

OS AA01

Statement of details of parent law and other information for an overseas company



Companies House



A6F32TPU
A19 16/09/2017 #151
COMPANIES HOUSE

✓ **What this form is for**
You may use this form to
accompany your accounts
disclosed under parent law.

✗ **What this form is NOT for**
You cannot use this form for
an alteration of manner
with accounting requirements.

SATURDAY

Part 1 Corporate company name

Corporate name of overseas company ①	INNOVASJON NORGE								
UK establishment number	B	R		0	0	9	4	2	0

→ **Filling in this form**
Please complete in typescript or in
bold black capitals.

All fields are mandatory unless
specified or indicated by *

① This is the name of the company in
its home state.

Part 2 Statement of details of parent law and other information for an overseas company

A1 Legislation

	Please give the legislation under which the accounts have been prepared and, if applicable, the legislation under which the accounts have been audited.
Legislation ②	Norwegian Accounting Act

② This means the relevant rules or
legislation which regulates the
preparation and, if applicable, the
audit of accounts.

A2 Accounting principles

Accounts	Have the accounts been prepared in accordance with a set of generally accepted accounting principles? Please tick the appropriate box. ☐ No. Go to Section A3. ☒ Yes. Please enter the name of the organisation or other body which issued those principles below, and then go to Section A3.
Name of organisation or body ③	Norsk regnskapstiftelse/The Norwegian Accounting Standards Board

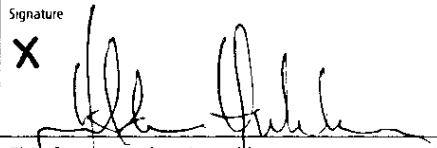
③ Please insert the name of the
appropriate accounting organisation
or body.

A3 Accounts

Accounts	Have the accounts been audited? Please tick the appropriate box. ☐ No. Go to Section A5. ☒ Yes. Go to Section A4.
----------	--

OS AA01

Statement of details of parent law and other information for an overseas company

A4 Audited accounts		
Audited accounts	Have the accounts been audited in accordance with a set of generally accepted auditing standards? Please tick the appropriate box. ☐ No. Go to Part 3 'Signature' . ☒ Yes. Please enter the name of the organisation or other body which issued those standards below, and then go to Part 3 'Signature' .	● Please insert the name of the appropriate accounting organisation or body.
Name of organisation or body ●	IAASB - International Auditing and Assurance Standards Board	
A5 Unaudited accounts		
Unaudited accounts	Is the company required to have its accounts audited? Please tick the appropriate box. ☐ No. ☐ Yes.	
Part 3 Signature		
	I am signing this form on behalf of the overseas company.	
Signature	Signature X  X This form may be signed by: Director, Secretary, Permanent representative	

OS AA01

Statement of details of parent law and other information for an overseas company



Presenter information

You do not have to give any contact information, but if you do it will help Companies House if there is a query on the form. The contact information you give will be visible to searchers of the public record.

Contact name **Hilde Hukkelberg**

Company name **Innovation Norway**

Address **West End House, 11 Hills Place**

Post town **London**

County/Region **London**

Postcode **W 1 F 7 S E**

Country **England**

DX

Telephone **+ 44(0) 20 7389 8800**



Checklist

We may return forms completed incorrectly or with information missing.

Please make sure you have remembered the following:

- ☐ The company name and, if appropriate, the registered number, match the information held on the public Register.
- ☐ You have completed all sections of the form, if appropriate.
- ☐ You have signed the form.



Important information

Please note that all this information will appear on the public record.



Where to send

You may return this form to any Companies House address:

England and Wales:

The Registrar of Companies, Companies House,
Crown Way, Cardiff, Wales, CF14 3UZ.
DX 33050 Cardiff.

Scotland:

The Registrar of Companies, Companies House,
Fourth floor, Edinburgh Quay 2,
139 Fountainbridge, Edinburgh, Scotland, EH3 9FF.
DX ED235 Edinburgh 1
or LP - 4 Edinburgh 2 (Legal Post).

Northern Ireland:

The Registrar of Companies, Companies House,
Second Floor, The Linenhall, 32-38 Linenhall Street,
Belfast, Northern Ireland, BT2 8BG.
DX 481 N.R. Belfast 1.



Further information

For further information, please see the guidance notes on the website at www.companieshouse.gov.uk or email enquiries@companieshouse.gov.uk

This form is available in an alternative format. Please visit the forms page on the website at www.companieshouse.gov.uk

The Registrar of Companies,
Companies House,
Crown Way, Cardiff, Wales, CF14 3UZ
DX 33050 Cardiff
WALES

Your ref.:

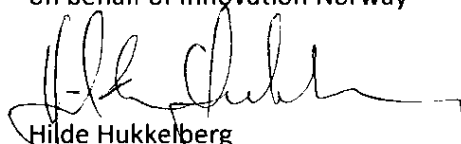
Our ref.:

London, 08.09.2017

Innovation Norway BR 009420 - Letter of certification – Translation of annual accounts 2016

As a listed company representative, I hereby certify that the attached annual accounts in English are translated correctly.

Yours sincerely
on behalf of Innovation Norway


Hilde Hukkelberg
Director Innovasjon Norge, UK branch



ANNUAL ACCOUNTS INNOVATION NORWAY 2016

Annual report 2016

The nature of the business

Innovation Norway was formed on 19 December 2003 and has its head office in Oslo. The company is owned by the Ministry of Trade, Industry and Fisheries (51%) and the county councils (49%). Innovation Norway is organised as an enterprise established by special legislation, whose Board of Directors has an independent responsibility for its activities and the results achieved. Innovation Norway is responsible for the administration and appropriate organisation of Innovation Norway's activities. The owners exercise supreme authority in the company through the enterprise meeting.

Objectives and goals

Innovation Norway's objective is to be the State and the county councils' policy instrument for achieving value-creating business development throughout the country.

Innovation Norway's main purpose is to trigger business development that is profitable from both a commercial and a socio-economic perspective, and to help different regions to realise their potential for business development. This goal is to be achieved through the sub-goals of more successful entrepreneurs, more expansive companies and more innovative business communities.

Innovation Norway shall provide professional input to public authorities at a national and regional level in connection with business and innovation policy, including proposals for new focus areas for future policy formulation. Innovation Norway is an important sounding board for owners and principals and shall, through its network with Norwegian business and industries, both nationally and internationally, acquire knowledge about the challenges and opportunities faced by Norwegian business and industry at all times. Innovation Norway shall also contribute to various innovation, industry and regional policy issues that are relevant to the company achieving its goals being prominent in the public debate.

Innovation Norway receives annual letters of assignment from ministries, county councils and county governors. Based on the national budget, the letters of assignment provide a combined overview of our principals' expectations and requirements of Innovation Norway's activities. The letters also set out Innovation Norway's allocation framework and guidelines relating to initiatives, programmes and services.

Our main goal and sub-goals form the basis for Innovation Norway's dialogue with its owners and principals. Innovation Norway's activities and priorities shall be in accordance with the goal structure. The company's activities shall contribute to goals being achieved.

Innovation Norway offers financing services, advisory services, expert services, networking services and promotional services. Most of the company's staff are located close to customers in offices situated in all the counties in Norway or close to the market in more than 30 countries worldwide.

Positive impact in 2016

In 2016, Innovation Norway expended a significant amount of effort in following up the desire of the owners and principals to contribute to a Norway that is undergoing a period of restructuring.

We have implemented our part of the Government's one-year package of measures to increase employment, with a particular focus on pre-seed capital funds, environmental technology and start-

Translation from Norwegian

up grants. We have increased the focus on entrepreneurs through the active follow-up of the Norwegian government's Entrepreneurship Plan, established meeting places for growth and improved the expert services for entrepreneurs. We have increased the focus on sustainability in general and green innovation in particular as a response to many of the challenges, but also the opportunities, presented by the UN Sustainable Development Goals. In addition, we have continued and strengthened our efforts towards what we know works well for Norwegian business and industry.

In 2016, Innovation Norway received allocations and assignments in letters of assignment from the Ministry of Trade, Industry and Fisheries, the Ministry of Local Government and Modernisation, the Ministry of Agriculture and Food, the Ministry of Climate and Environment, the Ministry of Education and Research, the Ministry of Culture, the Ministry of Local Government and Regional Development, the Ministry of Foreign Affairs, the county councils, the county governors and other public bodies. The common denominator in all our assignments is that we should contribute to value creation and business development in the entire country.

Appropriations from the Norwegian Storting and county councils totalled NOK 3.7 billion. Together with our loan schemes, Innovation Norway contributed NOK 6.7 billion to business and industry in 2016. This included loans, grants, advisory services, promotion and networking through Innovation Norway's various services. The funds triggered investments totalling NOK 20.1 billion. Nine out of ten enterprises stated that Innovation Norway's support was a determining factor for their projects to a high or medium high degree.

This means that one krone from Innovation Norway results in two kroner in own financing or other loan capital. In addition, Innovation Norway also triggers many other innovation and internationalisation activities by mobilising and providing expertise and networking.

It is important for Innovation Norway as a company that manages public funds to document the effects of the services the company offers. Measuring effect is methodologically demanding and can always be improved. Therefore, together with the Ministry of Trade, Industry and Fisheries and the research department at SSB (Statistics Norway), the company continually works to improve its ability to measure the effects of Innovation Norway's work. In consultation with Innovation Norway, our owners and principals revised the indicators in the performance management and result monitoring system in 2016. The three effect indicators to be measured within all three sub-goals are higher annual growth in sales revenues, value creation and productivity.

The figures from SSB for 2016 indicate that the effect of support from Innovation Norway remains stable at a high level. Companies that have received support from Innovation Norway have higher annual growth in all three effect indicators over a three year period compared with the control group: an increase in annual growth in sales revenues of 12.3 percentage points (2015: 12.6), an annual increase in value creation of 6.2 percentage points (2015: 5.9%), and an annual increase in productivity of 2.2 percentage points (2015: 1.9). There have therefore only been minor changes compared with the previous year.

There has been a very positive development in the level of innovation in the past three years. In 2016, NOK 2.5 billion, which is equivalent to 41 per cent of all financing commitments, went towards projects with innovation potential at an international level. This was a doubling of the percentage since 2013 and shows that the strengthened focus on growth companies and internationalisation since 2014 is having an effect.

Translation from Norwegian

A goal is to have good documentation of the effect of all services that are offered. The company focusses on documenting the effect of expert and advisory services to contribute to providing a more accurate total picture of the company's overall activities.

The Board is very satisfied that Innovation Norway has increased the focus on communicating, investigating and acquiring new knowledge about the services and schemes that are most effective in business and innovation policy. At the same time, the Board also acknowledges that it is demanding to document all effects and that contributions from Innovation Norway are one of several methods that play a part in the long-term development of a start-up, growth or cluster-oriented company.

Reports, analyses and measurements of effects together provide important management information and a knowledge base on which to further develop the company. The Board is focussed on the company continuing with this work and communicating lessons learnt to owners, principals and other stakeholders.

The owners' expectations

The Board of Innovation Norway is responsible for meeting the owners' expectations for the company and annual reporting in connection with this.

The owners have prepared four goals that define the direction in which Innovation Norway should develop:

1. A greater focus on internationalisation work.
2. Simplification of the policy instrument portfolio.
3. Good customer dialogue.
4. A clearer innovation policy adviser role.

Internationalisation. Norway's export revenues have declined significantly during the past few years, due to falling oil prices. Restructuring is required. There is a major need for developing new international products and businesses that provide employment and finance our welfare services.

In 2016, Innovation Norway continued its systematic work on developing the "Brand Norway" division that was established in December 2014. The goal is to increase Norway's ability to export Norwegian products and solutions, and to attract investment, knowledge and tourists to the country under the Export Norway, Visit Norway and Invest in Norway departments.

A new tourism director was appointed at Visit Norway in 2016.

There is a high demand for Innovation Norway's services from companies that wish to explore new business areas and markets globally. Innovation Norway provided more export advice in 2016 than it provided in 2015. We make expertise on internationalisation more readily available through digitalisation of market information, facilitate an increased level of self-service and combine key expertise at a joint export centre.

In 2016, Innovation Norway chose to gear its services towards multiple company programmes and one-to-many activities. The use of common learning programmes has increased. Demand from companies that want to be part of clusters and networks in order to succeed internationally is increasing.

True translation certified

Translation from Norwegian

Innovation Norway also improved its international advisory services at the regional offices and the work of qualifying customers before they go international. The collaboration with the Ministry of Foreign Affairs and other partners in team Norway has been strengthened.

With offices in important international markets and a nationwide network of offices in Norway, Innovation Norway has an excellent starting point for contributing to international expansion for Norwegian business and industry. In autumn 2016, Innovation Norway initiated an in-depth assessment of the company's international role and presence. The feedback from business and industry shows that Innovation Norway essentially already has a presence in the markets where Norwegian business and industry have both interests and consider there to be potential. Therefore, Innovation Norway has primarily placed emphasis on how to prioritise the use of limited resources within the markets where the company already has a presence. In 2017, Innovation Norway will commence implementation of the approved changes to its international presence.

It is the view of the Board that these changes will ensure that Innovation Norway's international presence in future years will be adapted to the needs of business and industry and the assignments the company has received.

Simplification of the company's processes and policy instrument portfolio has been an ongoing task. The need for more basic services, new expectations from our customers for digital coordination and, not least, increased assignment volume together with clear requirements for operational efficiency, have been key driving forces.

In 2016, the company redesigned the entire service portfolio. The new service model is integrated with the company's information model and customer relationship management (CRM) system. Our account managers can more easily take customer needs into consideration when the company offers and provides services. We gain increased flexibility and can implement changes to the service portfolio more quickly when needs change. Innovation Norway will also strengthen its ability to provide analyses and reporting on the quality and effects of all of the services we have provided.

Good customer dialogue and positive customer experience were given high priority in 2016. During the year, the company implemented skills development programmes for all advisers within business modelling and customer dialogue. The goal is to improve our ability to discuss ideas with the customer, clarify customer requirements and be able to provide quality both in relation to our own services and when being able to connect the customer to other potential partners. The company continues the active use of customer service questionnaires as a basis for working with development and improvements.

Innovation Norway launched "My Site" in 2016 and the first version of a new digital application solution for market start-up grants to entrepreneurs. The company also combined all processing of these grants at the Entrepreneurship Centre in Førde. The Centre has specialist expertise in relation to guidance for entrepreneurs who are in an early phase.

Innovation Norway shall be an **innovation policy advisor** for its owners and principals by developing good and relevant knowledge and expertise for the development of own strategies and service development.

Innovation Norway is becoming increasingly more involved in the public sphere and public debate and has contributed towards encouraging debate about innovation policy. 2016 was a year of high activity and broad acceptance of our innovation policy proposals. In the Innovation Speech,

True translation certified

Translation from Norwegian

the company presented proposals for a new direction for Norway based on input from the "Dream Commitment" and its innovation policy recommendations.

In 2016, the company has intensified the development of the data and methods used for measuring effects of own services and of the interaction between these. The goal is to improve the company's knowledge of the effects of the company's advisory and expert services and support to recipients that are not organised as limited liability companies. In 2016 the company tested, among other things, a new performance measurement for these services.

Innovation Norway has participated in a number of arrangements throughout all of Norway, as well as some held abroad, to provide suggestions regarding the development of the Norwegian economy. The company has also made a number of written submissions to the national budget, and strategies and notices to the Ministry of Trade, Industry and Fisheries.

The Board believes that the dialogue with our principals and owners in 2016 was constructive and characterised by a shared desire and ambition of achieving learning and development in the best interests of Norwegian business and industry.

Cost-effective operation

The Board monitors the company's operations throughout the year and focusses on achieving goals, efficient operations and responsible administration of public funds.

In 2016, Innovation Norway delivered more to Norwegian business and industry with fewer resources. *Innovation Norway received increased funding in the national budget and in 2016 supplied services to business and industry for NOK 6.7 billion. This continues the trend from 2014-2016 when the value of Innovation Norway's combined services increased from NOK 5.9 billion to NOK 6.7 billion (+13.6%). At the same time, the company's total operating expenses during the same period show a reduction from NOK 1.5 billion to NOK 1.4 billion (-6%).*

Amendments to the Act relating to Innovation Norway provide the Board of Innovation Norway with greater scope to develop customer contact, procedures and decision-making systems that are in the best interests of entrepreneurs, companies and innovation and business clusters.

In 2016, the company established the foundation for improved efficiency by work processes being redesigned and digitalised, the adjustment of the organisational structure in Norway and abroad, collocation of critical expertise (Entrepreneurship Centre, Export Centre etc.) and the specialisation of knowledge employees. The number of regions in Norway was reduced, the regional boards were disbanded and regional credit committees have been established. The decision has been made to increase the company's international presence. The introduction of a new service model and information model strengthen the company's ability to provide accurate analyses and reporting of the quality of all of the services we provide.

It is difficult to see from the annual accounts how the company's costs have developed, because the accounts include the company's delivery costs and customer-oriented activities and projects. The administration is therefore working on operational performance indicators that provide the Board and principals with information about the development of the company's cost-efficiency.

Cooperation with other public funding agencies

Innovation Norway, the Research Council of Norway and the Industrial Development Council of Norway (SIVA) are the three main agencies in the government's system of policy instruments

True translation certified

Translation from Norwegian

aimed at business and industry. Both separately and together, these three agencies provide a significant and effective contribution to Norwegian business and industry's innovative power, internationalisation and value-creation. The three agencies have different roles, responsibilities, expertise and tasks that will complement each other throughout the value chain, from idea to market. In 2016, there was extensive cooperation at strategic level which has been formalised through the works council with managers from the three organisations. The 2016 Innovation Speech was jointly given by the three CEOs.

The county councils play a vital role as regional development stakeholders. Innovation Norway has developed close cooperation with each of the county councils at strategic and operative level which seeks to safeguard the need for a coordinated effort within the framework of regional and national prioritise. This work was continued in 2016.

Within the area of the environment in general and the environmental technology scheme in particular, Innovation Norway has close cooperation with the Research Council of Norway and Enova. In 2016, the three organisations established PILOT-E as a joint financing service to Norwegian business and industry. Pilot E will speed up the development through greater predictability of funding, closer monitoring and stronger coordination between the public funding agencies.

In 2016, Export Credit Norway, GIEK, GIEK Credit Insurance and Innovation Norway established a joint export team that will together meet with Norwegian companies that have ambitions to succeed in the wider world. The purpose of the project is to test out whether there is added value for Norwegian companies in having a combined service from the four organisations.

The Board considers Innovation Norway to have good cooperation with the other public funding agencies and makes particular reference to the establishment of a good and inclusive executive management dialogue with SIVA and the Research Council of Norway in 2016. This supports the ambition and further desire of having clear and coordinated agencies whose policy instruments complement and support each other and that are perceived as parts of a whole by business and industry, R&D institutions and the public authorities.

Overview of the annual accounts

The profit for 2016 was NOK 211 million, compared with NOK 263 million in 2015. In 2016, the profit before losses was NOK 222 million, compared with NOK 284 million in 2015.

Net interest income was NOK 386 million in 2016, compared with NOK 426 million the previous year. The fall in net interest income was due to lower interest margins. Dividends and losses on securities were NOK 4 million in 2016 compared with a profit of NOK 14 million in 2015. The decrease relates to net losses on sales of shares in the Northwest Russia investment fund.

Total operating income amounted to NOK 1,217 million, compared with NOK 1,231 million in 2015. Public and external revenues were at approximately the same level as in 2015. The fall was in various operating revenues and was primarily due to a net foreign exchange loss of NOK 12 million in 2016 while there was a net foreign exchange gain of NOK 9 million in 2015.

Operating costs amounted to NOK 1,378 million, compared with 1,387 million in 2015, a reduction of NOK 9 million. Payroll expenses amounted to NOK 691 million in 2016, compared with NOK 713 million in 2015. The net decrease of NOK 22 million was primarily due to lower pension expenses and fewer FTEs. Provisions were made for restructuring costs of NOK 17 million. Other operating expenses amounted to NOK 195 million in 2016, compared with NOK 190 million in 2015. The change was largely due to a lower VAT refund in 2016 than in 2015. Direct project costs amounted to

True translation certified

Translation from Norwegian

NOK 484 million in 2016, compared with NOK 481 million in 2015. The increase was related to a slightly higher level of activity.

Net losses on loans were NOK 10 million, compared with NOK 21 million in 2015. Losses on loans largely relate to the low-risk scheme. The losses for low-risk loans were barely 0.1% (0.1% in 2015) of the loan portfolio. It is expected that normal annual losses will be equivalent to 0.5% of the portfolio.

Losses on loans related to Innovation Norway's high-risk loan schemes and seed capital funds are covered by loss reserves, and are therefore not reflected in Innovation Norway's financial performance figures. Losses on loans relating to high-risk loan and guarantee schemes amounted to NOK 40 million in 2016, compared with NOK 25 million in 2015. These lending activities are expected to involve a higher risk profile than the low-risk loan scheme and with losses over time of close to 5% of the portfolio per year. In 2016, the losses incurred represented 1.5 % (0.9 % in 2015) of the portfolio. Seed capital funds had loss reversals of NOK 11 million in 2016, compared with NOK 45 million in 2015. The loans were granted during the period from 2006 to 2008.

Changes in losses are closely linked to fluctuations in the economy. Our loan customers have enjoyed good operating conditions for some time, which has resulted in lower losses on loans.

The cash flow shows that large gross payments are received and disbursed by Innovation Norway every year. This is particularly due to a large part of the borrowings from lending activities being refinanced approximately every three months. Net liquidity increased by NOK 98 million, compared with an increase of NOK 173 million in 2015.

Innovation Norway's balance sheet total at year end was NOK 24.0 billion, which is NOK 400 million more than in 2015 (NOK 23.6 billion).

Net loans amounted to NOK 17.2 billion as of 31 December 2016 (NOK 16.9 billion as of 31 December 2015). In 2016, NOK 2.9 billion was paid out in new loans (NOK 2.4 billion in 2015) and NOK 2.9 billion in grants (NOK 2.7 billion in 2015).

The company did not incur any costs or make investments related to R&D in 2016. External evaluations and analyses are carried out of the company's activities and use of policy instruments. The company uses the knowledge they provide in the development of our services, organisation and work processes.

Risk management

Sound risk management is an important prerequisite for ensuring that Innovation Norway is able to achieve its goals at different levels over time. Innovation Norway bases its risk assessment and management on the methodology document "Risk management in the government administration". Risk management is an integrated part of the company's corporate governance. The risk management process is coordinated with the company's strategy processes.

The Board has overall responsibility for ensuring that Innovation Norway has established appropriate and effective processes for risk management and internal control. A risk management committee has been established as an advisory forum for the company's management in connection with the work on coordinating, developing and maintaining Innovation Norway's system for risk management and internal control. The Board has established an internal audit to improve the follow-up of the company's internal control.

Strategic risk

Strategic risk relates to factors that are important for Innovation Norway achieving its long-term goals.

True translation certified

Translation from Norwegian

The company makes annual assessments of factors important for the company's goal attainment at an overall level. Extraordinary risk assessments are conducted in the event of significant changes in the Norwegian economy or the company's assignment situation, or if the four-monthly reports on goal attainment show significant deviations. When required, risk assessments are made of critical functions and specific areas at lower levels.

After the annual national budget has been presented, the company reports to the Norwegian Ministry of Trade, Industry and Fisheries about the risk of not achieving the company's goals and on the need for measures, if any.

Financial risk

The financial risk largely consists of foreign exchange risk, liquidity risk, credit risk and interest rate risk.

Foreign exchange risk. Innovation Norway has revenues and expenses in foreign currencies. The foreign exchange risk associated with settlement of costs is largely offset by the company having bank accounts in foreign currencies for the most important currencies that we trade in.

Liquidity risk. Innovation Norway has a borrowing arrangement with the Norwegian State. The lending limits are defined in the annual letter of assignment from the Ministry of Trade, Industry and Fisheries. The lending limits stipulate how much liquidity the company has available for new loans. As a result of this arrangement, Innovation Norway has, in practice, no liquidity risk.

Credit risk. Credit risk is financial risk relating to the lending activities, and constitutes a significant risk at Innovation Norway. Developments in the loan portfolio are reported to the Board every four months. The risk profile is adjusted if there are significant negative deviations in relation to the targets. A separate review of the largest loan commitments is conducted once a year. All major commitments and commitments with loss events are reviewed in connection with the presentation of our annual accounts.

Low-risk loans are granted on market terms. Projects must only be associated with a moderate risk to receive funding. The risk is therefore limited by relatively stringent security requirements.

Innovation and high-risk loans are a form of lending that primarily aims to help small and medium-sized enterprises that require risk mitigation in investment projects by providing top financing for such projects. These loans are granted subject to moderate requirements for security, but on the condition that the customer's ability to service the loan is deemed to be satisfactory. The risk for these types of loans is relatively high.

Loans to seed capital companies are subordinated loans to seed capital companies that are equivalent to private equity and loan capital. The loans have a high risk profile.

Loss reserves have been established for innovation and high-risk loans and guarantees, and for loans to seed capital fund companies. Hence, Innovation Norway does not bear the risk for these loans, as any losses will be covered by the loss reserves or additional appropriations. The purpose of the loss reserves is to enable Innovation Norway to mitigate risks for innovative projects with growth potential and thus help to realise more profitable projects that would otherwise find it difficult to find sufficient venture capital in the market.

Interest rate risk. The interest rate risk is managed and reduced by adapting lending terms to borrowing terms. Borrowing shall correspond to the loans and ensure the liquidity required to operate the schemes. The borrowings reflect the interest-rate profile of the loan portfolio.

Translation from Norwegian

Operational risk

Operational risk consists of all the potential sources of loss related to Innovation Norway's ongoing operations. Examples of such sources include procedural failures, computer system failures, lack of expertise and breach of trust on the part of the employees. Internal control is an important tool for reducing the operational risk.

The company's steering documents are collated and made available in a separate database. Innovation Norway has contingency plans and carries out exercises on a regular basis. The ethical guidelines emphasise impartiality and the duty of confidentiality, dilemma training and corporate social responsibility (CSR). A separate compliance function contributes to the company not incurring public sanctions, financial loss or loss of reputation as a consequence of failure to comply with laws, rules and standards.

Going concern

The annual accounts have been prepared on the basis of the going concern assumption. The accounts give a true and fair picture of the company's assets, liabilities and result. No circumstances have arisen since the end of the financial year that are of material significance to the evaluation of the company and that are not mentioned in the annual report and pertaining notes.

Working Environment

Innovation Norway is an Inclusive Workplace (IW) enterprise and has a corporate health service at both its head office and the district offices. Regional safety delegates have been elected in each of the six regional offices abroad and works councils/working environment committees have been established in the largest offices in Norway. An internal control system has been established for matters relating to health, safety and the environment (HSE) as an integrated part of the organisation's overall quality assurance. Procedures for notification (whistle-blowing) have been established.

In 2016, absence due to sickness was 3.6 %, compared with 3.3 % in 2015. In comparison, absence due to sickness in central government administration was 6.1% and 7.9% in municipal government administration. Two injuries that required visits to the doctor were reported in 2016.

In 2016, we completed an important part of the initial restructuring process that was commenced in 2015 which involved downsizing, strengthening and adding new HR expertise at the company and introducing a management programme for the company's middle management. In addition, five secondment programmes and a series of team development programmes were conducted. The company's flexitime arrangement has been changed for all employees as part of making the organisation even more dynamic.

Innovation Norway is considered an attractive workplace by both the company's own employees and potential job seekers. The company was named as the company's second most attractive workplace in Universum's rankings of the most attractive employers in the "Business" category among Young Professionals.

In the annual employee survey, our employees score highly in terms of both commitment and motivation, even during a demanding adjustment process. It is positive to see that the response percentage has increased to 89% (2015: 87%) and that the average score (3.98) remained unchanged at the same high level as in 2015.

Assessit provided the following assessment of the results from the survey: *"The results from Innovation Norway 2016 are compared with employees to a group of high-performer, young leaders from more than 70 Norwegian companies. The average results in Innovation Norway is not far from the average for this group. The results presented in the Innovation Norway employee survey 2016 are good. Innovation Norway's employees are satisfied and appear to be well motivated and engaged."*

True translation certified

Translation from Norwegian

Gender equality and diversity

Gender equality and diversity are implemented into the company's routines and guidelines and awareness of this must be included as a natural part of the manner in which the company operates.

The Board of Directors consists of eleven members, of whom six are women and five are men. In 2016, the proportion of women in the executive management group was six out of twelve (50 %).

At year-end 2016, the proportion of female employees in Innovation Norway was 54%. 54% of the applicants for available positions at Innovation Norway in 2016 were women. 31 of a total of 43 (63%) new employees during 2016 were women.

The proportion of women by position:

Job category	2016	2015
Director	44 %	44 %
Lawyer	43 %	63 %
Head of Department	47 %	48 %
Special Adviser	32 %	30 %
Senior Adviser	48 %	47 %
Adviser	78 %	78 %
Consultant	81 %	75 %

The pay ratio between women and men:

Position level	Average deviation in pay	
	2016	2015
Director	1.10 %	4.80 %
Head of Department	-1.40 %	0.30 %
Special Adviser	-4.40 %	-8.30 %
Senior Adviser	-2.80 %	-2.60 %
Adviser	-4.10 %	0.20 %
Consultant	-4.40 %	-8.50 %

Of the 714 employees as of 31 December 2016, 31 worked part-time. 67% of these were women. The average position is 67% for women and 62% for men.

True translation certified

Translation from Norwegian

The company follows guidelines for terms of employment for managers in government enterprises and companies.

Innovation Norway has a diversity statement when advertising all vacancies which emphasises that the recruitment aims to ensure diversity with respect to gender, age and cultural background. Innovation Norway has implemented general measures to promote diversity (ethnicity, age, gender, functional impairment). As of 31 December 2016, 26.5% of all employees at Innovation Norway were of foreign origin.

Focus on diversity is still prioritised in Innovation Norway's HR strategy for the period from 2017 to 2020. We have a defined goal that a minimum of 10% of the company's new appointments in Norway will be of foreign origin.

Annual reports are submitted to the Directorate of Integration and Diversity on the status of recruitment and the appointment of new employees from immigrant backgrounds.

Internal restructuring and organisational development

Innovation Norway is a knowledge organisation where the ability to provide relevant and high quality services and advice depends on our ability to link the correct people together, develop their skills and facilitate a digital and flexible workday. After the company's first decade, a new CEO was appointed in 2014 to lead the development of the company.

In 2016, Innovation Norway expended a great deal of effort in developing the company's ability to rejuvenate and implement the tasks which we have been assigned. In December 2015, the Board approved of an internal restructuring programme for the company. As part of this, an internal development programme was initiated in 2016 with principal activities within digitalisation, sustainability, Brand Norway, innovation policy and expertise and culture.

The digitalisation programme will provide guidance for all future development work and will influence all of our activities, processes and employees in the coming years. The work on introducing a sustainability perspective for all of the company's activities was a major focus in 2016 and it is pleasing that this so clearly manifests itself in the customer-oriented work. About half of the financing commitments in 2016 promote green, technological solutions and these come from all industries.

In 2016, major emphasis was also placed on management development since the next phase of the restructuring work will be implemented and led via middle managers throughout all of Norway and internationally. In addition, several skills development programmes have been implemented to increase the focus on linking different parts of the company through the introduction of knowledge hubs, for example, Smart cities and societies, and increased cultural work with a focus on increasing the ability to cooperate, transparency and knowledge sharing.

The natural environment

Innovation Norway's activities have not contributed to pollution of the natural environment over and above what is natural for an organisation of this kind. The head office and the district offices are Eco-Lighthouse certified.

Corporate social responsibility

Innovation Norway has worked with corporate social responsibility over a long period of time and this responsibility is also specifically referred to in the Ministry of Trade, Industry and Fisheries' annual letter of assignment to Innovation Norway.

True translation certified

Translation from Norwegian

In 2015, the Board of Innovation Norway adopted a new Sustainability Strategy for 2016-2020. This strategy sets the frameworks for all of Innovation Norway's work and, among other things, makes reference to the UN Global Compact, OECD's guidelines for multinational companies, and the UN Guiding Principles on Business and Human Rights, which are all recognised standards in the area of corporate social responsibility.

Innovation Norway's expectations and requirements for own employees, employee representatives and consultants who perform services for the company are described in the company's "Ethical Guidelines and Anti-corruption Policy". The ethical guidelines also contain a separate chapter on business ethics in which it is emphasised that ethics and corporate social responsibility must be part of the assessment criteria when using services and when selecting collaborative partners and suppliers.

Innovation Norway's management group adopted its own principles for *"Good business practice - Innovation Norway's expectations of customers and partners"* in April 2016. The principles are based on Innovation Norway's ethical guidelines and sustainability strategy and now represent the guiding document for the corporate social responsibility work at Innovation Norway.

Everyone who receives services from Innovation Norway must comply with minimum requirements for good business practice. It is expected that the customer demonstrates the willingness and ability to make improvements in line with the relevant principles and guidelines for best practice in its sector. The focus on this must be a consistent factor in customer dialogue and service deliveries.

Corporate social responsibility has been integrated into Innovation Norway's financing and advisory services in different forms over a long period of time. The principles for *"Good business practice - Innovation Norway's expectations of customers and partners"* have partly been implemented and are partly in the process of being implemented in the different services.

For the **financing services**, the updated principles for good business practice were implemented into the guidelines and assessment criteria in 2016. A separate *"Guide for an overall evaluation of sustainability in financing matters"* has also been prepared (April 2016). For **advisory and expert services** that are provided by Innovation Norway, the principles for good business practice are followed up through, among other things, cluster projects in which specific issues pertaining to sustainability and whether the company reports in accordance with various corporate social responsibility frameworks being included in the zero point and compliance analysis. In the FRAM programme, a separate module on corporate social responsibility has been provided as a compulsory part of the service.

Innovation Norway manages several assignments that assist companies in entering demanding markets. In 2016, good business practice, with a primary emphasis on anti-corruption, was on the agenda at a number of conferences and seminars within the framework of Innovation Norway's assignments. Participants have been both Norwegian and foreign companies, public funding agencies and government representatives.

In line with the principles of good business practice, corruption is a topic in both e-applications and in agreements with customers and suppliers.

Knowledge about and vigilance surrounding the risk of corruption are among the most important measures for preventing and combating corruption in the company and among suppliers and customers. In 2016, Innovation Norway completed an anti-corruption training programme for all employees which included identification of risk and areas of improvement. The results are aggregated at company level and are part of the basis for facilitating the work in this area in 2017.

Translation from Norwegian

Corruption is central to the company's ethical guidelines and is further elaborated on in a separate anti-corruption policy. Innovation Norway also has more detailed guidelines for impartiality, the right to hold honorary positions and secondary occupations, as well as rules for ownership and securities trading.

The company has an electronic reporting channel for employees and employee representatives which enables anonymous notification to the compliance function.

Innovation Norway's compliance function monitors and regularly reports the company's exposure to corruption. Annual assessment activities are carried out to identify the services and company processes that are exposed and the measures that should be implemented to reduce the risk.

In December 2016, Innovation Norway established a new structure for the work on corporate social responsibility with a separate corporate social responsibility team.

At the start of 2017, the corporate social responsibility team will assess the status of the implementation of the principles for good business practice within all of Innovation Norway's services. The goal is to harmonise expectations and requirements that are set for customers and the follow-up of these. Part of this assessment will also consist of evaluating scaling and measures in relation to the risk level within each unit/service. Administrative routines will also be included as part of the assessment. *The goal is to have an approved action plan in place before the summer that is based on identified requirements for improvements and updates.*

For an even better assessment of financing and advisory matters, the corporate social responsibility expertise of case managers and customer advisers will be improved.

An internal project has also been planned with a focus on improving routines and procedures for Innovation Norway's own offices in demanding markets, including our management of and assistance to customers.

Innovation Norway's electronic reporting channel is currently only available to the company's employees and hired personnel. It has been decided that the electronic reporting channel will be made available to external parties. *During 2017, Innovation Norway will update current internal control documentation relating to the handling of whistleblower cases.*

In the summer of 2016, Innovation Norway was granted a license from the Norwegian Data Protection Authority to process personal data in connection with Integrity Due Diligence (background checks on customers, suppliers and collaborative partners). In the time ahead, Innovation Norway will prepare guidelines that provide a detailed description of the instances in which an IDD shall be carried out.

Translation from Norwegian

Application of the profit

The accounts for 2016 show a profit of NOK 211 million. For further details about the dividend rules reference is made to Note 36. The Board proposes the following allocation of the profit for the year:

		2016
Allocated dividends to the owner, the Ministry of Trade, Industry and Fisheries, from:		
Low-risk scheme	NOK	157 577 940
Transferred to the owner, the Ministry of Trade, Industry and Fisheries, from:		
Innovation loans and guarantees	NOK	25 558 246
Transferred to the owners, the county councils, from:		
High-risk loans and guarantees	NOK	18 361 852
Distributed to:		
Møre og Romsdal county council	NOK	3 768 503
Troms county council	NOK	3 026 734
Nordland county council	NOK	1 819 824
Nord-Trøndelag county council	NOK	1 733 705
Finnmark county council	NOK	1 622 558
Sogn og Fjordane county council	NOK	1 259 895
Hedmark county council	NOK	1 141 814
Sør-Trøndelag county council	NOK	1 273 748
Hordaland county council	NOK	999 959
Telemark county council	NOK	727 933
Oppland county council	NOK	600 202
Aust - Agder county council	NOK	177 739
Buskerud county council	NOK	106 504
Vest - Agder county council	NOK	94 227
Østfold county council	NOK	8 507
		18 361 852
Transferred from retained earnings:		
Investment fund for Northwest Russia	NOK	7 855 388
Investment fund for Eastern Europe	NOK	2 059 656
		9 915 044
Allocated to retained earnings:		
Low-risk scheme	NOK	19 874 999
Service deliveries and grant administration	NOK	-
Total		211 457 993

True translation certified

Translation from Norwegian

Prospects for 2017

The company's strategy for 2016-2020 specifies the direction and priorities for the company until 2020, at a time when Norway is facing major changes. The company is and will be a relevant, competent and beneficial partner for regions, companies and entrepreneurs that will create the sustainable workplaces and companies of the future.

In 2017, Innovation Norway shall contribute to "A Norway in transformation" by improving access to venture capital, contributing to increased exports of sustainable solutions and providing innovation policy advice that has a tangible effect. If our efforts are to succeed, we have to continue to ensure sustainability in all of our activities, develop partnerships with private and public development stakeholders in the restructuring of business and industry and grasp the opportunities presented by increased digitalisation.

In the work on ensuring relevant services for a Norwegian economy in a restructuring phase, the company itself is in a restructuring situation. The Board finds the company's efforts and results in connection with the internal restructuring work in 2016 to be highly satisfactory.

Amendments to the Act relating to Innovation Norway entered into force on 1 January 2017. Among other things, the amendments include the discontinuation of the previous comprehensive owner guarantee for the company's liabilities. The starting point is now the opposite, i.e. that the owners are not liable to the creditors for the company's obligations. However, this presupposes that each principal will be responsible for the company safeguarding obligations relating to the loan and guarantee schemes assigned to the company. The amendments will entail that the company becomes more responsible for its own obligations. This will particularly apply to obligations relating to the operation of the company.

The statutory amendments give the Board somewhat different duties and responsibilities and set *different requirements for the company's equity*. *New requirements for subordinated capital* are part of the regular owner follow-up. Future requirements for capital contributions in the company may be in the form of different methods of calculation for pension expenses and liabilities, including as a result of ongoing assessments of amendments to accounting laws.

Oslo, 23 March 2017
Board of Directors of Innovation Norway

Per Otto Dyb
(Chairman)

Jørund Ødegård Lunde
(Deputy Chair)

Arvid Andenæs

Kim Daniel Victor Arthur

Kristin Misund

Helene Falch Fladmark

Wenche Kjølås

Jan Løkling

Heidi Wang

Leela Borring Låstad
(Employee Representative)

Gaute Hagerup
(Employee Representative)

Anita Krohn Traaseth
CEO

True translation certified

Innovation Norway

Income Statement

(Amounts in NOK 1,000)

	Notes	2016	2015
Interest on loans	2	595 390	689 072
Interest on bank deposits		7 596	9 664
Total interest income		602 987	698 736
Interest on borrowings	3	157 152	213 026
Borrowing commission to the Norwegian state	4	59 447	59 616
Total interest expenses		216 599	272 642
Net interest income		386 388	426 094
Dividends and net gains/losses on securities	5	-3 818	13 558
Income from public sources	6	1 057 463	1 057 857
External revenues	7	152 600	153 846
Miscellaneous operating income		6 758	19 109
Total operating income		1 216 821	1 230 812
Payroll expenses	8	691 369	713 039
Depreciation on tangible fixed assets and intellectual property rights	9, 10	6 802	2 289
Direct project costs	11	484 489	481 180
Other operating expenses	12, 13	194 858	190 419
Total operating expenses		1 377 518	1 386 927
Profit before losses		221 873	283 537
Losses on loans and guarantees	14	41 038	91 029
Coverage of losses	15	-30 623	-70 353
Total net losses on loans and guarantees	14	10 415	20 676
Profit (loss) for the year		211 458	262 861
Dividend and transfers to owners	36	201 498	235 345
Transferred to/from retained earnings in loan and investment funds	35, 36	-9 915	4 700
Transferred to retained earnings	36	19 875	22 816
Total transfers and allocations	36	211 458	262 861

Innovation Norway

Assets

(Amounts in NOK 1,000)

	Notes	2016	2015
Ordinary bank deposits	16	912 009	906 147
Locked-in deposits in Norges Bank	16	5 297 959	5 205 827
Total bank deposits		6 209 968	6 111 975
Low-risk loans	17	14 016 480	13 861 529
Innovation and high-risk loans	17, 26	2 755 501	2 691 558
Other loans	18	1 486 828	1 430 398
Total gross lending		18 258 808	17 983 485
- Write-downs on individual loans	14	-794 126	-861 318
- Write-downs on groups of loans	14	-227 000	-261 000
Total net lending		17 237 682	16 861 167
Shares and units	22	37 845	45 605
Ownership interests in associated companies	23	107 950	59 500
Ownership interests in group companies	24	300	300
Intellectual property rights	9	17 320	-
Tangible fixed assets	10	29 247	27 399
Other assets	25	221 746	264 690
Costs not yet incurred and earned income not yet received	27	180 713	194 696
Total assets		24 042 771	23 565 332

Innovation Norway

Liabilities and Equity

(Amounts in NOK 1,000)

	Notes	2016	2015
Borrowings from the Norwegian state, low-risk loans	28	12 200 000	12 155 000
Borrowings from the Norwegian state, innovation and high-risk	28	2 820 000	2 670 000
Total borrowings from the Norwegian State		15 020 000	14 825 000
Other liabilities	29	743 495	717 970
Costs incurred and unearned income received	30	617 588	512 759
Pension commitments	31	106 287	80 276
Write-downs on guarantees	14	4 245	8 330
Loss reserves	32	2 206 460	2 031 244
Interest support funds	33	23 943	31 549
Grant funds	34	1 513 605	1 739 015
Total provisions for liabilities and charges		3 854 540	3 890 412
Capital contributions to loan and investment funds	35	2 239 698	2 061 700
Retained earnings in loan and investment funds	35	12 229	22 144
Total capital in loan and investment funds	35	2 251 927	2 083 844
Paid-up equity	36	665 645	665 645
Retained earnings	36	889 576	869 701
Total equity	36	1 555 222	1 535 347
Total liabilities and equity		24 042 771	23 565 332

Oslo, 31 December 2016

23 March 2017

The Board of Directors of Innovation

Per Otto Dyb
(Chairman)

Jørund Ødegård Lunde
(Deputy Chair)

Arvid Andenæs

Kim Daniel Victor Arthur

Kristin Misund

Helene Falch Fladmark

Wenche Kjøllås

Jan Løklung

Heidi Wang

Leela Borring Låstad

Gaute Hagerup

Anita Krohn Traaseth

Innovation Norway
Cash flow statement
(Amounts in NOK 1,000)

	2016	2015
Profit (loss) for the year	211 458	262 861
Ordinary depreciation	6 802	2 289
Change in provisions for losses on loans	-101 191	-18 835
Change in write-downs on equity investments	6 673	1 880
Profit on sales of shares	-2 025	-19 161
Loss on sales of shares	1 235	6 263
Difference expensed/paid pensions	26 012	19 920
Change in other accruals	288 914	197 436
Amounts received on loans	2 610 776	2 588 424
Amounts paid on loans	-3 016 110	-2 354 092
Amounts received from principals for grant activities	2 619 258	2 441 568
Grants disbursed	-2 864 737	-2 742 253
Amounts received from the Norwegian State to risk mitigation fund	68 860	210 102
Disbursed to investors for seed capital investments	-8 550	-6 750
Repaid to the Norwegian State from loss reserves	-49 835	-94 832
A - Net cash flow from operations	-202 462	494 819
B - Contributed investment fund from owner	177 998	228 815
Payments received on amounts borrowed	45 365 000	44 305 000
Payments made for amounts borrowed	-45 170 000	-44 835 000
C - Net cash flow from financing activities	195 000	-530 000
Purchase of shares	-49 996	-44 444
Sale of shares	3 423	24 142
D - Net cash flow from securities	-46 573	-20 302
Amounts paid for the purchase of tangible fixed assets	-25 971	-
E - Net cash flow from investment activities	-25 971	-
A+B+C+D+E = net change in liquidity	97 993	173 332
Liquidity as of 01.01	6 111 975	5 938 643
Liquidity as of 31.12	6 209 968	6 111 975

Innovation Norway

Notes to the 2016 Annual Accounts

COMPANY INFORMATION AND ACCOUNTING PRINCIPLES

Company information

Innovation Norway is an enterprise established by special legislation and has the objective of being the State and the county councils' instrument for achieving value-creating business development throughout the entire country. Innovation Norway's main purpose is to trigger business development that is profitable from both a commercial and socio-economic perspective, and for the regions to realise their commercial potential.

The Ministry of Trade, Industry and Fisheries is the principal owner with 51%, while the county councils own 49%. Innovation Norway manages funds from the Ministry of Local Government and Modernisation, Ministry of Trade, Industry and Fisheries, Ministry of Agriculture and Food, Ministry of Foreign Affairs, the county councils, and the county governors.

Innovation Norway offers five types of services:

- Financing services
- Expert services
- Advisory services
- Networking services
- Profiling services.

Basis for the preparation of the accounts

The annual accounts have been prepared in accordance with the Norwegian Accounting Act, generally accepted accounting principles for other enterprises, Regulations relating to annual accounts etc. for banks and finance companies and the Act relating to Innovation Norway.

Use of estimates

When preparing the annual accounts, estimates and discretionary assessments are used for uncertain amounts. The figures and assessments represent a best estimate on the date the accounts are submitted. The actual results may differ from the estimates. Innovation Norway's largest estimates and assessments relate to the assessment of write-downs on loans and guarantees, and valuations of shares and pensions to own employees.

Reclassification

In instances in which classification of items is changed, the figures for the previous year will also be restated to provide a comparison of the accounts.

Consolidation

No consolidated accounts are prepared for Innovation Norway and its subsidiaries pursuant to the exemption rule in Section 3-8 of the Norwegian Accounting Act. This is based on the subsidiaries not being deemed to be of importance when assessing Innovation Norway's financial position and result.

Assets and Liabilities in foreign currency

In the balance sheet, monetary items in foreign currencies are converted at the exchange rate on the balance sheet date. Revenues and expenses in foreign currencies are converted at the exchange rate on the transaction date. Changes in value that result from changes in the exchange rate between the transaction and balance sheet dates are entered in the income statement.

Bank deposits, cash etc.

Bank deposits, cash etc. include cash, bank deposits and other means of payment with a maturity date of less than twelve months from acquisition.

Receivables

Accounts receivables and other receivables are entered at nominal value after deductions for provisions for expected loss. Provisions for loss are made based on an individual assessment of the individual receivables.

Tangible fixed assets

Assets intended for permanent ownership or use are classified as tangible fixed assets. Tangible fixed assets are appraised at acquisition cost and written down to fair value if this is lower than book value and the decline in value is not expected to be temporary. Tangible fixed assets with a limited useful life are depreciated over the expected period of use.

Translation from Norwegian

Loans, shares and financial obligations

General principles and definitions

Recognition and derecognition

Loans, shares, other financial assets, including borrowings from the Norwegian State, and other financial obligations are recognised in the balance sheet at fair value when Innovation Norway becomes a party to the instrument's contractual provisions.

Loans, shares and other financial assets are derecognised when the contractual rights to the cash flows from the financial asset expire.

Borrowings from the Norwegian State and other obligations are derecognised from the balance sheet when they have ceased, i.e. when the obligation stipulated in the contract has been satisfied, cancelled or expired.

Definition of amortised cost

After initial recognition, loans and receivables, as well as borrowings from the Norwegian State and other financial obligations, are measured at amortised cost using the effective interest method. When calculating the effective interest rate, cash flows are estimated.

Loans

Innovation Norway's lending operations are divided into three types of loans:

1. Low-risk loans
2. Innovation and high-risk loans
3. Other loan schemes, including loans to seed capital and investment funds.

The establishment fee upon disbursement of innovation loans and other high-risk loans is entered as income on the disbursement date when the fee does not exceed the direct costs. The other loan schemes do not have an establishment fee.

Decline in value of loans

An assessment is made on the balance sheet date of whether there are objective indications of loans having declined in value. Examples of loss events are serious financial problems with the debtor, weak finances, negative financial development, payment default, significant changes in conditions, negative changes in internal and external factors and bankruptcy, debt settlement proceedings or liquidation.

Individual write-downs

If objective indications exist, the loan is written down. The write-down is measured as the difference between the loan's capitalised value and the present value of the estimated future cash flows discounted by the effective interest rate on the financial asset. The write-down is recognised in the profit or loss.

Collective write-downs

Collective write-downs are also made for the low-risk loans. The portfolio is divided into groups with largely the same risk elements. Loans that are individually considered for being written down, but for which there is no objective evidence of a decline in value, are included in the group assessment of loans. Group write-downs are determined based on the risk classification system whereby calculated risk is calculated as the product of the expected operational risk and risk of inadequate security coverage.

Loss reserves

Loss reserves have been established for innovation and high-risk loans, guarantees and loans for the seed capital funds. The term loss reserve refers to funds that are intended to cover expected loss on these special loan schemes and guarantees. The funds are included in appropriations from the Norwegian State, either as separate appropriations or as part of the grant funds. The funds are set aside as a liability in the balance sheet. When a loan is written-down in a loan scheme which has a loss reserve, a corresponding income entry is made from the loss reserve. Write-downs and income recognition from the loss reserve are presented as gross amounts in the "Losses on loans and guarantees" and "Coverage of losses" items in the income statement. Write-downs within the amount of the loss reserve will not have a net effect on earnings for Innovation Norway. Any losses that exceed the loss reserve shall be covered by the Norwegian State in the form of additional appropriations. For more detailed information see Note 32.

Detailed description of Innovation Norway's financing services

Low-risk loans

Low-risk loans are an offer to companies in need of financing for their long-term capital requirements. The loans are provided at competitive, market interest rates. A condition for these loans is that adequate collateral security is furnished such that the security is expected to provide full coverage for Innovation Norway's loan in a situation involving bankruptcy or forced sale of the collateral. Low-risk loans are prioritised for companies in rural areas and

True translation certified

Translation from Norwegian

for projects in which the loans offered from other banks are limited due to risk assessments by the banks. There is no limit on the size of the company, but the loans are primarily given to small and medium-sized companies with up to 250 employees. Innovation Norway has a special responsibility for financing of companies in the fisheries industry, agriculture and in rural areas. Losses on these types of loans are covered by the interest margin and have an effect on earnings. Therefore, Innovation Norway bears the financial risk for these loans. The repayment period is normally 5-15 years. The loans are financed with interest-bearing borrowings from the Norwegian State. The profit from the scheme is repaid to the Norwegian State in its entirety given that the equity ratio of the scheme equals 10.5%.

High-risk loans

High-risk loans are given as top-financing loans with a relatively high degree of risk and with sometimes favourable terms when concerning interest and repayment period when viewed in relation to the project risk. High-risk loans can be used for partial financing of investment projects that involve newly incorporated companies, innovation, restructuring, internationalisation and development and for which it is difficult to find sufficient venture capital in the private market. Innovation Norway's involvement shall have a "triggering effect" for the project being able to be implemented.

The interest rates for high-risk loans are somewhat higher than for loans in the private credit market and normally have slightly shorter terms. The target group is companies throughout the entire country and in all industries. Maximum commitment per customer is NOK 50 million. The maximum term for high-risk loans is 15 years, including instalment free periods. The loans are financed with interest-bearing borrowings from the Norwegian State. Any losses on the loans are financed via loss reserves. This means that losses on high-risk loans do not have an effect on earnings and Innovation Norway does not bear the financial risk for these loans. Losses with associated coverage of losses are shown as a gross amount in the accounts. Profits from the scheme are repaid to the Norwegian State and counties in their entirety.

Guarantees

Innovation Norway's guarantee schemes are primarily aimed at entrepreneurs and growth enterprises that have problems obtaining loans from private banks due to inadequate security. In practice, Innovation Norway's guarantees are collateral security that is provided to the company's local bank connection in order for the bank to be able to grant operating credit or investment loans. Our guarantees are primarily used as guarantees for operating credit. Guarantees can be furnished as simple guarantees to banks with guarantee liability of normally up to 50%, but also up to 75% for companies less than 3 years old. For 50% guarantees, the guarantee commission is a minimum of 1%. For 75% guarantees, the guarantee commission is a minimum of 2%. Losses on guarantees are covered by loss reserves and have no effect on Innovation Norway's earnings. Therefore, Innovation Norway does not bear the financial risk for the guarantees. All guarantees that are provided are allocated to loss reserves. The scheme is under the sub-accounts for high-risk loans and entails that profits from the scheme are repaid to the Norwegian State and counties in their entirety.

Seed capital schemes

Innovation Norway's seed capital schemes consists of both subordinated loans to seed fund companies and investments in shares. The schemes are financed via investment funds and loss reserves that are received from the Norwegian State. The schemes have no effect on Innovation Norway's earnings and we therefore bear no financial risk. When the schemes come to an end, any profits must be repaid to the Norwegian State in their entirety.

Subordinated loans to the seed capital funds

As a general rule, subordinated loans from Innovation Norway run without instalments with full repayment at par value 15 years from the date of the agreement between the fund and Innovation Norway. Interest is not paid on an ongoing basis, but is accumulated and added to the principal amount each year as of 31 December. The seed capital monies are used by the seed capital companies for equity investments in start-up companies. Instalments that are paid outside of normal due dates are entered as a repayment on the principal amount.

Loss reserves for loans to seed fund companies

A loss reserve has been allocated to each of the seed fund companies that is equivalent to 25% of the original loan capital. Up to 50% of realised losses in individual companies can be entered directly against the Innovation Norway loss reserve, with the maximum amount being the limit for the loss reserve. Only the principal amount without the addition of interest can be charged to the loss reserve. Lost interest income is covered by a separate appropriation from NFD. The remaining 50% of the losses are covered by the private investors in the seed capital companies. If the seed capital funds are insolvent on the settlement date, the Norwegian State must retrospectively cover losses that have been incurred on borrowings from the Norwegian State.

Shares in Seed capital funds

Innovation Norway contributes equity to the seed capital companies on behalf of the Norwegian State. The funds are financed in the form of equity, with a 50/50 split between private investors and Innovation Norway. However, Innovation Norway provides a premium of 15% in addition to what private investors contribute. With risk mitigation of 15% for private investors, this means that Innovation Norway's ownership stake is 42.5%. The minimum term for the funds is 10 years with an upper limit of 15 years. Any losses and write-downs on shares, restricted to 35% of the investment amount, are covered by loss reserves. Losses that exceed the amount in the loss reserve are covered by additional appropriations from the Norwegian State. Upon settlement of the scheme, profits must be repaid to the Norwegian State and any losses are covered by the loss reserve or additional appropriations from the Norwegian State. Innovation Norway therefore bears no financial risk associated with these schemes. Since Innovation Norway's

Translation from Norwegian

ownership must never exceed 50% and we therefore will not have a controlling interest, the funds are treated as associated companies in the accounts.

The investment funds for Northwest Russia and Eastern Europe.

These investment funds can invest together with Norwegian business and industry on commercial terms in Northwest Russia and Eastern Europe. The target group consists of small and medium-sized Norwegian companies with international growth ambitions and prerequisites for succeeding in the funds' development areas. Innovation Norway contributes equity, possibly also in combination with subordinated loans.

The funds are financed with investment funds from the Norwegian State. If the schemes have positive results, a dividend of 75% of the profit for the year is repaid to the state, limited to the contributed capital multiplied by the interest rate for the Norwegian State's capital in the management enterprises. Losses are covered by the investment fund and Innovation Norway therefore bears no financial risk.

Shares

Shares are appraised using the cost method. For investments that are considered to be long-term, these are written-down to fair value when there is a decline in value that is not expected to be temporary. Investments that are deemed to be short-term, are appraised at the lower of acquisition cost and fair value. Dividends received from the companies are recognised as dividends from securities.

Associated companies are companies in which Innovation Norway has considerable influence. Innovation Norway is normally considered to have considerable influence when it has an ownership stake of 20% or more. Subsidiaries are considered companies which Innovation Norway exercises control over. Control normally exists when the company has an ownership stake of 50% or more. Associated companies and subsidiaries are recognised in the accounts using the cost method.

Grant funds

Innovation Norway has annual commitment budgets for grant schemes for various purposes. The following rules apply for grant schemes organised with funds:

Until they are disbursed, grant monies that are appropriated through the national budget are placed in earmarked accounts at Norges Bank that do not earn interest for Innovation Norway. The grant monies are recognised in the balance sheet of Innovation Norway and are classified as bank deposits with the contra entry being "Grant funds".

The commitments for the grant schemes will lapse if the monies are not used three years after the year they were granted at the latest. Unused grant monies for these schemes will be returned to the budget for the following year or to the Norwegian State depending on the rules for the grant scheme.

Grant monies that are disbursed to customers have no effect on Innovation Norway's earnings and are therefore not recognised as income or expensed in the income statement. Costs associated with services provided under the direction of Innovation Norway are expensed in the income statement and the associated cost coverage from grant monies is entered in the income statement under "Income from public sources".

Principles for recognising income and expenses

Income

As a general rule, income is entered in the accounts in the same period as associated expenses. In the instances in which there is no clear connection between expenses and income, allocation is determined based on discretionary criteria. Other exemptions from the matching principle are stated when relevant.

Income from public sources

Public appropriations to Innovation Norway from the Norwegian State are recognised as income in line with costs accrued for the objectives the appropriations are intended to cover. This means that parts of the appropriation for one year can be transferred to the following year.

Interest support funds

The interest support fund consists of monies from the Norwegian State which are to cover agreed interest when interest-free, innovation loans are granted. Amounts contributed are set aside as a liability in the balance sheet on the date they are paid in. When an interest-free loan is granted, the liability that is equal to the lost income is correspondingly recognised as income.

The scheme is financed by an annual allocation of grant monies to the interest support fund. The allocations must be taken from the annual grant budget for Regional Development from the Ministry of Local Government and Modernisation and the Innovation Scheme from the Ministry of Trade, Industry and Fisheries. Each year, sufficient funds must be set aside to cover the granting of exemptions from paying interest during the current year.

True translation certified

Translation from Norwegian

Expenses

As a main rule, expenses are recognised during the same period as associated income. In the instances in which there is no clear connection between expenses and income, the distribution is determined based on discretionary criteria. Other exemptions from the matching principle are stated when relevant.

Interest income and expenses

Interest is entered in the income statement after this has been earned as income or accrued as expenses.

Interest income and interest expenses relating to the loan and investment funds referred to in Note 35 are presented as gross amounts under "Interest on loans" and "Interest on borrowings". For the seed capital schemes, the interest expenses must be equal to the interest income. The seed capital scheme is arranged in such a way that it will not have any effect on the earnings of Innovation Norway.

Pensions

Innovation Norway recognises pension expenses and pension commitments in accordance with the Norwegian Accounting Standard, NRS 6 Pension Costs.

Defined-benefit pension

When recognising defined-benefit pensions in the accounts, the liability is expensed over the earnings period in accordance with the plan's earnings formula. The allocation method is equivalent to the plan's earnings formula unless most of the earnings occur towards the end of the earnings period. Straight-line earnings are therefore used as a basis. Thus, straight-line earnings are used for pension schemes in accordance with the Act relating to occupational pensions.

Discrepancies in estimates and the effect of changed assumptions are amortised over the expected remaining period of service if they exceed 10% of the higher of the pension commitment and the pension assets (corridor approach). The impact of plan changes with retroactive effect that are not conditional upon future employment are immediately recognised in the income statement. Plan changes with retroactive effect that are conditional upon future employment are allocated on a straight line basis over the period until the benefit is no longer conditional upon future employment.

The net pension commitment is the difference between the present value of the pension commitments and the value of pension assets allocated for payment of the benefits. The pension assets are appraised at fair value. Pension commitments and pension assets are measured on the balance sheet date. Employers' contributions are included in the figures and are calculated by the net actual underfunding. The contractual early retirement pension (AFP) within the LO (Norwegian Confederation of Trade Unions)/NHO (Confederation of Norwegian Enterprise) scheme is a defined-benefit, multi-enterprise scheme, however this is entered in the accounts as a defined-contribution scheme because it cannot be quantified.

Cash flow statement

Liquidity reserves are defined as cash and bank deposits. The cash flow statement is prepared in accordance with the indirect method and is adapted to the various areas of operation.

SUB-ACCOUNTS

Innovation Norway has 7 sub-accounts based on regulations from clients and owners. Each sub-account has a separate income statement and balance sheet, as well as separate rules for equity and application of profit. See Note 36.

INCOME STATEMENT															
SUB-ACCOUNTS FOR INNOVATION NORWAY															
	Low-risk		High-risk loans targeting the districts		Innovation and high-risk loans and other schemes		Service deliveries and grant administration		Seed Capital Funds		Investment funds in Northwest Russia and Eastern Europe,		Joint equity		Total
	Accounts		Accounts		Accounts		Accounts		Accounts		Accounts		Accounts		
	31.12.16	31.12.15	31.12.16	31.12.15	31.12.16	31.12.15	31.12.16	31.12.15	31.12.16	31.12.15	31.12.16	31.12.15	31.12.16	31.12.15	31.12.16
Interest on loans	433	520	56	62	77	79	0	0	28	27	0	0	-	-	595
Interest on bank deposits	2	3	0	0	0	0	4	3	-	-	1	2	-	-	8
Total interest income	436	523	56	63	78	79	4	4	28	27	1	2	-	-	603
Interest on borrowings	-113	-159	-7	-12	-8	-15	-0	-0	-28	-27	-	-	-	-	-157
Borrowing commission to the Norwegian state	-48	-49	-5	-5	-6	-6	-	-	-	-	-	-	-	-	-59
Total interest expenses	-161	-208	-12	-16	-16	-21	-0	-0	-28	-27	-	-	-	-	-217
Net interest income	275	315	45	46	62	59	4	4	-	-	1	2	-	-	386
Income from public sources	-	-	-	-	-	-	1 052	1 053	5	5	-	-	-	-	1 058
External revenues etc.	1	0	2	0	2	1	154	171	-	-0	-4	14	-	-	156
Total operating income	1	0	2	0	2	1	1 206	1 224	5	5	-4	14	-	-	1 213
Total operating expenses	-99	-93	-28	-28	-36	-36	-1 210	-1 218	-5	-5	-6	-7	-	-	-1 378
Profit before losses	196	222	18	19	26	24	0	9	0	0	-8	9	-	-	222
Losses on loans and guarantees	-9	-19	-13	-15	-26	-10	-2	-1	11	-45	-2	-2	-	-	-41
Coverage of losses	-	-	13	15	26	10	1	1	-11	45	-	-	-	-	31
Total net losses on loans and guarantees	-9	-19	-	-	-	-0	-0	-0	-	-	-2	-2	-	-	-10
Result	177	203	18	19	26	24	-0	9	0	0	-10	8	-	-	211
Allocation of profit:															
Dividends/transfer to owner															
To/(from) loan and investment funds	158	189	18	19	26	24						3			201
To/(from) retained earnings	20	14						9				-10			-10
Total allocated	177	203	18	19	26	24		9				8			211

NOTE 1

SUB-ACCOUNTS - CONTINUED

Amounts in NOK 1,000,000

BALANCE SHEET																
SUB-ACCOUNTS FOR INNOVATION NORWAY																
	Low-risk		High-risk loans targeting the districts		Innovation and high-risk loans and other schemes		Service deliveries and grant administration		Seed Capital Funds		Investment funds in Northwest Russia and Eastern Europe.		Joint equity		Total	
	Accounts		Accounts		Accounts		Accounts		Accounts		Accounts		Accounts		Accounts	
	31.12.16	31.12.15	31.12.16	31.12.15	31.12.16	31.12.15	31.12.16	31.12.15	31.12.16	31.12.15	31.12.16	31.12.15	31.12.16	31.12.15	31.12.16	31.12.15
Assets																
Bank deposits	145	321	899	804	1 328	1 100	1 990	2 148	1 800	1 486	249	254	-	-	6 210	6 112
Gross lending	14 016	13 862	1 058	1 107	1 700	1 585	252	327	1 227	1 095	8	9	-	-	18 259	17 983
Write-downs for losses	-399	-433	-145	-174	-203	-227	-	-	-270	-284	-5	-5	-	-	-1 021	-1 122
Net lending	13 618	13 428	911	933	1 497	1 358	252	327	956	811	3	4	-	-	17 238	16 861
Shares and units	-	-	-	-	-	-	0	0	4	6	33	39	-	-	38	46
Ownership interests in associated companies	-	-	-	-	-	-	-	-	108	59	-	-	-	-	108	59
Ownership interests in group companies	-	-	-	-	-	-	0	0	-	-	-	-	-	-	0	0
Intellectual property rights	17	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	17	-
Tangible fixed assets	29	27	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	29	27
Other assets	85	98	124	174	-	39	54	91	187	226	3	5	20	20	474	653
Costs not yet incurred and earned	-	-	9	10	12	12	75	75	-	-	-	-	-	-	96	97
Income not yet received	-	-	9	10	12	12	75	75	-	-	-	-	-	-	96	97
Total assets	13 895	13 875	1 943	1 920	2 837	2 509	2 372	2 641	2 855	2 589	289	302	20	20	24 210	23 855
Liabilities and equity																
Borrowings from the State	12 200	12 155	1 188	1 175	1 632	1 495	-	-	-	-	-	-	-	-	15 020	14 825
Other liabilities	256	303	43	44	148	56	632	704	415	380	0	3	-	-	1 493	1 490
Provisions for liabilities	8	8	713	700	1 057	958	1 634	1 831	471	418	6	7	-	-	3 889	3 921
Loan and investment funds	-	-	-	-	-	-	-	-	1 970	1 792	282	292	-	-	2 252	2 084
Equity	1 430	1 410	-	-	-	-	106	106	-	-	-	-	20	20	1 555	1 535
Total liabilities and equity	13 895	13 875	1 943	1 920	2 837	2 509	2 372	2 641	2 855	2 589	289	302	20	20	24 210	23 855

Explanation of difference between annual accounts and combined sub-accounts:

Balance sheet total - sub-accounts

24 210 23 855

Balance sheet total - annual accounts

24 043 23 565

Difference

167 290

Internal receivable presented under other assets and other liabilities that is entered as net amount in the annual accounts, but not in the sub-accounts.

Split sub-accounts for high-risk loans targeting the districts and innovation and high-risk loans.

-43 -247

Reclassification between other assets and other liabilities in the sub-accounts.

-44 -43

Total

-80 -

NOTE 2**INTEREST ON LOANS**

(Amounts in NOK 1,000)

	2016	2015
Interest on ordinary low-risk loans	123 583	164 473
Interest on fishing vessel loans	171 160	185 551
Interest on agricultural loans	138 718	169 807
Interest support for and interest on innovation and high-risk loans	133 454	141 345
Interest support for and interest on loans from seed capital funds	28 044	27 382
Interest on other loans	431	514
Total	595 390	689 072

NOTE 3**INTEREST ON BORROWINGS**

(Amounts in NOK 1,000)

	2016	2015
Interest on borrowings for low-risk loans	112 799	158 931
Interest on borrowings for innovation and high-risk loans	16 251	26 688
Interest on seed capital funds	28 044	27 382
Other interest expenses	57	25
Total	157 152	213 026

NOTE 4**BORROWING COMMISSION TO THE STATE**

(Amounts in NOK 1,000)

	2016	2015
Borrowing commission for low-risk loans	48 284	49 064
Borrowing commission for innovation and high-risk loans	11 163	10 551
Total	59 447	59 616

Innovation Norway pays a 0.4% commission to the Norwegian State for all borrowings.

NOTE 5**DIVIDENDS AND NET GAINS/LOSSES ON SECURITIES**

(Amounts in NOK 1,000)

	2016	2015
Dividends received	100	199
Unrealised loss/profit on shares	-4 683	462
Realised loss/profit on shares	766	12 897
Total	-3 818	13 558

NOTE 6

INCOME FROM PUBLIC SOURCES

(Amounts in NOK 1,000)

Specification of recognised income from public sources:

Ministry, chapter and item in national budget	2016	2015
Ministry of Trade, Industry and Fisheries		
Chapter 2421 Item 50 Innovation - projects, funds	44 401	52 360
Chapter 2421 Item 70 Business development and administration	148 150	167 877
Chapter 2421 Item 71 Innovative business clusters	14 178	13 068
Chapter 2421 Item 72 Research and development contracts	21 019	20 146
Chapter 2421 Item 74 Tourism, networking and skills programmes	482 742	456 155
Chapter 2421 Item 76 Environmental technology	46 285	38 930
Chapter 2421 Item 77 Grants to pre-seed capital funds	1 422	-
Chapter 2421 Item 80 Business initiatives in Svalbard	1 610	-
Chapter 2415 Item 75 Marine value creation programme	1 686	7 745
Ministry of Local Government and Modernisation		
Chapter 550 Item 62 Business-oriented loans and grants to rural areas	5 000	-
Chapter 551 Item 60 Grants to county councils for regional development	71 426	74 850
Chapter 551 Item 61 Funds for regional development targeted at business and industry, compensation for increased employers' contributions	3 781	7 880
Chapter 552 Item 72 National initiatives for regional development	66 515	72 089
Ministry of Agriculture and Food		
Chapter 1149 Item 72 Grants for increased use of wood	2 672	6 204
Chapter 1149 Item 74 Biorefinery programme	290	275
Chapter 1150 Item 50 For implementing agricultural agreement	86 444	84 084
Chapter 1151 Item 51 For implementing reindeer husbandry agreement	1 842	1 600
Ministry of Foreign Affairs		
Chapter 117 Item 76 EEA financing schemes	10 583	4 583
Chapter 118 Item 01 Operating costs for initiatives in Northern Areas	3 651	3 745
Chapter 169 Item 70 Vision 2030	425	-
Ministry of Education and Research		
Chapter 285 Item 53 Strategic initiatives	3 664	-
Ministry of Climate and Environment		
Chapter 1422 Item 70 Climate and environmentally friendly shipping	203	-
Other income from public sources	39 470	46 268
Total recognised income from public sources	1 057 463	1 057 857

Other income from public sources consists of income from county councils, the EU, ministries, among others.

NOTE 6

INCOME FROM PUBLIC SOURCES - CONTINUED

(amounts in NOK 1,000)

Specification of available budgets and appropriations via letters of assignment.

Ministry, chapter and item in national budget	2016	2015
Ministry of Trade, Industry and Fisheries		
Chapter 2421 Item 50 Innovation - projects, funds	553 500	405 100
Chapter 2421 Item 51 Loss reserves - seed capital funds	44 625	89 250
Chapter 2421 Item 53 New seed capital funds, risk mitigation	22 500	45 000
Chapter 2421 Item 70 Business development and administration	168 970	165 048
Chapter 2421 Item 71 Innovative business clusters	116 500	89 000
Chapter 2421 Item 72 Research and development contracts	306 100	131 100
Chapter 2421 Item 74 Tourism, promotion and expertise	517 900	480 200
Chapter 2421 Item 76 Environmental technology	464 500	50 000
Chapter 2421 Item 77 Grants to pre-seed capital funds	100 000	40 000
Chapter 2421 Item 78 Administrative support for seed capital funds targeting the district	4 400	4 300
Chapter 2421 Item 80 Business initiatives in Svalbard	-	20 000
The Ministry of Local Government and Modernisation:		
Chapter 551 Item 60 Grants to county councils for regional development	46 000	48 000
Chapter 552 Item 72 National initiatives for regional development	178 700	197 800
Ministry of Agriculture and Food		
Chapter 1149 Item 72 Grants for increased use of wood	19 500	27 600
Chapter 1149 Item 74 Biorefinery programme	2 740	2 670
Chapter 1150 Item 50 For implementing agricultural agreement	613 500	677 900
Chapter 1151 Item 51 For implementing reindeer husbandry agreement	8 200	8 200
Total	3 167 635	2 481 168

In addition, Innovation Norway has frameworks and grants from the county councils, Ministry of Foreign Affairs, EU, among others.

NOTE 7

EXTERNAL REVENUES

(amounts in NOK 1,000)

	2016	2015
User fees - promotion of Norway as a travel destination	71 320	76 490
User fees - Joint Norwegian stands abroad	28 617	27 462
Revenues from partners	6 918	7 828
Other user fees	45 745	42 066
Total	152 600	153 846
Geographical distribution		
Norway	64 445	64 316
Western Europe	42 031	46 899
America	1 430	25 498
Asia	3 220	6 201
China	3 145	4 221
Russia	23 195	3 287
Middle East and Africa	6 384	1 753
Baltic and Central Europe	8 752	1 672
Total	152 600	153 846

NOTE 8

PAYROLL EXPENSES

(amounts in NOK 1,000)

	2016	2015
Wages	473 992	488 067
Employer's contributions	61 720	68 216
Pension expenses	87 151	122 831
Other benefits	68 506	33 924
Total	691 369	713 039

Payroll expenses for 2016 include restructuring costs for 2016 of NOK 17 million.

Loans to employees ¹	1 698	1 765
Average number of full-time equivalents	689	722

¹ Loans to employees are partly interest-free and principally without security. The CEO and Chairman do not have loans in the company.

The CEO has an agreement for compensation for loss of office. The payment is 6 months of fixed salary from the date employment was terminated.

Payments to senior employees:	Wages/fees	Other	Total
Management:			
Anita Krohn Traaseth, CEO	2 710	12	2 722
Hans Martin Vikdal	1 480	18	1 498
Yvonne Fosser	1 483	12	1 495
Per Eckehard Niederbach	1 429	18	1 446
Cathrine Pia Lund	1 402	12	1 415
Inger Solberg	1 322	27	1 349
Rodin Lie	1 289	12	1 302
Toril Bariusdotter Ressem (until 31 August)	1 282	8	1 290
Mona Skaret	1 153	17	1 170
Kristin Welle-Strand ²	841	12	854
Silje Aspholm Hole (from 1 May)	719	15	733
Pål Thorvik Næss (from 1 August)	567	22	589
Bård Stranheim (until 31 August)	560	8	568
Anne Mette Hoel ¹ (until 31 July)	538	9	547
Bjørn Olav Olsen (from 31 August)	400	6	406
Frank Langva ³ (from 1 September)	299	6	305
Total	17 475	214	17 689

¹ Substitute for Bård Stranheim

² Leave from 29 August

³ Substitute for Kristin Welle-Strand

Senior employees are covered by the same pension schemes as other employees in the company.

The 2016 Board of Directors:

Per Otto Dyb	294
Jørund Ødegård Lunde	180
Jan Løking	160
Roar Flåtten	146
Heidi Wang	146
Kristin Misund (from 1 July)	94
Tone Merethe Lindberg (until 30 June)	87
Arvid Andenæs (from 1 July)	86
Kim Daniel Victor Arthur (from 1 July)	86
Helene Falch Fiadmark (from 1 July)	86
Reidar Bye (until 30 June)	78
Einar Enger (until 30 June)	72
Martha Kold Bakkevig (until 30 June)	72
Leela Boring Låstad (from 1 July)	56
Gaute Hagerup (from 1 July)	56
Ove Haaversen-Westhassel (until 30 June)	47
Toini H. A. Ness (until 30 June)	47
Total directors' remuneration paid in 2016	1 792

Declaration regarding stipulation of pay and other remuneration to senior employees

The declaration concerning remuneration to the CEO and the management group is in accordance with:

1. The provisions in the Norwegian Public Limited Liability Companies Act, cf. Section 6-16a.
2. The Norwegian Accounting Act.
3. Guidelines for terms of employment for managers in government enterprises and corporations stipulated by the 2nd Stoltenberg government on 31 March 2011 and with effect from 1 April 2011.
4. Norwegian recommendation for corporate governance, cf. Chapter 12.

NOTE 8

PAYROLL EXPENSES - CONTINUED

Key principles

Guidelines for pay and other remuneration

Innovation Norway follows the key principle that executive pay in companies with full or partial state ownership must be competitive, but not wage-leading compared with equivalent companies. The principle applies for all employees and not specifically for the CEO and management group. This means that there are generally no separate incentive schemes that exclusively apply for senior employees.

With effect from 1 April 2011, the Government stipulated "Guidelines for terms of employment for managers in government enterprises and corporations" that describe the expectations in this field. The key principles from previous guidelines were continued, but there were cutbacks in the areas of pension commitments and severance pay and it was explicitly stated that the companies will strive for moderation when concerning executive salaries. Innovation Norway follows these guidelines and will practice moderation when concerning executive salaries.

Decision-making process

The salary of the CEO is determined by the board and communicated by the Chairman.

Salaries to the management group are jointly determined by the CEO and Chairman and communicated by the CEO.

Key principles for remuneration in the coming financial year

Innovation Norway comes under the collective wage agreement between the Employers' Association Spekter (Innovation Norway), the principal organisations (Norwegian Confederation of Trade Unions - LO and Confederation of Vocational Unions - YS) and local organisations (Association of Academic Organisations in Spekter - SAN, Confederation of Unions for Professionals, Norway - Unio, and Federation of Norwegian Professional Associations - Akademikerne). Employees in senior positions do not come under the agreement, however, in practice, the majority of points in the agreement are also followed for these employees. Innovation Norway has a pay system that is based on the following factors: the type of position an individual holds, the performance of the person holding that position, and the wage level in the market in general.

Total remuneration to the CEO and management group is reflected in the role and responsibilities of the position, as well as the work load, and the scope and complexity of the enterprise. The arrangements are transparent and in accordance with principles

1. Fixed salaries

Innovation Norway follows the basic principle from the guidelines that the principal element in the remuneration arrangement should be the fixed basic salary. The basic salary is assessed on an annual basis and adjusted with effect from 1 April.

2. Bonus

Innovation Norway has no bonus programme for its executives.

3. Shares, options or other forms of remuneration that are linked to shares

Innovation Norway is an enterprise established by special legislation and has no stock or options programmes for its executives.

4. Pension commitments

Senior employees are covered by the same pension schemes as all other employees in the company. Pension schemes at Innovation Norway are the Norwegian Public Service Pension Fund or the closed scheme at DnB Livsforsikring for employees who came from the former Norwegian Export Council. Pensionable income is limited to 12 G (G - National Insurance base amount).

5. Severance pay and termination payment arrangements

The CEO has a termination payment agreement that grants the right to compensation equivalent to six months of fixed salary. There is no contractual severance pay or termination payment arrangements in addition to this for other senior positions at Innovation Norway.

6. Variable elements in the remuneration or special benefits

Other remuneration in addition to ordinary monthly salary include fixed car allowance, insurance and coverage of electronic communications services.

One-time payments can be made to employees who have made an extraordinary effort beyond what is expected of the position. This is an arrangement that applies for all employees at Innovation Norway and is part of the negotiated pay settlement. Total one-time payments were NOK 0.7 million in 2015. The payment was at the same level for 2016, but NOK 1,200 was given to all employees in the agreement.

Remuneration principles

The principles for the preceding financial year were also used in 2016.

Reporting

The Board is presented with an annual overview of the total pay and other remuneration to senior employees in accordance with the guidelines.

NOTE 9**INTANGIBLE ASSETS**

(Amounts in NOK 1,000)

	Application development
Acquisition cost as of 01.01	-
Additions	21 383
Disposals	-
Acquisition cost as of 31.12	21 383
Accumulated depreciation as of 01.01	-
Depreciation for the year	4 062
Accumulated depreciation of disposals	-
Accumulated depreciation as of 31.12	4 062
Book value as of 31.12	17 320

Depreciation rate 33 %

Intellectual property rights relate to application development, i.e. expenses for system design, programming, installation and testing of systems.

NOTE 10**TANGIBLE FIXED ASSETS**

(Amounts in NOK 1,000)

	Equipment and fixtures	Buildings and real estate	Total
Acquisition cost as of 01.01	66 530	107 068	173 598
Additions	3 193	1 395	4 588
Disposals	65 165	44 392	109 557
Acquisition cost as of 31.12	4 557	64 071	68 629
Accumulated depreciation as of 01.01	65 997	80 202	146 199
Depreciation for the year	661	2 079	2 739
Accumulated depreciation of disposals	65 165	44 392	109 557
Accumulated depreciation as of 31.12	1 493	37 889	39 381
Book value as of 31.12	3 065	26 183	29 247

Rates of depreciation 17-25 % 2-20 %

NOTE 11**DIRECT PROJECT COSTS**

mounts in NOK 1,000

	Tourism projects		Other services and programmes		Total	
	2016	2015	2016	2015	2016	2015
External services	28 137	34 523	107 661	118 636	135 799	153 159
Travel	15 317	12 704	30 868	30 768	46 185	43 472
Promotion and marketing	165 204	160 481	74 147	60 775	239 351	221 255
Office and communication expenses	11 460	14 105	51 693	49 189	63 154	63 294
Total	220 119	221 813	264 370	259 367	484 489	481 180

NOTE 12**OTHER OPERATING EXPENSES**

mounts in NOK 1,000

	2016	2015
Premises and other office expenses	80 997	83 828
Rent, purchases and maintenance	41 876	33 850
External services	48 166	49 929
Communication costs	7 245	12 288
Miscellaneous operating expenses	16 574	10 524
Total	194 858	190 419
Auditor's fee (excluding VAT):	2016	2015
Statutory audit	719	650
Other certification services	36	121
Services other than audit	75	327
Total	830	1 097

NOTE 13**LEASES**

unts in NOK 1,000)

	2016	2015
Rental of premises	72 378	69 421
Other rental expenses	23 778	10 915
Total	96 156	80 336

Innovation Norway has entered into lease agreements in Norway and abroad. The agreements are for the rental of office premises and the rental of housing.

The lease agreements for office premises have a duration of 5 to 10 years with an option to extend for 3 to 5 years. The lease agreements for housing have a duration of 2 to 3 years, with an option to extend for 1 to 2 years, relating to the employment agreements of the employees stationed aboard.

Other rental expenses principally relate to the lease of computer systems.

NOTE 14

LOSSES ON LOANS AND GUARANTEES

(Amounts in NOK 1,000)

reserves and have no effect on earnings. Innovation Norway therefore bears no risk associated with these loans. For more detailed information about the loss reserves, see Note 32.

	Low-risk loans	Innovation and high-risk loans	Seed capital funds, investment funds and rural	Total loans	Guarantees	Total loans and guarantees
Write-downs						
Individual write-downs on loans as of 01.01, including the principal amount, interest owing and outlays.	172 086	400 885	288 346	861 318	8 330	869 647
Increased and new, individual write-downs on the principal amount	78 255	105 443	-6 219	177 480	3 000	180 480
Change in individual write-downs on interest owing and outlays	-242	-358	10 594	9 994	-	9 994
Reversed individual write-downs on principal amount (recoveries)	-44 643	-70 192	-	-114 835	-5 085	-119 920
Realised loss on principal amount with individual write-downs	-33 705	-88 538	-17 587	-139 830	-2 000	-141 830
Total individual write-downs on loans as of 31.12, including principal amount, interest owing and outlays	171 751	347 241	275 135	794 126	4 245	798 371
Collective write-downs as of 01.01	261 000	-	-	261 000	-	261 000
Change in collective write-downs	-34 000	-	-	-34 000	-	-34 000
Total collective write-downs as of 31.12	227 000	-	-	227 000	-	227 000
Book loss						
Increased and new, individual write-downs on the principal amount	78 255	105 443	-6 219	177 480	3 000	180 480
Reversed individual write-downs on principal amount	-44 643	-70 192	-	-114 835	-5 085	-119 920
Realised loss on principal amount with individual write-downs	-33 705	-88 538	-17 587	-139 830	-2 000	-141 830
Total changes in individual write-downs on principal amount	-93	-53 287	-23 806	-77 185	-4 085	-81 270
Changes in individual write-downs on outlays	-723	819	-	96	-	96
Change in collective write-downs	-34 000	-	-	-34 000	-	-34 000
Recognised loss on principal amount and outlays, including paid in for previous write-downs	43 610	94 271	16 181	154 062	2 150	156 212
guarantees	8 794	41 803	-7 625	42 973	-1 935	41 038
Coverage of losses from loss reserves, ref. note 15*	-	-41 803	9 246	-32 557	1 935	-30 623
Net losses on loans	8 794	-	1 621	10 415	-	10 415
Recognised loss on principal amount						
Recognised loss on principal amount without individual write-downs	5 907	5 824	1 604	13 335	150	13 485
Recognised loss on principal amount with individual write-downs	33 705	88 538	17 587	139 830	2 000	141 830
Recognised loss on principal amount	39 612	94 362	19 191	153 165	2 150	155 315

*Discrepancies between reported losses and coverage of losses in seed capital funds, investment funds and Rural Development Fund (BU) loans are due to there not being coverage of losses for investment funds and outlays for BU loans.

NOTE 15**COVERAGE OF LOSSES**

(Amounts in NOK 1,000)

	2016	2015
Nationwide innovation loans	-40 003	-6 526
High-risk loans targeting the districts	-14 208	-13 183
Loan schemes targeting the districts	-	857
Loans from Environmental Fund	11 621	244
Rural development high-risk loans for agriculture	787	-2 878
Nationwide guarantees	1 100	-2 670
Guarantees targeting the districts	835	-1 906
Fishery guarantees	-	1 445
Rural development investment loans for agriculture	-1 497	-1 144
Loans from seed capital funds	10 743	-44 592
Total	-30 623	-70 353

the loss reserves.

Figures with a plus sign are returns to the loss reserve.

NOTE 16**LOCKED-IN BANK DEPOSITS**

(Amounts in NOK 1,000)

	2016	2015
For investment in subordinated capital	1 233 879	1 154 597
For disbursement of grants	1 332 057	1 588 959
For coverage of loss on loans and guarantees	2 732 023	2 462 272
Total locked-in deposits at Norges Bank	5 297 959	5 205 827

Ordinary bank deposits which are locked-in:

Tax withholding funds	27 589	27 331
-----------------------	--------	--------

Locked-in deposits at Norges Bank are earmarked funds for the various schemes. Only a small proportion of these funds is interest-bearing.

NOTE 17**LOW-RISK LOANS AND INNOVATION AND HIGH-RISK LOANS**

(Amounts in NOK 1,000)

LOW-RISK LOANS	2016	2015
Ordinary low-risk loans	3 805 573	3 845 376
Loans for agriculture	4 649 184	4 876 896
Loans for fishing vessels	5 561 724	5 139 257
Total	14 016 480	13 861 529

INNOVATION AND HIGH-RISK LOANS	2016	2015
Nationwide innovation loans	1 559 775	1 438 089
High-risk loans targeting the districts	1 055 742	1 106 819
High-risk loans for agriculture	133 944	127 330
Loan to the Norwegian State Environment Fund	6 040	19 320
Total	2 755 501	2 691 558

In 2016, loan schemes targeting the districts was a separate arrangement and was presented on a separate line. This scheme has now ended and the remaining loans were transferred to Nationwide innovation loans.

NOTE 18**OTHER LOANS**

(Amounts in NOK 1.000)

	2016	2015
Rural development loans for agriculture	250 438	324 944
Subordinated loans to the seed capital funds	1 226 579	1 094 670
Subordinated loans to investment fund for Northwest Russia	5 016	6 019
Subordinated loans to investment fund for Eastern Europe	3 096	3 000
Loans to employees	1 698	1 765
Total	1 486 828	1 430 398

Rural development loans are managed for the Agricultural Development Fund.

Loans from the seed capital funds to the individual seed capital companies are given as subordinated loans and run without instalments with full repayment after 15 years. Interest is not paid on an ongoing basis, but is accumulated and added to the principal amount each year as of 31.12. The seed capital monies are used by the seed capital companies for equity investments in start-up companies.

NOTE 19**LIQUIDITY RISK**

(Amounts in NOK 1.000)

The liquidity risk is the risk associated with Innovation Norway's ability to finance an increase in loans and ability to settle its obligations when these fall due. The size of borrowings and loans is managed through letters of assignment from the Ministry of Trade, Industry and Fisheries. The liquidity risk is therefore minimal. The Norwegian Ministry of Trade, Industry and Fisheries is the only lender and provides loans in accordance with the company's needs.

Liquidity maturity as of 31.12.2016.	Undefined	Up to 1 month	From 1 to 3 months	From 3 to 12 months	More than 1 year	More than 5 years	Total
Ordinary bank deposits	912 009	-	-	-	-	-	912 009
Locked-in deposits in Norges Bank	5 297 959	-	-	-	-	-	5 297 959
Low-risk loans	90 887	519	860	40 339	561 431	13 322 444	14 016 480
Innovation and high-risk loans	13 721	458	4 604	57 738	765 745	1 913 235	2 755 501
Other loans	303	162	600	10 219	956 916	518 628	1 486 828
Total assets	6 314 880	1 138	6 065	108 295	2 284 092	15 754 307	24 468 776
Borrowings from the Norwegian state, low-risk	-	3 000 000	6 060 000	1 325 000	1 660 000	155 000	12 200 000
Borrowings from the Norwegian state, innovative	-	1 000 000	1 740 000	80 000	-	-	2 820 000
Total liabilities	-	4 000 000	7 800 000	1 405 000	1 660 000	155 000	15 020 000

NOTE 20**INTEREST RATE RISK**

(Amounts in NOK 1.000)

The interest rate risk is the risk of loss that arises from changes in the interest rate. For long-term loans (fixed interest) the maturity structure of the borrowings is adjusted to the fixed interest periods and the conditions for the loans. This is done as part of the work with managing the interest rate risk in the portfolio.

The majority of borrowings are short-term loans (variable interest) with terms of three months or less. These finance lending to customers with loans that have variable conditions, i.e. loans with interest rates that can be changed with six months' notice. The interest rate risk for these loans is limited to the notice period and is considered as having a moderate effect on earnings.

Borrowings shall be adapted to lendings and secure the liquidity required to operate the schemes. The borrowings reflect the interest rate profile of the loan portfolio.

NOTE 21**CREDIT RISK**

(Amounts in NOK 1,000)

Innovation Norway's loan portfolio consists of various types of loans with different risk profiles. In the table below, the different types of loans within low-risk loans, innovation and high-risk loans and guarantees are classified into 3 groups with high, normal and low risk. The figures exclude subordinated loans to the Seed capital funds, Investment Fund for Northwest Russia and Investment Fund for Eastern Europe and management arrangements.

Risk groups	Gross loans principal amount	Individual write-downs principal amount	Individual write-downs of gross loan	Loans without individual write-downs	Group write-downs
High risk*	2 797 661	342 379	12,2 %	2 366 419	-
Normal risk**	9 359 742	153 489	1,6 %	9 094 863	212 000
Low risk***	4 643 590	11 268	0,2 %	4 609 124	15 000
Total	16 800 993	507 136		16 070 406	227 000

* The high-risk group includes innovation and high-risk loans and guarantees. For these types of loans, allocations are made to the loss reserve to cover future losses. See Note 32 concerning loss reserves. Allocations to loss reserves must reflect the risk in the portfolio. Group write-downs are not used. Loss reserves enable greater risks to be taken than what is possible for the low-risk loans. Smaller loans can be given without collateral security, while larger loans have collateral security that can have underabsorption of between 25% and 75%.

**The normal risk group includes low-risk loans for fishing vessels, industry and service provision. The loans shall be secured with collateral and must normally be covered by a guarantee.

***The low-risk group includes low-risk loans for agriculture. The loans are secured within 90% of the agricultural rate and the borrower normally has personal debtor liability.

Gross default > 90 days	Low-risk loans (risk group - low and normal)		Innovation and high-risk loans and guarantees (risk group - high)	
	NOK million	of gross portfolio	NOK million	of gross portfolio
31.12.2012	336	2,7 %	239	7,6 %
31.12.2013	318	2,4 %	195	6,5 %
31.12.2014	307	2,2 %	194	6,4 %
31.12.2015	221	1,6 %	143	5,3 %
31.12.2016	312	2,2 %	219	7,8 %

NOTE 22**SHARES AND UNITS**

(Amounts in NOK 1,000)

Name of company	% ownership stake	Acquisition price	Write-down/change in value	Book value
Scandinavian Tourist Board Aps	50	274	-274	-
The Investment Fund for Eastern Europe	1-33	43 617	-13 658	29 959
The Investment Fund for Northwest Russia	23-40	17 775	-14 350	3 426
Acquired shares in seed capital loans	2-18	8 792	-4 332	4 460
Balance as of 31 December		70 458	-32 614	37 845

None of the companies are listed on stock exchanges and therefore no known market values exist.

Innovation Norway has received appropriations from the Norwegian State to make investments in companies that have business activities in Northwest Russia and Eastern Europe. The lines "Investment Fund for Eastern Europe" and "Investment Fund for Northwest Russia" consist of shares owned by companies that have business activities in these areas.

NOTE 23**OWNERSHIP INTERESTS IN ASSOCIATED COMPANIES**

nounts in NOK 1,000)

Name of company	Acquired	Office	Ownership stake
Alliance Venture Spring AS	09.07.2014	Oslo	42 %
ProVenture Seed II AS	09.07.2014	Trondheim	41 %
Skagerak Maturo Seed AS	07.12.2016	Kristiansand	43 %

Name of company	Committed capital	Share capital	Number of shares	Equity	Result
Alliance Venture Spring AS	509 700	152 910	156 876	68 692	-12 986
ProVenture Seed II AS	525 000	10 130	101 130	43 348	-13 818
Skagerak Maturo Seed AS	150 000	9 000	9 207		

The share capital and number of shares are the same as the figures as of 31 December 2016. Equity and profit are taken from the 2015 annual accounts because the annual accounts for 2016 had not been submitted on the date Innovation Norway's annual accounts were prepared.

NOTE 24**OWNERSHIP INTERESTS IN SUBSIDIARIES**

nounts in NOK 1,000)

Name of company	Acquired	Office	Ownership stake
VisitNorway AS	1 July 1999	Oslo	100 %
Såkorninvest Midt-Norge AS	16 December 2015	Trondheim	80 %

Name of company	Currency	Share capital	Number of shares	Equity	Result
VisitNorway AS ¹⁾	NOK	300	300	340	33
Såkorninvest Midt-Norge AS	NOK	60 489	604 887	-34 232	1 853

¹⁾ Equity and financial result for 2015.

NOTE 25**OTHER ASSETS**

nounts in NOK 1,000)

	2016	2015
Accounts receivable	29 919	35 172
Receivables from the State Treasury	192	40 000
Receivables from the Norwegian State	160 578	159 780
Receivables from seed capital companies	26 186	26 186
Other receivables	4 871	3 552
Total	221 746	264 690

Receivables from the Norwegian State relate to reported losses on seed capital loans that exceed loss reserves and claims for interest support.

NOTE 26**OUTSTANDING ACCOUNTS WITH SUBSIDIARIES**

VisitNorway AS:

As of 31 December 2016, the parent company had liabilities to the subsidiary of NOK 3,000. As of 31 December 2015, liabilities were NOK 30,000.

Såkorninvest Midt-Norge AS:

As of 31 December 2016, the parent company had receivables from the subsidiary of NOK 68,574,000. The receivables are unchanged from 31 December 2015.

NOTE 27**COSTS NOT YET INCURRED AND EARNED INCOME NOT YET RECEIVED**

(amounts in NOK 1,000)

	2016	2015
Accrued, unmatured interest on loans	105 961	119 967
Accrued, non-invoiced operating revenue	48 406	32 270
Non-accrued operating expenses (paid in advance)	26 346	42 459
Total	180 713	194 696

NOTE 28**BORROWINGS FROM THE NORWEGIAN STATE**

(amounts in NOK 1,000)

	Maturity	Borrowings	Effective interest rate		Maturity	Borrowings	Effective interest rate
Low-risk loans	2017	10 385 000	0,6 %	Innovation and			
	2018	890 000	2,0 %	high-risk loans	2017	2 820 000	0,5 %
	2019	310 000	2,0 %				
	2020	295 000	1,5 %				
	2021	165 000	0,9 %				
	2022-2026	155 000	1,7 %				
Total		12 200 000	0,8 % *	Total		2 820 000	0,5 %

* Total effective interest rate represents the average interest rate. This is calculated as an average of the effective interest per year, taking into consideration the proportionate share of the total loan.

NOTE 29**OTHER LIABILITIES**

(units in NOK 1,000)

	2016	2015
Accounts payable	79 278	77 619
Undisbursed grants	166 366	180 062
Allocated dividends	201 498	235 345
Settlement of loss and grant funds	228 727	169 824
Public duties owing	22 770	22 721
Miscellaneous liabilities	44 856	32 399
Total	743 495	717 970

NOTE 30**COSTS INCURRED AND UNEARNED INCOME RECEIVED**

(units in NOK 1,000)

	2016	2015
Accrued, unmatured interest on borrowings	285 480	271 324
Accrued fees on borrowings that have not fallen due	59 447	59 616
Accrued operating expenses	80 979	62 511
Operational and programme appropriations not recognised as income	174 626	98 192
Other non-accrued income received	17 056	21 116
Total	617 588	512 759

NOTE 31**PENSION COMMITMENTS**

(Amounts in NOK 1,000)

Innovation Norway is obligated to have an occupational pension scheme in accordance with the Act relating to compulsory occupational pensions.

The pension schemes are all defined-benefit plans and include 568 active members and 461 pensioners. The commitments are covered through insurance companies, principally the Norwegian Public Service Pension Fund and Gabler Pensjonstjenester AS. The pension schemes satisfy the requirements in this Act.

There are presently 3 different pension schemes at Innovation Norway. The schemes cannot be transferred between one another and are therefore not entered as a net amount. Employees at Innovation Norway are also affiliated with AFP schemes.

	2016	2015
<u>Economic assumptions:</u>		
Discount rate	2,60 %	2,70 %
Expected return on pension assets	3,60 %	3,30 %
Expected wage growth	2,50 %	2,50 %
Expected adjustment of pensions being paid, public scheme	1,50 %	1,50 %
Expected adjustment of pensions being paid, private scheme	2,25 %	2,25 %
Expected adjustment of National Insurance base amount (G)	2,25 %	2,25 %
<u>Demographic assumptions</u>		
Mortality table used	K2013	K2013
Disability rate used	200% x K63	200% x K63
Voluntary withdrawal	5% / 0%	5% / 0%
Likelihood of drawing on AFP	5% / 15%	5% / 25%
<u>The pension costs for the year are as follows:</u>		
Present value of current year's pension benefits earned	62 065	76 375
Interest cost of pension commitments	37 139	34 705
Return on pension assets	-34 574	-32 180
Administration costs	3 040	2 988
Employers' contributions on pension costs	9 542	11 546
Recognised effect of actuarial gains/losses	18 215	43 963
Total net pension costs	95 427	137 397
<u>Pension commitments and pension assets are as follows:</u>		
	Assets < Commitments	Commitments
Accrued pension commitments	1 485 339	1 401 212
Value of pension assets	-1 067 084	-1 043 229
Accrued employers' contributions	58 974	50 463
Unrecognised effect of actuarial gains/losses	-370 942	-328 170
Net capitalised pension commitments	106 287	80 276

NOTE 31

PENSION COMMITMENTS - CONTINUED

(Amounts in NOK 1.000)

relevant scheme

Actuarial assumptions

The assumptions from NRS 6 Pension Costs as of 31 December 2016 are used as actuarial assumptions for demographic factors and withdrawal.

Economic assumptions

The pension assumptions are updated based on the market situation as of 31 December 2016 and the applicable recommendation from the Norwegian Accounting Standards Board (NRS).

The pension scheme's assets at Gabler Pensjonstjenester AS have been invested in a portfolio with a moderate investment profile and with a low equity portion. Some is invested in property, however the majority is invested in bonds with a high credit rating. For the pension scheme with the Norwegian Public Service Pension Fund, a fictitious fund has been established for the calculation of returns since the scheme is directly financed in the national budget.

Contractual early retirement scheme (AFP)

Employees at Innovation Norway have two different AFP schemes depending on whether they are associated with the pension scheme for the Norwegian Public Service Pension Fund or whether they are associated with the AFP scheme in the private sector.

The employees at Innovation Norway who have their pension scheme with the Norwegian Public Service Pension Fund, the AFP scheme is continued, cf. Act relating to contractual early retirement pension for members of the Norwegian Public Service Pension Fund. The obligation relating to this scheme is calculated and is included in the pension commitment.

The closed scheme at Gabler Pensjonstjenester AS is managed for accounting purposes as a defined-contribution pension scheme for which premium payments are recognised as costs on an ongoing basis and no provisions are made in the accounts. This is because there is no reliable means of measuring and allocating the commitments and funds in the scheme.

NOTE 32

LOSS RESERVES

(Amounts in NOK 1,000)

Loan, guarantee and share schemes	2016			2015	
	loss reserves	Net loans, guarantees and shares	Commitments, loans and guarantees	loss reserves	Disbursed loans, guarantees and shares
Nationwide innovation loans and guarantees	954 596	1 404 660	570 120	825 388	1 250 864
High-risk loans and guarantees targeting the districts	699 807	921 359	407 034	676 776	943 673
Loan schemes targeting the districts	-	-	-	48 100	4 448
Loans from the Norwegian State Environment Fund	37 604	4 783	-	25 901	6 432
High-risk loans for agriculture	43 516	124 480	22 449	37 205	116 662
Loans to seed capital funds	64 812	704 294	-	70 323	670 975
Shares in the seed capital funds	282 675	107 950	-	238 050	59 500
Risk mitigation fund for seed capital shares	123 450	-	-	109 500	-
Total	2 206 460	3 267 526	999 603	2 031 244	3 052 554

Description of loss reserves for high-risk loans and guarantees 1)

Loss reserves have been established for innovation loans, high-risk loans and guarantees. The purpose of loss reserves is to make it possible for Innovation Norway to mitigate risks for innovative projects with growth potential and thus contribute to the realisation of more profitable projects that would otherwise find it difficult to obtain sufficient venture capital in the market. This entails that Innovation Norway can provide loans and guarantees with more favourable terms than the risks associated with the projects would otherwise warrant.

For commitments associated with innovation loans, high-risk loans and guarantees, allocations are made to the loss reserve to cover future losses. Confirmed losses are charged to loss reserves, including lost interest and expenses, and changes in provisions for losses. The remaining loss reserves will cover losses from net loans and approved, but not yet disbursed, commitments. Net loans/net guarantees are gross loans/guarantees reduced by provisions for losses. The funds in the loss reserve will be placed in earmarked accounts at Norges Bank and do not earn interest for Innovation Norway.

For all innovation loans, high-risk loans and guarantees, Innovation Norway must ensure that there is an adequate ratio between the size of the loss reserve and the assessed risk in the portfolio. For nationwide innovation loans, high-risk loans targeted at the districts, and guarantees, Innovation Norway is responsible for replenishing the loss reserve if the calculated portfolio risk has a negative deviation of more than 10 percent of the loss reserve. As a basis for the assessment, the potential loss (calculated risk) is compared with the remaining loss reserve in the part of the portfolio where individual write-downs and commitments are not made.

Loss reserves for loans from the Norwegian State Environmental Fund and loan schemes targeted at the districts were established as one-time appropriations when these loan schemes were established. The loan scheme targeting the districts has been ended, and the remaining loss reserves have been returned to the Ministry of Trade, Industry and Fisheries.

As of 31 December 2016, the calculated portfolio risk was assessed as being 32% for nationwide innovation loans and guarantees, while the remaining loss reserve amounts to 49%. The calculated risk for high-risk loans and guarantees targeted at the districts is 28%, while the loss reserve amounts to 54%. The calculated risk for high-risk loans for agriculture is 17%, while the loss reserve amounts to 29%. The loss reserves are therefore considered to be at a very good level when viewed in relation to the risk calculated for the portfolio.

Description of loss reserves for loans to the seed capital funds 2)

A loss reserve has been allocated to each of the seed capital funds. The loss reserve is charged 50% of the loss on individual investments made by the seed capital companies until 25% of the loan capital is lost. Only the principal amount without the addition of interest can be charged to the loss reserve. Interest recognised as a loss is covered by a special appropriation from the Ministry of Trade, Industry and Fisheries. The seed capital funds are a state scheme whereby the interests of the Norwegian State are managed by Innovation Norway. It is therefore an underlying requirement that losses that exceed the loss reserves must not be charged to Innovation Norway's earnings and equity, but be covered by the Norwegian State.

Description of loss reserves and risk mitigation fund for equity investments in the seed capital funds. 3)

Innovation Norway contributes up to 50% of the equity to new seed capital funds approved by the Storting. Of this, risk mitigation to the private investors constitutes 15% of the capital from Innovation Norway. This is expressed by Innovation Norway subscribing to a premium reserve and therefore receiving a smaller ownership stake than the private investors in the fund. All else being equal, Innovation Norway then subscribes for 42.5% of the capital and the private investors subscribe for 57.5%. The private investors can increase the limit of committed capital in the fund if this is desirable. The risk mitigation and loss reserve are not changed as a result of such an increase. Innovation Norway receives an appropriation from the Norwegian State that shall cover any loss due to the dissolution of the fund. This constitutes 35% when the basis for calculation is the equity from Innovation Norway deducted by the risk mitigation for the private investors. Loss reserves for shares are linked to the seed capital funds Proventure Seed II AS, Alliance Venture Spring AS, Skagerak Maturo Seed AS and Sarsia Seed II AS which is under establishment and a fund in Northern Norway that has been allocated a loss reserve, but which has not as yet been established.

NOTE 33**INTEREST SUPPORT FUNDS**

(Amounts in NOK 1,000)

	2016	2015
Opening balance as of 01.01	31 549	37 601
Allocated to fund	-	-
Interest support recognised as income	-7 605	-6 052
Closing balance as of 31.12	23 943	31 549

Innovation and high-risk loans can be interest-free for a defined period. An interest support fund has been established to cover the lost income from interest-free loans.

NOTE 34**GRANT FUNDS**

(Amounts in NOK 1,000)

Ministry	Appropriation	2016	2015
Ministry of Trade, Industry and Fisheries	Chapter 2421 Item 50	262 666	243 474
Ministry of Trade, Industry and Fisheries	Chapter 0962 Item 51	6 331	6 581
Ministry of Local Government and Modernisation	Chapter 0552 Item 72	321 361	366 850
Ministry of Local Government and Modernisation/Ci	Chapter 0551 Item 60/61	667 559	785 160
Ministry of Agriculture and Food	Chapter 1150 Item 50	255 687	336 951
Total		1 513 605	1 739 015

Grants totalling NOK 2,864,737,000 were disbursed in 2016.

NOTE 35**LOAN AND INVESTMENT FUNDS**

(Amounts in NOK 1,000)

	Seed Capital Func	Investment Fund for Northwest Russia	Investment Fund for Eastern Europe	Total
Contributed capital from the State as of 01.01	1 791 700	150 000	120 000	2 061 700
Contributed capital - 2016	225 527			225 527
Contributed capital returned - 2016	-47 529	-	-	-47 529
Total contributed capital from the State as of 31.12	1 969 698	150 000	120 000	2 239 698
Retained earnings 01.01	-	34 003	-11 859	22 144
Return for the year	-	-7 855	-2 060	-9 915
Retained earnings as of 31.12	-	26 147	-13 919	12 229
Total capital 31.12	1 969 698	176 147	106 081	2 251 927

Contributed capital from the Norwegian State consists of funds earmarked to provide loans and for investments in shares in seed capital companies, as well as companies that invest in Northwest Russia and Eastern Europe.

Contributed capital returned includes repayments and losses on seed capital loans and the return of unused loan funds in seed capital funds.

NOTE 36**EQUITY**

(Amounts in NOK 1,000)

The various schemes have different rules for equity and the allocation of profits. The ratio between the owners and distribution of dividends is regulated in the ownership agreement

High-risk loan schemes:

The entire profit/loss is transferred to the owners. Dividends to the counties are based on the county councils' share of the loan portfolio relating to high-risk loans targeted at the districts.

Investment funds:

Dividends must amount to 75% of the profit for the year, limited to the contributed capital multiplied by the interest rate for the State's capital in the management enterprises.

Low-risk loan scheme:

The profit from the scheme exceeding the equity capital requirement of 10.5% will be distributed as dividends. The equity capital requirement is considered to be the ratio between net low-risk loans as of 31 December and the equity in the scheme as of 31 December.

Service deliveries and grant administration:

No dividend is paid for the scheme.

	High-risk loans and investment funds		Service provision and grant administration		Total
	Joint	investment funds	Low-risk scheme	grant administration	
Paid-up equity	19 600	-	619 788	26 257	665 645
Retained earnings	-	-	790 198	79 503	869 701
Total equity 01.01	19 600	-	1 409 987	105 760	1 535 347
Share of the profit (loss) for the year	-	34 005	177 453	-	211 458
Transfer/dividends to owners	-	-43 920	-157 578	-	-201 498
Transferred from retained earnings in loan and investment funds	-	9 915	-	-	9 915
Transferred to retained earnings	-	-	-19 875	-	-19 875
Paid-up equity	19 600	-	619 788	26 257	665 645
Retained earnings	-	-	810 073	79 503	889 576
Total equity as of 31.12	19 600	-	1 429 862	105 760	1 555 222

NOTE 37**OWNERS**

(Amounts in NOK 1,000)

Owner	Share of contributed capital
The State, represented by the Ministry of Trade, Industry and Fisheries	51,0 %
Akershus County Council	2,58 %
Aust-Agder County Council	2,58 %
Buskerud County Council	2,58 %
Finnmark County Council	2,58 %
Hedmark County Council	2,58 %
Hordaland County Council	2,58 %
Møre og Romsdal County Council	2,58 %
Nordland County Council	2,58 %
Nord-Trøndelag County Council	2,58 %
Oppland County Council	2,58 %
City of Oslo	2,58 %
Rogaland County Council	2,58 %
Sogn og Fjordane County Council	2,58 %
Sør-Trøndelag County Council	2,58 %
Telemark County Council	2,58 %
Troms County Council	2,58 %
Vest-Agder County Council	2,58 %
Vestfold County Council	2,58 %
Østfold County Council	2,58 %
Total	100,0 %

There is an ownership agreement of 24 March 2010.

NOTE 38**CONTINGENT LIABILITIES**

(Amounts in NOK 1,000)

Guarantees

	2016	2015
High-risk guarantees targeting the districts	10 451	14 751
Nationwide high-risk guarantees	41 425	26 258

Losses on guarantees are covered by loss reserves for each of the schemes, cf. Note 32.

Disputes

As of 31 December 2016, Innovation Norway was not involved in any disputes that would likely result in significant loss in excess of the provisions made in the accounts.



To the general meeting of Innovation Norway

INDEPENDENT AUDITOR'S REPORT

Statement regarding the audit of the financial statements

Conclusion

We have audited the financial statements for Innovation Norway, which show a profit of NOK 211,458. The financial statements consist of the balance sheet as of 31 December 2016, the income statement and cash flow statement for the financial year concluded on that date and notes to the financial statements, including a summary of important accounting principles.

In our opinion, the financial statements have been prepared in accordance with laws and regulations and give a true and fair picture of the company's financial position as of 31 December 2016, and of the results and cash flows for the financial year that was concluded on that date in accordance with the provisions of the Norwegian Accounting Act and generally accepted accounting practice in Norway.

BASIS FOR THE CONCLUSION

We conducted the audit in accordance with laws, regulations, and auditing standards and practices generally accepted in Norway, including International Standards on Auditing (ISAs). Our responsibilities under those standards are further described in the Auditor's responsibilities for the audit of the financial statements. We are independent of the company as required by law and regulations, and we have complied with our other ethical obligations in accordance with these requirements. We believe that the audit evidence we have obtained is sufficient and appropriate to provide a basis for our conclusion.

Other information

The management is responsible for the other information. Other information consists of the annual report, however does not include the financial statements and auditor's report.

Our statement on the audit of the financial statements does not cover the other information, and we do not express any form of assurance conclusion thereon.

In connection with our audit of the financial statements, our responsibility is to read the other information, and, in doing so, consider whether the other information is materially inconsistent with the financial statements or our knowledge obtained in the audit, or otherwise appears to be materially misstated.

If we conclude that there is a material misstatement of this other information, we are required to report that fact. We have nothing to report in this regard.

Deloitte refers to one or more of Deloitte Touche Tohmatsu Limited, a UK private company limited by guarantee ("DTTL"), its network of member firms, and their related entities. DTTL and each of its member firms are legally separate and independent entities. DTTL, (also referred to as "Deloitte Global") does not provide services to clients. Please see www.deloitte.no for a more detailed description of DTTL and its member firms.

Registered in the Register of Business Enterprises
Member of the Norwegian Institute of Public Accountants
Organisation Number: 980 211 282

Deloitte.

The Board of Directors and CEO's responsibility for the financial statements

The Board of Directors and the CEO (the management) are responsible for preparing the financial statements in accordance with laws and regulations and for ensuring that they give a true and fair picture in accordance with the provisions of the Norwegian Accounting Act and generally accepted accounting principles in Norway. The management is also responsible for carrying out the internal control that it deems necessary to ensure that the financial statements do not contain any material misstatements, as a result of either irregularities or errors.

In preparing the financial statements, management is responsible for assessing the company's ability to continue as a going concern and disclosing, as applicable, matters related to going concern. The going concern assumption shall be used as a basis for the financial statements as long as it is improbable that activities will be discontinued.

Auditor's responsibilities for the audit of the financial statements

Our objectives are to obtain reasonable assurance about whether the financial statements as a whole are free from material misstatement, whether due to fraud or error, and to issue an auditor's report that includes our conclusion. Reasonable assurance is a high level of assurance, but is not a guarantee that an audit conducted in accordance with laws, regulations and generally accepted auditing practices in Norway, including the ISAs, will always detect a material misstatement when it exists. Misstatements can arise from fraud or error and are considered material if, individually or in the aggregate, they could reasonably be expected to influence the economic decisions of users taken on the basis of these financial statements.

As part of an audit in accordance with law, regulations and generally accepted auditing principles in Norway, including ISAs, we exercise professional judgment and maintain professional scepticism throughout the audit. We also:

- Identify and assess the risks of material misstatement of the financial statements, whether due to fraud or error, design and perform audit procedures responsive to those risks, and obtain audit evidence that is sufficient and appropriate to provide a basis for our conclusion. The risk of not detecting a material misstatement resulting from fraud is higher than for one resulting from error, as fraud may involve collusion, forgery, intentional omissions, misrepresentations, or the override of internal control.
- Obtain an understanding of internal control relevant to the audit in order to design audit procedures that are appropriate in the circumstances, but not for the purpose of expressing an opinion on the effectiveness of the company's internal control.
- Evaluate the appropriateness of accounting principles used and the reasonableness of accounting estimates and related note information prepared by management.
- Conclude on the appropriateness of management's use of the going concern basis of accounting and, based on the audit evidence obtained, whether a material uncertainty exists related to events or conditions that may cast significant doubt on the company's ability to continue as a going concern. If we conclude that a material uncertainty exists, we are required to draw attention in our auditor's report to the additional information in the financial statements or, if such additional information is inadequate, to modify our conclusion about the financial statements and annual report. Our conclusions are based on the audit evidence obtained up to the date of our auditor's report. However, future events or conditions may cause the company to cease to continue as a going concern.

Deloitte.

- Evaluate the overall presentation, structure and content of the financial statements, including the additional information, and whether the financial statements represent the underlying transactions and events in a manner that achieves fair presentation.

We communicate with those charged with governance regarding, among other matters, the planned scope and timing of the audit. We also exchange information about significant audit findings, including any significant deficiencies in internal control that we identify during our audit.

Statement on other legal and regulatory requirements

Conclusion regarding the annual report

Based on our audit of the financial statements as described above, it is our opinion that the information presented in the annual report concerning the financial statements, the going concern assumption and proposal for the allocation of the result is consistent with the financial statements and complies with the law and regulations.

Conclusion regarding registration and documentation

Based on our audit of the financial statements as described above, and control procedures we have considered necessary in accordance with the International Standard on Assurance Engagements (ISAE) 3000, "Assurance Engagements Other than Audits or Reviews of Historical Financial Information", it is our opinion that management has fulfilled its duty to ensure that the company's accounting information is properly recorded and documented as required by law and bookkeeping standards and practices accepted in Norway.

Oslo, 23 March 2017
Deloitte AS

(sign.)

Henrik Woxholt

State Authorised Public Accountant

ÅRSREGNSKAP INNOVASJON NORGE 2016



A19

AUT 02 10 12
16/09/2017
COMPANIES HOUSE

#152

Årsberetning 2016

Virksomhetens art

Innovasjon Norge ble stiftet 19. desember 2003 og har hovedkontor i Oslo. Selskapet eies 51 prosent av Staten ved Nærings- og fiskeridepartementet og 49 prosent av fylkeskommunene. Innovasjon Norge er organisert som et særlovsselskap, hvor selskapets styre har et selvstendig ansvar for virksomheten og resultatene som oppnås. Styret er ansvarlig for forvaltning og forsvarlig organisering av Innovasjon Norges virksomhet. Eierne utøver den øverste myndigheten i selskapet i foretaksmøtet.

Formål og mål

Innovasjon Norges formål er å være statens og fylkeskommunenes virkemiddel for å realisere verdiskapende næringsutvikling i hele landet.

Hovedmålet med Innovasjon Norge er at selskapet skal utløse bedrifts- og samfunnsøkonomisk lønnsom næringsutvikling og ulike regioners næringsmessige muligheter. Dette skal nås gjennom delmålene flere gode gründere, flere vekstkraftige bedrifter og flere innovative næringsmiljøer.

Innovasjon Norge skal gi faglige innspill til offentlige myndigheter på nasjonalt og regionalt nivå i nærings- og innovasjonspolitiske spørsmål, herunder forslag om nye innsatsområder for framtidig politikkutforming. Innovasjon Norge er en viktig lyttepost for eiere og oppdragsgivere og skal gjennom sin kontakthflate mot norske bedrifter og næringer, nasjonalt og internasjonalt, fremskaffe kunnskap om hvilke utfordringer og muligheter norsk næringsliv til enhver tid står overfor. Innovasjon Norge skal også bidra til at ulike innovasjons-, nærings- og regionalpolitiske problemstillinger som er relevante for selskapets måloppnåelse, løftes frem i det offentlige ordskiftet.

Innovasjon Norge mottar årlige oppdragsbrev fra departementer, fylkeskommuner og fylkesmenn. Med utgangspunkt i statsbudsjettet gir oppdragsbrevene en samlet oversikt over oppdragsgivernes forventninger og krav knyttet til Innovasjon Norges virksomhet. Brevene gir videre oversikt over Innovasjon Norges bevilgningsrammer og føringer knyttet til satsinger, programmer og tjenester.

Hovedmålet og delmålene ligger til grunn for styringsdialogen med eiere, oppdragsgivere og Innovasjon Norge. Innovasjon Norges virksomhet og prioriteringer skal være i tråd med målstrukturen. Selskapets virksomhet skal bidra til måloppnåelse.

Innovasjon Norge tilbyr finansierings-, rådgivnings-, kompetanse-, nettverks- og profileringstjenester. Hovedtyngden av selskapets ansatte sitter kundenært ved kontorene i alle landets fylker, eller markedsnært i flere enn tretti land over hele verden.

Gode effekter i 2016

I 2016 har Innovasjon Norge lagt ned et betydelig arbeid for å følge opp eiernes og oppdragsgivernes ønske om bidrag til et Norge i omstilling.

Vi har implementert vår del av Regjeringens ettårige tiltakspakke for økt sysselsetting, med særskilt innsats inn mot pre-såkn, miljøteknologi og etablerertilskudd. Vi har økt satsingen på gründere gjennom en aktiv oppfølging av regjeringens gründerplan, etablert møteplasser for vekst og styrket de gründerrettede kompetansetjenestene. Vi har økt fokuset på bærekraft generelt og grønn innovasjon spesielt som et svar på mange av de utfordringene, men også mulighetene FNs

bærekraftsmål gir. I tillegg har vi videreført og styrket vår innsats inn mot det som vi vet virker godt for norsk næringsliv.

Innovasjon Norge mottok i 2016 bevilgninger og oppdrag via oppdragsbrev fra Nærings- og fiskeridepartementet, Kommunal- og moderniseringsdepartementet, Landbruks- og matdepartementet, Klima- og miljødepartementet, Kunnskapsdepartementet, Kulturdepartementet, Utenriksdepartementet, fylkeskommunene, fylkesmennene og andre offentlige aktører. Felles for oppdragene er å bidra til verdiskaping og næringsutvikling i hele landet.

Til sammen 3,7 milliarder kroner ble bevilget av Stortinget og fylkestingene. Sammen med våre låneordninger, bidro Innovasjon Norge i 2016 med 6,7 milliarder kroner til næringslivet. Dette omfattet lån, tilskudd, rådgivning, profilering og nettverk gjennom Innovasjon Norges ulike tjenester. Midlene utløste investeringer på til sammen 20,1 milliarder kroner. Ni av ti bedrifter oppgir at Innovasjon Norges bidrag i høy eller middels grad har vært utslagsgivende for at deres prosjekt ble satt i gang.

Det betyr at én krone fra Innovasjon Norge utløser to kroner i egenfinansiering eller annen fremmedkapital. I tillegg utløser Innovasjon Norge også mange andre innovasjons- og internasjonaliseringsaktiviteter gjennom å mobilisere og tilføre kompetanse og nettverk.

Det er viktig for Innovasjon Norge, som forvalter av offentlige midler, å dokumentere effektene av det selskapet tilbyr av tjenester. Måling av effekt er metodisk krevende og vil alltid kunne forbedres. Derfor har selskapet, sammen med Nærings- og fiskeridepartementet og forskningsavdelingen i SSB, et løpende arbeid for å bedre effektmålingen av Innovasjon Norges arbeid. Våre eiere og oppdragsgivere har i samråd med Innovasjon Norge revidert indikatorene i mål- og resultatstyringssystemet i 2016. De tre effektkategoriene som skal måles innenfor alle tre delmålene er årlig mervekst i salgsinntekter, verdiskaping og produktivitet.

Tallene for 2016 fra SSB indikerer at effekten av støtte fra Innovasjon Norge holder seg stabilt på et høyt nivå. Bedrifter som har fått støtte fra Innovasjon Norge har en årlig mervekst i alle de tre effektkategoriene over en treårsperiode sammenlignet med kontrollgruppen; en årlig mervekst i sine salgsinntekter på 12,3 prosentpoeng (2015: 12,6), en årlig mervekst i verdiskaping på 6,2 prosentpoeng (2015: 5,9) og en årlig mervekst i produktivitet på 2,2 prosentpoeng (2015: 1,9). Det er således kun små endringer sammenlignet med fjoråret.

Det har vært en meget positiv utvikling i innovasjonshøyden siste tre år. I 2016 gikk 2,5 milliarder kroner, tilsvarende 41 prosent av alle tilsagn om finansiering til prosjekter med innovasjonspotensial på internasjonalt nivå. Dette er en fordobling i andel siden 2013 og viser at styrket fokus på vekstselskaper og internasjonalisering siden 2014 gir effekter.

Det er et mål å ha god dokumentasjon av effekten for alle tilbudte tjenester. Selskapet arbeider målrettet med å dokumentere effekten av kompetanse- og rådgivingstjenester for å bidra til et riktigere helhetsbilde av selskapets samlede virksomhet.

Styret er godt fornøyd med at Innovasjon Norge har økt fokus på å kommunisere, utforske og å tilegne seg ny kunnskap om hvilke tjenester og ordninger som gir best effekt i nærings- og innovasjonspolitikken. Samtidig erkjenner styret at det er krevende å dokumentere alle effekter, og at bidrag fra Innovasjon Norge er ett av flere virkemidler som spiller inn i langtidsutviklingen av et oppstarts-, vekst- eller klyngeorientert selskap.

Til sammen gir utredninger, analyser og effektmålinger viktig styringsinformasjon og et kunnskapsgrunnlag for videreutvikling av selskapet. Styret er opptatt av at selskapet må fortsette dette arbeidet og kommunisere læringen til eiere, oppdragsgivere og andre interessenter.

Eiernes forventninger

Innovasjon Norges styre er ansvarlig for å følge opp eiernes forventninger til selskapet og rapporterer på eiernes forventninger en gang per år.

Eierne har utarbeidet fire mål som gir retning for videreutvikling av Innovasjon Norge:

1. Styrket arbeid med internasjonalisering
2. En forenklet virkemiddelportefølje
3. God kundedialog
4. En tydeligere innovasjonspolitisk rådgiver

Internasjonalisering. Landets eksportinntekter er kraftig redusert i løpet av de siste årene som følge av oljeprisfallet. Det krever omstilling. Det er stort behov for å utvikle nye internasjonale produkter og virksomheter som sikrer sysselsetting og finansiering av våre velferdstjenester.

Innovasjon Norge har i 2016 fortsatt et systematisk arbeid med å utvikle divisjonen Merkevarer Norge som ble etablert desember 2014. Målet er å øke Norges evne til å eksportere norske produkter og løsninger, attrahere investeringer, kunnskap og turister til landet under avdelingene Export Norway, Visit Norway og Invest in Norway.

I 2016 ble det ansatt ny reiselivsdirektør i Visit Norway.

Etterspørselen etter tjenester fra Innovasjon Norge er stor fra bedrifter som ønsker å utforske nye forretningsområder og markeder globalt. I 2016 leverte Innovasjon Norge mer eksportrådgivning enn i 2015. Vi gjør ekspertisen på internasjonalisering mer tilgjengelig ved digitalisering av markedsinformasjon, legger til rette for økt selvbetjening og samle spisskompetanse i et felles eksportsenter.

Innovasjon Norge har i 2016 valgt å vri sitt tjenestetilbud mot flerbedriftsprogrammer og en-til-flere-aktiviteter. Bruken av felles læringsprogrammer har økt. Etterspørselen fra bedrifter som ønsker å gå sammen i klynger og nettverk for å lykkes internasjonalt øker.

Innovasjon Norge styrket også sin internasjonale rådgivning ved distriktskontorene og arbeidet med å kvalifisere kundene før de går internasjonalt. Samarbeidet med UD og andre partnere i team Norway er styrket.

Med utenlandskontorer i viktige internasjonale markeder og et landsdekkende kontornettverk i Norge, har Innovasjon Norge et godt utgangspunkt for å bidra til internasjonal ekspansjon for norsk næringsliv. Innovasjon Norge gjennomførte høsten 2016 en grundig vurdering av selskapets internasjonale rolle og tilstedeværelse. Tilbakemeldingene fra næringslivet viser at Innovasjon Norge stort sett allerede er til stede i de markedene hvor norsk næringsliv både har interesse og ser et potensial. Innovasjon Norge har derfor primært lagt vekt på hvordan prioritere bruken av

begrensede ressurser innenfor de markedene hvor selskapet allerede er til stede. Innovasjon Norge vil i 2017 starte implementering av de vedtatte endringene i sin internasjonale tilstedeværelse.

Det er styrets vurdering at disse endringene sikrer at Innovasjon Norges internasjonale tilstedeværelse i årene fremover vil være tilpasset de behov næringslivet har og de oppdrag som selskapet har fått.

Forenkling av selskapets prosesser og virkemiddelportefølje er en løpende oppgave. Behovet for et enklere tjenestetilbud, nye forventninger fra våre kunder til digital samhandling og ikke minst økt oppdragsmengde sammen med tydelige krav til effektiv drift, er sentrale drivkrefter.

I 2016 redesignet selskapet tjenesteporteføljen i sin helhet. Den nye tjenestemodellen er integrert med selskapets informasjonsmodell og kundebehandlingssystemer (CRM). Våre kundebehandlere kan lettere ta utgangspunkt i kundenes behov når selskapet tilbyr og leverer tjenester. Vi får økt fleksibilitet og kan gjennomføre raskere endringer i tjenesteporteføljen når behovene endrer seg. Samtidig vil Innovasjon Norge styrke evnen til å gi analyse og rapportering på kvalitet og effekter i alle våre leverte tjenester.

God kundedialog og positiv kundeopplevelse har vært høyt prioritert i 2016. Selskapet har gjennomført kompetanseheving av samtlige rådgivere innenfor forretningsmodellering og kundedialog i løpet av året. Målet er å styrke vår evne til å sparre med kunden, avklare kundebehov og kunne levere godt både i forhold til egne tjenester og i forhold til å koble kunden til andre aktuelle partnere. Selskapet viderefører en aktiv bruk av kundeserviceundersøkelser som grunnlag for å jobbe med utvikling og forbedring.

Innovasjon Norge lanserte i 2016 «Min side» og første versjon av ny digital søknadsløsning for markedsavklaringsstilskudd til gründere. Samtidig samlet selskapet all søknadsbehandling av slike tilskudd til Gründersenteret i Førde. Senteret har spesialkompetanse i forhold til veiledning overfor gründere i tidlig fase.

Innovasjon Norge skal være en **innovasjonspolitisk rådgiver** for sine eiere og oppdragsgivere ved å utvikle en god og relevant kunnskap og kompetanse for utvikling av egne strategier og tjenesteutvikling.

Innovasjon Norge deltar i økende grad i det offentlige rom og ordskifte, og har bidratt til å engasjere til innovasjonspolitisk debatt. 2016 var et år med høy aktivitet og godt gjennomslag for våre innovasjonspolitiske innspill. I innovasjonstalen la selskapet frem innspill til ny retning for Norge basert på innspillene fra «Drømmeløftet», samt sine innovasjonspolitiske anbefalinger.

Selskapet har i 2016 intensivert utviklingen av datagrunnlag og metoder for måling av effekter av egne tjenester og av samspillet mellom dem. Målet er å styrke selskapets kunnskap om effekter av selskapets rådgivings- og kompetansetjenester og støtte til mottakere som ikke er organisert som aksjeselskaper. I 2016 har selskapet blant annet testet ny resultatmåling for disse tjenestene.

Innovasjon Norge har deltatt på en rekke arrangementer i hele Norge og en del i utlandet for å gi innspill til utviklingen i norsk økonomi. Samtidig har selskapet gitt en rekke skriftlige innspill til statsbudsjett, strategier og meldinger til Nærings- og fiskeridepartementet.

Styret opplever at dialogen med oppdragsgivere og eiere i 2016 var konstruktiv og preget av felles ønske og ambisjoner om å få til læring og utvikling til beste for norsk næringsliv.

Kostnadseffektiv drift

Styret følger selskapets drift løpende gjennom året med fokus på måloppnåelse, effektiv drift og ansvarlig forvaltning av fellesskapets midler.

I 2016 har Innovasjon Norge levert mer til norsk næringsliv med mindre ressurser. Innovasjon Norge fikk økte bevilgninger over statsbudsjettet og leverte i 2016 tjenester for 6,7 milliarder kroner til næringslivet. Med dette videreføres trenden for årene 2014-2016 hvorpå Innovasjon Norges samlede leveranser har økt fra 5,9 milliarder kroner til 6,7 milliarder kroner (+13,6 %). Samtidig viser selskapets samlede driftskostnader i samme perioden en reduksjon fra 1,5 milliarder kroner til 1,4 milliarder kroner (-6 %).

Endringer i lov om Innovasjon Norge gir styret i Innovasjon Norge et større handlingsrom til å utforme kundekontakt, saksbehandling og beslutningssystem til det beste for gründere, bedrifter og innovasjons- og næringsmiljøer.

Selskapet har i 2016 lagt grunnlag for økt effektivisering ved at arbeidsprosesser re-designes og digitaliseres, organisasjonsstruktur i Norge og utland justeres, kritisk kompetanse samlokaliseres (Gründersenter, Eksportsenter, mv) og kompetansemedarbeidere spesialiseres. Antall regioner i Norge er redusert, de regionale styrene er avviklet og det er opprettet regionale kredittkomiteer. Selskapets internasjonale tilstedeværelse er besluttet spisset. Innføringen av ny tjenestemodell og informasjonsmodell styrker selskapets evne til å gi presis analyse og rapportering på kvalitet i alle våre leverte tjenester.

Selskapets kostnadsutvikling er krevende å lese ut av årsregnskapet fordi årsregnskapet omfatter både selskapets leveranse kostnader, kunderettede aktiviteter og prosjekter. Administrasjonen utarbeider derfor driftsindikatorer som gir styret og oppdragsgiverne informasjon om utviklingen i selskapets kostnadseffektivitet.

Samarbeid med andre virkemiddelaktører

Innovasjon Norge, Norges forskningsråd og SIVA er de tre hovedaktørene i regjeringens næringsrettede virkemiddelapparat. Hver for seg og sammen skal de tre aktørene gi et betydelig og effektivt bidrag til næringslivets innovasjonsevne, internasjonalisering og verdiskaping. De tre institusjonene har ulike roller, ansvar, kompetanse og oppgaver som skal være komplementære innenfor den samlede verdikjeden fra idé til marked. I 2016 har det vært et utstrakt samarbeid på strategisk nivå, formalisert gjennom samarbeidsutvalget med ledere fra de tre organisasjonene. Innovasjonstalen for 2016 ble holdt av de tre administrerende direktørene i fellesskap.

Fylkeskommunene har en sentral rolle som regional utviklingsaktør. Innovasjon Norge har utviklet et tett samarbeid med hver enkelt fylkeskommune på strategisk og operativt nivå som søker å ivareta behovet for en koordinert innsats innenfor rammen av regionale og nasjonale prioriteringer. I 2016 er dette arbeidet videreført.

Innenfor miljøområdet generelt og miljøteknologiordningen spesielt har Innovasjon Norge et nært samarbeid med Forskningsrådet og Enova. I 2016 etablerte de tre organisasjonene PILOT-E som et felles finansieringstilbud til norsk næringsliv. PILOT-E skal øke farten på utviklingen gjennom høyere forutsigbarhet for støtte, tettere oppfølging og sterkere koordinering mellom virkemiddelaktørene.

I 2016 etablerte Eksportkreditt Norge, GIEK, GIEK Kredittforsikring og Innovasjon Norge et felles eksportteam som sammen skal møte norske bedrifter som ønsker å lykkes ute i verden.

Formålet med prosjektet er å teste ut om det gir merverdi for norske bedrifter å møte et samlet tilbud fra de fire organisasjonene.

Styret vurderer at Innovasjon Norge har et godt samarbeid med de andre virkemiddelaktørene og viser spesielt til etableringen av en god og inkluderende topplederdialog med SIVA og Forskningsrådet i 2016. Det understøtter ambisjonene og ytterligere ønske om tydelige og samkjørte institusjoner der virkemidlene utfyller og underbygger hverandre, samt fremstår på en helhetlig måte for næringsliv, FoU-institusjoner og offentlige myndigheter.

Redegjørelse for årsregnskapet

Årsresultatet for 2016 ble 211 millioner kroner mot 263 millioner kroner for 2015. Resultat før tap, ble 222 millioner kroner i 2016 mot 284 millioner i 2015.

Netto renteinntekter utgjorde 386 millioner kroner i 2016 mot 426 millioner kroner året før. Nedgangen i netto renteinntekter skyldes lavere rentemargin. Utbytte og tap på verdipapirer har et tap på 4 millioner kroner i 2016 mot en gevinst på 14 millioner i 2015. Nedgangen er relatert til netto tap ved salg av aksjer i investeringsfondet i Nordvest Russland

Sum driftsinntekter er 1 217 millioner kroner mot 1 231 millioner kroner i 2015. Offentlige og eksterne inntekter er omtrent på samme nivå som for 2015. Nedgangen ligger i diverse driftsinntekter og skyldes i hovedsak at vi i 2016 har netto valutatap på 12 millioner kroner mens vi hadde netto valutagevinst i 2015 på 9 millioner kroner.

Driftskostnadene er 1 378 millioner kroner mot 1 387 millioner kroner i 2015, en reduksjon på 9 millioner kroner. Lønns- og personalkostnadene er 691 millioner kroner i 2016 mot 713 millioner kroner i 2015. Netto nedgang på 22 millioner kroner skyldes i hovedsak lavere pensjonskostnader og færre antall årsverk. Det er gjort en avsetning for omstillingskostnader på 17 millioner kroner. Andre driftskostnader var på 195 millioner i 2016 mot 190 millioner kroner i 2015. Endringen skyldes i hovedsak lavere momsrefusjon i 2016 enn i 2015. Direkte prosjektkostnader er på 484 millioner kroner i 2016 mot 481 millioner kroner i 2015. Økningen er relatert til noe høyere aktivitet.

Netto tap på utlån er 10 millioner kroner mot 21 millioner kroner i 2015. Tap på utlån er i det vesentligste relatert til lavrisikordningen. Tapene for lavrisikolån utgjør knapt 0,1 % (0,1 % i 2015) av utlånsporteføljen. Det påregnes normalt årlige tap tilsvarende 0,5 % av porteføljen.

Tap på utlån knyttet til Innovasjon Norges risikolåneordninger og såkornfondene dekkes av tapsfond, og har dermed ikke resultatmessig effekt for Innovasjon Norge. Tap på utlån for risikolån- og garantiordningene var i 2016 40 millioner kroner, mot 25 millioner kroner i 2015. Denne utlånsvirksomheten er forutsatt å innebære høyere risikoprofil enn for lavrisikolåneordningen og med tap over tid på nær 5 % av porteføljen per år. Tapene utgjorde i 2016 1,5 % (0,9 % i 2015) av porteføljen. Såkornfondene har hatt en tilbakeføring av tap på 11 millioner kroner i 2016 mot tap på 45 millioner kroner i 2015. Lånene ble innvilget i perioden 2006 til 2008.

Tapsutviklingen er nært knyttet til konjunktursituasjonen. Det har over tid vært gode driftsbetingelser for lånekundene og dette har gitt seg utslag i lave tap på utlån.

Kontantstrømmen viser at det årlig går store brutto inn- og utbetalinger gjennom Innovasjon Norge. Dette skyldes særlig at en stor del av innlånene for lånevirkksomheten refinansieres ca. hver tredje måned. Netto likviditet er økt med 98 millioner kroner, sammenlignet med en økning på 173 millioner kroner i 2015.

Innovasjon Norges balanse ved utgangen av året var 24,0 milliarder kroner, noe som er 400 millioner kroner mer enn i 2015 (23,6 milliarder kroner).

Netto utlån utgjorde 17,2 milliarder kroner per 31.12.2016 (16,9 milliarder kroner per 31.12.2015). Det er i 2016 utbetalt 2,9 milliarder kroner i nye utlån (2,4 milliarder kroner i 2015) og 2,9 milliarder kroner i tilskudd (2,7 milliarder kroner i 2015).

Selskapet har ikke hatt utgifter eller investeringer knyttet til forskning og utvikling i løpet av 2016. Det gjennomføres eksterne evalueringer og analyser av selskapets aktiviteter og virkemiddelbruk. Kunnskapen fra disse benyttes i selskapets utvikling av tjenestetilbud, organisasjon og arbeidsprosesser.

Risikostyring

God risikostyring er en viktig forutsetning for at Innovasjon Norge skal kunne nå sine mål på ulike nivåer over tid. Innovasjon Norge benytter metodedokumentet «Risikostyring i staten» som grunnlag for sin risikovurdering og styring. Risikostyring er en integrert del av selskapets virksomhetsstyring. Risikostyringsprosessen er koordinert med selskapets strategiprosesser.

Styret har det overordnede ansvar for å påse at Innovasjon Norge har etablert hensiktsmessige og effektive prosesser for risikostyring og internkontroll. En risikostyringskomité er etablert som rådgivende forum for selskapets ledelse i arbeidet med å koordinere, utvikle og vedlikeholde Innovasjon Norges system for risikostyring og internkontroll. For å styrke oppfølgingen av selskapets internkontroll har styret opprettet internrevisjon.

Strategisk risiko

Strategisk risiko omfatter forhold som er viktige for Innovasjon Norges langsiktige måloppnåelse.

Selskapet gjennomfører årlige vurderinger av forhold som er viktige for selskapets måloppnåelse på overordnet nivå. Dersom det skjer betydelige endringer i norsk økonomi, oppdragssituasjonen for selskapet eller selskapet har betydelige avvik i tertialvis rapportering av måloppnåelse, vil det gjennomføres ekstraordinære risikovurderinger. Ved behov gjennomføres risikovurderinger av kritiske funksjoner og avgrensede områder på lavere nivå.

Etter at det årlige statsbudsjettet er lagt frem redegjør selskapet ovenfor Nærings- og fiskeridepartementet risiko for ikke å oppnå selskapets mål, samt eventuelle behov for tiltak.

Finansiell risiko

Den finansielle risikoen omfatter i hovedsak valuta-, likviditets-, kreditt- og renterisiko.

Valutarisiko. Innovasjon Norge har inntekter og kostnader i valuta. Valutarisiko knyttet til oppgjør av kostnadene veies i hovedsak opp ved at selskapet har bankkonti i valutaer for de vesentligste valutaene vi handler i.

Likviditetsrisiko. Innovasjon Norge har innlånsordning med staten. Lånerammene mottas årlig i oppdragsbrev fra Nærings- og fiskeridepartementet. Rammene styrer hvor mye likviditet selskapet har tilgjengelig for nye utlån. Som følge av denne ordningen har Innovasjon Norge i praksis ingen likviditetsrisiko.

Kredittrisiko. Kredittrisiko er finansiell risiko knyttet til utlånsvirksomheten og er en vesentlig risikotype i Innovasjon Norge. Utviklingen i låneporteføljen rapporteres til styret hvert tertial. Oppstår det vesentlige negative avvik i forhold til målene, foretas en justering av risikoprofil. Gjennomgang av de største låneengasjementene gjøres særskilt en gang i året. Hvert år, i forbindelse med regnskapsavleggelsen, gjennomgås alle vesentlige engasjementer og engasjementer med tapshendelse.

Lavrisikolånene gis på markedsmessige betingelser. Risiko i de enkelte prosjektene som finansieres skal være moderat. Risiko begrenses derved ved relativt høye krav til sikkerhetsstillelse.

Innovasjons- og risikolån er en låneform som skal bidra til å dekke i hovedsak små og mellomstore bedrifters behov for risikoavlastning i investeringsprosjekter gjennom toppfinansiering av et prosjekt. Disse lånene ytes med moderate krav til sikkerhetsstillelse, men det forutsettes at kundens betjeningsevne er vurdert å være tilfredsstillende. Risikoen i denne type lån er relativt høy.

Lån til såkornsselskaper er ansvarlige lån til såkornsselskaper, som matcher privat egen- og lånekapital. Lånene har høy risikoprofil.

Det er etablert tapsfond for innovasjons- og risikolån og garantier, samt for lån til såkornfondsselskaper. Dette betyr at Innovasjon Norge ikke bærer risiko for disse lånene ved at eventuelle tap dekkes av tapsfond eller av ekstra bevilgninger. Målsetningen med tapsfond er å gjøre Innovasjon Norge i stand til å avlaste risiko i innovative prosjekter med vekstpotensial og derved bidra til å realisere flere lønnsomme prosjekter som det ellers vil være vanskelig å finne tilstrekkelig risikovilje for i markedet.

Renterisiko. Renterisikoen styres og reduseres gjennom en tilpasning av utlånsvilkårene til vilkårene på innlånsiden. Innlånene skal motsvare utlånene, samt sørge for nødvendig likviditet for å operere låneordningene. Innlånene avspeiler renteprofilen på utlånsmassen.

Operasjonell risiko

I operasjonell risiko ligger alle de potensielle tapskilder som er knyttet til den løpende driften av Innovasjon Norge. Dette er for eksempel svikt i rutiner, svikt i datasystemer, kompetansesvikt og tillitsbrudd hos ansatte. Internkontroll er et viktig hjelpemiddel for å redusere den operasjonelle risikoen.

Selskapets styrende dokumenter er samlet og tilgjengeliggjort i egen database. Innovasjon Norge har beredskapsplaner og gjennomfører jevnlige øvelser. De etiske retningslinjene legger vekt på habilitet og taushetsplikt, dilemmatrening og samfunnsansvar. En egen compliancefunksjon bidrar til at selskapet ikke pådrar seg offentlige sanksjoner, økonomiske tap eller tap av omdømme som følge av at lover, regler og standarder ikke etterleves.

Fortsatt drift

Årsregnskapet er utarbeidet under forutsetning av fortsatt drift. Regnskapet gir et rettviseende bilde av selskapets eiendeler, gjeld og resultat. Det har ikke inntruffet forhold etter regnskapsårets utgang som er av betydning ved bedømmelsen av selskapet og som ikke fremkommer av årsregnskapet med tilhørende noter.

Arbeidsmiljø

Innovasjon Norge er en IA-virksomhet (inkluderende arbeidsliv) og er tilknyttet bedriftshelsetjeneste både ved hovedkontoret og ved distriktskontorene. For kontorene i utlandet er det etablert regionale verneombud, samt samarbeids- og arbeidsmiljøutvalg ved de største kontorene i Norge. Det er etablert et internkontrollsystem for helse, miljø og sikkerhet som en integrert del av den totale kvalitetssikringen i organisasjonen. Det er etablert rutiner for varsling.

Sykefraværet for 2016 var på 3,6 %, mot 3,3 % i 2015. . Til sammenligning var sykefraværet i statlig forvaltning 6,1 %. Det har vært rapportert om to skader som endte med legebesøk i 2016.

I 2016 har vi ferdigstilt en viktig del av den første omstillingsprosessen som ble startet i 2015, med nedbemanning, styrking og tilføring av ny HR kompetanse i selskapet og introduksjon av

lederprogram for selskapets mellomledere. I tillegg er det gjennomført fem hospiteringsprogram og en rekke teamutviklingsarbeid. Selskapets fleksitidsordning er endret for alle ansatte som et ledd i å gjøre organisasjonen enda mer dynamisk.

Innovasjon Norge vurderes som en attraktiv arbeidsplass, både av egne medarbeidere og potensielle jobbsøkere. Selskapet ble kåret til landets nest mest attraktive arbeidsplass i Universum sin rangering over de mest attraktive arbeidsgiverne i kategorien «Business» blant Young Professionals.

I den årlige medarbeiderundersøkelsen scorer våre ansatte høyt på både engasjement og motivasjon, selv i en krevende endringsreise. Det er positivt å se at svarprosenten har økt til 89 % (2015: 87), og at gjennomsnittsscore (3,98) ble opprettholdt uendret på et høyt nivå som i 2015.

Assessit vurderer resultatene fra undersøkelsen: *"The results from Innovation Norway 2016 are compared with employees to a group of high-performer, young leaders from more than 70 Norwegian companies. The average results in Innovation Norway is not far from the average for this group. The results presented in the Innovation Norway employee survey 2016 are good. Innovation Norway's employees are satisfied and appear to be well motivated and engaged."*

Likestilling og mangfold

Likestilling og mangfold er implementert i selskapets rutiner og retningslinjer og bevissthet rundt dette skal inngå som en naturlig del i måten selskapet jobber på.

Styret består av 11 medlemmer, hvorav seks kvinner og fem menn. I 2016 er andelen kvinner i toppledergruppen seks av tolv (50 %).

Kvinneandelen i Innovasjon Norge var 54 % ved utgangen av 2016. Også 54 % av søknadsmassen på Innovasjon Norges ledige stillinger i 2016 var kvinner. Kvinneandelen av de nyansatte i løpet av 2016 var på 63%.

Kvinnefordeling på stillingsnivå:

Stillingskategori	2016	2015
Direktør	44 %	44 %
Advokat	43 %	63 %
Avdelingsleder	47 %	48 %
Spesialrådgiver	32 %	30 %
Seniorrådgiver	48 %	47 %
Rådgiver	78 %	78 %
Konsulent	81 %	75 %

Lønnsforholdet mellom kvinner og menn

Stillingsnivå	Gjennomsnitt avvik lønnsforhold	
	2016	2015
Direktør	1,10 %	4,80 %
Avdelingsleder	-1,40 %	0,30 %
Spesialrådgiver	-4,40 %	-8,30 %
Seniorrådgiver	-2,80 %	-2,60 %
Rådgiver	-4,10 %	0,20 %
Konsulent	-4,40 %	-8,50 %

Av 714 ansatte per 31.12.2016 arbeider 31 deltid. Av disse er 67 % kvinner. Gjennomsnittlig stillingsprosent er 67 % for kvinnene og 62 % for mennene.

Selskapet følger retningslinjer for ansettelsesvilkår for ledere i statlige foretak og selskaper.

Innovasjon Norge har en mangfoldserklæring i alle stillingsutlysninger som vektlegger at rekrutteringen skal sikre et mangfold med hensyn til kjønn, alder og kulturell bakgrunn. Innovasjon Norge har en generell tilrettelegging for mangfold (etnisitet, alder, kjønn, funksjonsnedsettelse). 26,5 % av alle ansatte i Innovasjon Norge var av utenlandsk opprinnelse per 31.12.2016.

Fokus på mangfold er en fortsatt prioritert i Innovasjon Norges HR-strategi for perioden 2017-2020. Vi har et definert mål om å ha minst 10 % med utenlandsk opprinnelse i selskapets nyansettelser i Norge.

Det rapporteres årlig til Integrerings- og mangfoldsdirektoratet om status på rekruttering og ansettelser av nye medarbeidere med innvandrerbakgrunn.

Intern omstilling og organisasjonsutvikling

Innovasjon Norge er en kunnskapsorganisasjon hvor evnen til å levere relevante og gode tjenester og råd hviler på vår evne til å koble de riktige menneskene, utvikle deres kompetanse og tilrettelegge for en digital og fleksibel arbeidshverdag. Etter selskapets første ti år ble ny administrerende direktør ansatt i 2014 for å lede videreutvikling av selskapet.

I 2016 har Innovasjon Norge lagt mye arbeid i å videreutvikle selskapets evne til å fornye og gjennomføre de oppgavene som er pålagt oss. I desember 2015 vedtok styret et omstillingsprogram for selskapet. Som et ledd i dette ble det i 2016 igangsatt et internt utviklingsprogram med hovedaktiviteter innen digitalisering, bærekraft, Merkevarer Norge, innovasjonspolitik og kompetanse og kultur.

Digitaliseringsprogrammet er retningsgivende for alt utviklingsarbeid fremover og vil påvirke alle våre aktiviteter, prosesser og medarbeidere i årene fremover. Arbeidet med å få inn bærekraftperspektivet i alle selskapets aktiviteter har hatt stort fokus i 2016, og det er gledelig at

dette viser seg så tydelig i det kunderettede arbeidet. Omkring halvparten av finansieringstilsagn i 2016 driver frem grønne, teknologiske løsninger, og de kommer fra alle næringer.

I 2016 har det også vært lagt stor vekt på lederutvikling da omstillingsarbeidets neste fase skal implementeres og ledes via mellomledere over hele Norge og internasjonalt. Videre har det vært gjennomført flere kompetanseløft med økt fokus på å koble ulike deler av selskapet på tvers ved innføring av kunnskapshubber som f.eks. Smarte byer og samfunn, og økt kulturarbeid med fokus på økt evne til samarbeid, transparens og deling av kunnskap.

Ytre miljø

Virksomheten har ikke bidratt til forurensning av det ytre miljø utover det som er naturlig for denne type virksomhet. Hovedkontoret og distriktskontorene er sertifisert som «Miljøfyrtårn».

Redegjørelse om samfunnsansvar

Innovasjon Norge har jobbet med samfunnsansvar over langt tid, og ansvaret er også spesifikt omtalt i Nærings- og fiskeridepartementets årlige oppdragsbrev til Innovasjon Norge.

I 2015 vedtok Innovasjon Norges styre ny Bærekraftstrategi for 2016-2020. Strategien setter rammene for alt arbeid i Innovasjon Norge, og refererer blant annet til FNs Global Compact, OECDs retningslinjer for flernasjonale selskaper og FNs veiledende prinsipper for næringsliv og menneskerettigheter som alle er anerkjente standarder på samfunnsansvarsområdet.

Innovasjon Norges forventninger og krav til egne ansatte, tillitsvalgte og konsulenter som utfører tjeneste for selskapet er beskrevet i selskapets «*Etiske Retningslinjer og antikorrupsjonspolicy*». De etiske retningslinjene inneholder også et eget kapittel om forretningsetikk der det understrekes at etikk og samfunnsansvar skal være en del av vurderingskriteriene ved bruk av tjenester, for valg av samarbeidspartnere og leverandører.

Innovasjon Norges ledergruppe vedtok egne prinsipper for «*God Forretningsskikk – Innovasjon Norges forventninger til kunder og samarbeidspartnere*» - i april 2016. Prinsippene bygger på Innovasjon Norges etiske retningslinjer og bærekraftstrategi, og er nå det førende dokumentet for arbeidet med samfunnsansvar i Innovasjon Norge.

Alle som mottar tjenester fra Innovasjon Norge må oppfylle et minstekrav til god forretningsskikk. Det forventes at kunden demonstrerer vilje og evne til forbedringer i tråd med relevante prinsipper og retningslinjer og beste praksis for sin sektor. Fokus på dette skal være gjennomgående i kundedialogen og tjenesteleveransene.

Samfunnsansvar har vært integrert i Innovasjon Norges finansierings- og rådgivningstjenester på ulike måter i lang tid. Prinsippene om «*God forretningsskikk – Innovasjon Norges forventninger til kunder og samarbeidspartnere*» er dels implementert og dels under implementering i de ulike tjenestene.

For **finansieringstjenestene** ble de oppdaterte prinsippene for god forretningsskikk implementert i retningslinjer og vurderingskriterier i 2016. Det er også utarbeidet en egen «*Veileder for helhetlig vurdering av bærekraft i finansieringssaker*» (april 2016). For **rådgivnings- og kompetansetjenester** som leveres av Innovasjon Norge er prinsippene om god forretningsskikk fulgt opp blant annet i klyngeprosjekter der spesifikke spørsmål om bærekraft, samt spørsmål om hvorvidt bedriften rapporterer i henhold til ulike rammeverk for samfunnsansvar er tatt inn i nullpunkt- og følgeanalysen. I FRAM-programmet har det blitt levert egen modul på samfunnsansvar som en obligatorisk del av tjenesten.

Innovasjon Norge forvalter flere oppdrag som bistår bedrifter med å komme inn i krevende markeder. I 2016 har god forretningsskikk, med hovedvekt på anti-korrupsjon, vært på agendaen i en

rekke konferanser og seminarer innenfor rammen av Innovasjon Norges oppdrag. Deltakere har vært både norske og utenlandske selskaper, virkemiddelaktører og myndighetsrepresentanter.

I tråd med prinsipper for god forretningsskikk er korrupsjon et tema både i e-søknader og i avtaler med kunder og leverandører.

Kunnskap om og årvåkenhet omkring korrupsjonsrisiko er et av de viktigste tiltak for å forebygge og bekjempe korrupsjon i selskapet og blant leverandører og kunder. Innovasjon Norge har i 2016 sluttført et opplæringsprogram i antikorrupsjon for alle ansatte, inkludert identifisering av risiko og forbedringsområder. Resultatene er aggregert på selskapsnivå og er del av grunnlaget for innretningen av arbeidet på dette området i 2017.

Korrupsjon har en sentral plass i selskapets etiske retningslinjer og er ytterligere utdypet i egen antikorrupsjonspolicy. Innovasjon Norge har også utdypende retningslinjer omkring habilitet, adgangen til å inneha tillitsverv og bierverv, samt regler for eierskap og handel med verdipapirer.

Selskapet har elektronisk varslingskanal for ansatte og tillitsvalgte med mulighet for anonym varslings til compliancefunksjonen.

Innovasjon Norges compliancefunksjon overvåker og rapporterer jevnlig selskapets eksponering for korrupsjon. Det gjennomføres årlige kartleggingsaktiviteter for å identifisere hvilke tjenester og selskapsprosesser som er utsatt og hvilke tiltak som bør iverksettes for å redusere risikoen.

I desember 2016 etablerte Innovasjon Norge ny struktur for arbeidet med samfunnsansvar, med et eget samfunnsansvarsteam.

Samfunnsansvarsteamet skal i starten av 2017 kartlegge status for implementering av prinsippene i god forretningsskikk innenfor alle av Innovasjon Norges tjenester. Målet er å harmonisere forventninger og krav som stilles til kunder og oppfølgingen av disse. En del av denne kartleggingen vil også bestå i å vurdere skalering og tiltak i forhold til risikonivået innen den enkelte enhet/tjeneste. Administrative rutiner vil også inngå som en del av kartleggingen. Før sommeren er målet å få på plass en godkjent handlingsplan basert på identifiserte behov for forbedringer og oppdateringer.

For enda bedre vurdering av finansierings- og rådgivningssaker vil man styrke saksbehandlere og kunderådgiveres kompetanse om samfunnsansvar.

Det er også planlagt et internprosjekt med fokus på forbedring av rutiner og prosedyrer for Innovasjon Norges egne kontorer i krevende markeder, inklusive vår håndtering og bistand til kunder.

Innovasjon Norges elektroniske varslingskanal er i dag kun tilgjengelig for selskapets ansatte og innleide. Det er besluttet at den elektroniske varslingskanalen skal gjøres tilgjengelig for eksterne. Innovasjon Norges vil i løpet av våren 2017 oppdatere gjeldende internkontrolldokumentasjon vedrørende håndtering av varslingsaker.

Innovasjon Norge fikk sommeren 2016 konsesjon fra Datatilsynet til å behandle personopplysninger i forbindelse med Integrity Due Diligence (bakgrunnsundersøkelser på kunder, leverandører og samarbeidspartnere). I tiden fremover vil Innovasjon Norge lage retningslinjer som nærmere beskriver i hvilke tilfeller det skal gjennomføres IDD.

Resultatdisponering

Regnskapet for 2016 viser et overskudd på 211 millioner kroner. For ytterligere detaljer rundt utbytteregeles vises det til note 36. Styrets forslag til disponering av overskuddet er som følger:

Avsatt utbytte til eier Nærings- og fiskeridepartementet fra:		
Lavrisikordningen	kr	157 577 940
Overføres til eier Nærings- og fiskeridepartementet fra:		
Innovasjonslån og garantier	kr	25 558 246
Overføres til eiere, fylkeskommunene, fra:		
Risikolån og garantier	kr	18 361 852
Fordelt på:		
Møre og Romsdal fylkeskommune	kr	3 768 503
Troms fylkeskommune	kr	3 026 734
Nordland fylkeskommune	kr	1 819 824
Nord-Trøndelag fylkeskommune	kr	1 733 705
Finnmark fylkeskommune	kr	1 622 558
Sogn og Fjordane fylkeskommune	kr	1 259 895
Hedmark fylkeskommune	kr	1 141 814
Sør-Trøndelag fylkeskommune	kr	1 273 748
Hordaland fylkeskommune	kr	999 959
Telemark fylkeskommune	kr	727 933
Oppland fylkeskommune	kr	600 202
Aust - Agder fylkeskommune	kr	177 739
Buskerud fylkeskommune	kr	106 504
Vest - Agder fylkeskommune	kr	94 227
Østfold fylkeskommune	kr	8 507
		18 361 852
Overført fra opptjent kapital:		
Investeringsfondet for Nordvest-Russland	kr	7 855 388
Investeringsfondet for Øst-Europa	kr	2 059 656
		9 915 044
Avsatt til opptjent egenkapital:		
Lavrisikordningen	kr	19 874 999
Tjenesteleveranser og tilskuddsforvaltning	kr	-
Sum totalt		211 457 993

Utsiktene for 2017

Selskapets strategi for 2016-2020 angir retning og prioriteringer for selskapet frem mot 2020 i en tid der Norge står overfor store omstillinger. Selskapet er, og vil være, en relevant, kompetent og nyttig partner for regioner, bedrifter og gründere som vil skape fremtidens bærekraftige arbeidsplasser og bedrifter.

Innovasjon Norge skal i 2017 bidra til «et Norge i omstilling» gjennom å styrke tilgangen på risikokapital, bidra til økt eksport av bærekraftige løsninger og gi innovasjonspolitiske råd som setter spor. Skal vi lykkes med våre bidrag må vi fortsatt sikre bærekraft i alle våre aktiviteter, utvikle partnerskap med private og offentlige utviklingsaktører i omstillingen av industri og næringsliv, og gripe de muligheter som økt digitalisering innebærer.

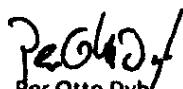
I arbeidet med å sikre relevante tjenester for en norsk økonomi i omstilling, er selskapet selv i en omstillingssituasjon. Styret anser selskapets innsats og resultater med det interne omstillingsarbeid i 2016 som svært tilfredsstillende.

Endringer i lov om Innovasjon Norge trådte i kraft 1.1.2017. Endringene omfatter bl.a. opphør av den tidligere altomfattende eiergaranti for selskapets forpliktelser. Utgangspunktet er nå det motsatte, at eierne ikke hefter overfor kreditorene for selskapets forpliktelser. Det er imidlertid forutsatt at den enkelte oppdragsgiver skal være ansvarlig for at selskapet kan ivareta forpliktelser knyttet til de låne- og garantiordningene som er lagt til selskapet. Endringene vil innebære at selskapet i større grad blir ansvarlig for egne forpliktelser. Dette vil spesielt gjelde for forpliktelser knyttet til driften av selskapet.

Lovendringene gir styret endrede plikter og ansvar og stiller endrede krav til selskapets egenkapital. Nye krav til ansvarlig egenkapital blir en del av den jevnlige etteroppfølgingen. Fremtidige behov for innskudd i selskapet kan komme fra endrede beregningsmetoder for pensjonskostnader og -forpliktelser, bl.a. som følge av pågående vurderinger av endringer i regnskapslovgivningen.

Oslo, 23. mars 2017

I styret for Innovasjon Norge


Per Otto Dyb
(styreleder)


Jørund Ødegård Lunde
(nestleder)


Arvid Andenæs


Kim Daniel Victor Arthur


Kristin Mjåland


Helene Falch Fladmark


Wenche Kjelås


Jan Løtting


Heidi Wang


Leila Bording Låstad
(ansattevalgt)


Gaute Hagerup
(ansattevalgt)


Anita Krohn Traaseth
(administrerende direktør)

Innovasjon Norge

Resultatregnskap

(Beløp i 1 000 kr)

	Noter	2016	2015
Renter av utlån	2	595 390	689 072
Renter av bankinnskudd		7 596	9 664
Sum renteinntekter		602 987	698 736
Renter på innlån	3	157 152	213 026
Innlånsprovisjon til staten	4	59 447	59 616
Sum rentekostnader		216 599	272 642
Netto renteinntekter		386 388	426 094
Utbytte og netto gevinst / tap på verdipapirer	5	-3 818	13 558
Offentlige inntekter	6	1 057 463	1 057 857
Eksterne inntekter	7	152 600	153 846
Diverse driftsinntekter		6 758	19 109
Sum driftsinntekter		1 216 821	1 230 812
Lønn og personalkostnader	8	691 369	713 039
Avskrivninger på varige driftsmidler og immaterielle eiendeler	9, 10	6 802	2 289
Direkte prosjektkostnader	11	484 489	481 180
Andre driftskostnader	12, 13	194 858	190 419
Sum driftskostnader		1 377 518	1 386 927
Resultat før tap		221 873	283 537
Tap på utlån og garantier	14	41 038	91 029
Tapsdekning	15	-30 623	-70 353
Sum netto tap på utlån og garantier	14	10 415	20 676
Arsresultat		211 458	262 861
Utbytte og overføringer til eiere	36	201 498	235 345
Overført til / fra opptjent kapital i låne- og investeringsfond	35, 36	-9 915	4 700
Overført til opptjent egenkapital	36	19 875	22 816
Sum overføringer og disponeringer	36	211 458	262 861

Innovasjon Norge

Eiendeler

(Beløp i 1 000 kr)

	Noter	2016	2015
Ordinære innskudd i banker	16	912 009	906 147
Bundne innskudd i Norges Bank	16	5 297 959	5 205 827
Sum bankinnskudd		6 209 968	6 111 975
Lavrisikolån	17	14 016 480	13 861 529
Innovasjons- og risikolån	17, 26	2 755 501	2 691 558
Andre utlån	18	1 486 828	1 430 398
Sum brutto utlån		18 258 808	17 983 485
- Nedskrivninger på individuelle utlån	14	-794 126	-861 318
- Nedskrivninger på grupper av utlån	14	-227 000	-261 000
Sum netto utlån		17 237 682	16 861 167
Aksjer og andeler	22	37 845	45 605
Eierinteresser i tilknyttede selskap	23	107 950	59 500
Eierinteresser i konsernselskaper	24	300	300
Immaterielle eiendeler	9	17 320	-
Varige driftsmidler	10	29 247	27 399
Andre eiendeler	25	221 746	264 690
Ikke pålepte kostnader og opptjente ikke mottatte inntekter	27	180 713	194 696
Sum eiendeler		24 042 771	23 565 332

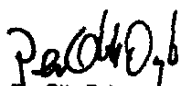
Innovasjon Norge
Gjeld og Egenkapital
(Beløp i 1 000 kr)

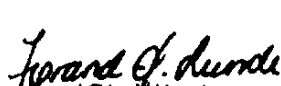
	Noter	2016	2015
Innlån fra staten, lavrisikolån	28	12 200 000	12 155 000
Innlån fra staten, innovasjons- og risikolån	28	2 820 000	2 670 000
Sum Innlån fra staten		15 020 000	14 825 000
Annen gjeld	29	743 495	717 970
Påsepte kostnader og mottatte ikke opptjente inntekter	30	617 588	512 759
Pensjonsforpliktelser	31	106 287	80 276
Nedskrivninger på garantiansvar	14	4 245	8 330
Tapsfond	32	2 206 460	2 031 244
Rente støttefond	33	23 943	31 549
Tilskuddsfond	34	1 513 605	1 739 015
Sum avsetninger til forpliktelser		3 854 540	3 890 412
Innskutt kapital i låne- og investeringsfond	35	2 239 698	2 061 700
Opptjent kapital i låne- og investeringsfond	35	12 229	22 144
Sum kapital i låne- og investeringsfond	35	2 251 927	2 083 844
Innskutt egenkapital	36	665 645	665 645
Opptjent egenkapital	36	889 576	889 701
Sum egenkapital	36	1 555 222	1 535 347
Sum gjeld og egenkapital		24 042 771	23 565 332

Oslo, 31. desember 2016

23. mars 2017

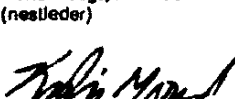
I styret for Innovasjon Norge

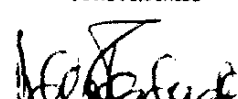

Per Otto Dyb
(styreleder)

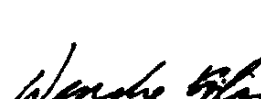

Jarand Ødegård Lunde
(nestleder)


Arvid Andersen


Røn Daniel Victor Arthur


Kristin Misund


Helene Faith Fladmark

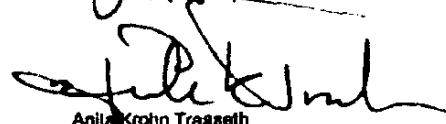

Wenche Kjølås


Jan Lekting


Heidi Wang


Leela Børnø Læstad


Gaute Rasmussen


Anita Krohn Traaseth
(administrerende direktør)

Innovasjon Norge
Kontantstrømoppstilling
(Beløp i 1000 kr)

	2016	2015
Arsresultat	211 458	262 861
Ordinære avskrivninger	6 802	2 289
Endring i tapsavsetninger på utlån	-101 191	-18 835
Endring nedskrivning aksjeinvesteringer	6 673	1 880
Gevinst ved salg av aksjer	-2 025	-19 161
Tap ved salg av aksjer	1 235	6 263
Forskjell kostnadsført / betalt pensjon	26 012	19 920
Endring i andre tidsavgrensningsposter	288 914	197 436
Innbetalinger på utlån	2 610 776	2 588 424
Utbetalinger på utlån	-3 016 110	-2 354 092
Innbetalt fra oppdragsgivere til tilskuddsaktiviteter	2 619 258	2 441 568
Utbetalte tilskudd	-2 864 737	-2 742 253
Innbetalt fra staten til risikoavlastningsfond	68 860	210 102
Utbetalt til investorer såkorninvesteringer	-8 550	-6 750
Tilbakebetalt til staten fra tapsfond	-49 835	-94 832
A - Netto kontantstrøm fra driften	-202 462	494 819
B - Innskutt investeringsfond fra eier	177 998	228 815
Innbetalinger på innlån	45 365 000	44 305 000
Utbetalinger på innlån	-45 170 000	-44 835 000
C - Netto kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter	195 000	-530 000
Kjøp av aksjer	-49 996	-44 444
Salg av aksjer	3 423	24 142
D - Netto kontantstrøm fra verdipapirer	-46 573	-20 302
Utbetalinger ved kjøp av varige driftsmidler	-25 971	-
E - Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter	-25 971	-
A+B+C+D+E = netto likviditetsendring	97 993	173 332
Likviditet 01.01	6 111 975	5 938 643
Likviditet 31.12	6 209 968	6 111 975

Innovasjon Norge

Noter til årsregnskapet 2016

SELSKAPSINFORMASJON OG REGNSKAPSPRINSIPPER

Selskapsinformasjon

Innovasjon Norge er et særlovsselskap med formål å være statens og fylkeskommunenes virkemiddel for å realisere verdiskapende næringsutvikling i hele landet. Innovasjon Norges hovedmål er å skulle utløse bedrifts- og samfunnsøkonomisk lønnsom næringsutvikling og utløse regionenes næringsmessige muligheter.

Nærings- og fiskeridepartementet er hovedeier med 51 % og fylkeskommunene eier 49 %. Innovasjon Norge forvalter midler fra Kommunal- og moderniseringsdepartementet, Nærings- og fiskeridepartementet, Landbruks- og matdepartementet, Utenriksdepartementet, fylkeskommunene og fylkesmennene.

Innovasjon Norge tilbyr fem tjenestetyper:

- Finansieringstjenester
- Kompetansetjenester
- Rådgivningstjenester
- Nettverkstjenester
- Profileringstjenester.

Grunnlaget for utarbeidelse av regnskapet

Årsregnskapet er avgitt i samsvar med regnskapsloven, god regnskapsskikk for øvrige foretak, forskrift om årsregnskap mm for banker og finansieringsforetak, samt lov om Innovasjon Norge.

Bruk av estimat

Ved utarbeidelse av årsregnskapet benyttes estimater og skjønnsmessige vurderinger av usikre størrelser. Estimaten og vurderingene representerer et beste skjønn på tidspunktet for regnskapsavleggelsen. Faktiske resultater vil kunne avvike fra estimatene. Innovasjon Norges største estimater og vurderinger er knyttet til vurdering av nedskrivninger på utlån og garantier, verdsettelse av aksjer og pensjoner til egne ansatte.

Omklassifisering

I de tilfeller klassifisering av poster endres vil også fjorårets tall omarbeides for å gjøre regnskapene sammenlignbare.

Konsolidering

Det utarbeides ikke konsernregnskap for Innovasjon Norge og dets datterselskaper etter unntaksregelen i Regnskapsloven § 3-8. Dette er basert på at datterselskapene ikke anses å ha betydning for å bedømme Innovasjon Norges stilling og resultat.

Eiendeler og gjeld i utenlandsk valuta

Pengeposter i utenlandsk valuta er i balansen omregnet til balansedagens kurs. Inntekter og kostnader i utenlandsk valuta er omregnet til kursen på transaksjonstidspunktet. Verdiendringer som følger av endret kurs mellom transaksjons- og balansedag resultatføres.

Bankinnskudd, kontanter og lignende

Bankinnskudd, kontanter og lignende inkluderer kontanter, bankinnskudd og andre betalingsmidler med forfallsdato som er kortere enn tolv måneder fra anskaffelse.

Fordringer

Kundefordringer og andre fordringer er oppført til pålydende etter fradrag for avsetning til forventet tap. Avsetning til tap gjøres på grunnlag av en individuell vurdering av de enkelte fordringene.

Varige driftsmidler

Eiendeler bestemt til varig eie eller bruk er klassifisert som varige driftsmidler. Varige driftsmidler vurderes til anskaffelseskost og nedskrives til virkelig verdi dersom denne er lavere enn bokført verdi, og verdifallet forventes ikke å være forbigående. Varige driftsmidler med begrenset økonomisk levetid avskrives over forventet brukstid.

Utlån, aksjer og finansielle forpliktelser

Generelle prinsipper og definisjoner

Innregning og fraregning

Utlån, aksjer og øvrige finansielle eiendeler, samt innlån fra staten og øvrige finansielle forpliktelser innregnes i balansen til virkelig verdi når Innovasjon Norge blir part i instrumentets kontraktsmessige bestemmelser.

Utlån, aksjer og øvrige finansielle eiendeler fraregnes når de kontraktsmessige rettighetene til kontantstrømmene fra den finansielle eiendelen utløper.

Innlån fra staten og øvrige forpliktelser fraregnes fra balansen når de har opphørt — det vil si når plikten angitt i kontrakten er oppfylt, kansellert eller utløpt.

Definisjon av amortisert kost

Etter førstegangsinnregning måles utlån og fordringer, samt innlån fra staten og andre finansielle forpliktelser til amortisert kost etter effektiv rentes metode. Ved beregning av den effektive renten estimeres kontantstrømmer.

Utlån

Innovasjon Norges utlånsvirksomhet er inndelt i tre låntyper:

1. Lavrisikolån
2. Innovasjons- og risikolån
3. Øvrige låneordninger, herunder lån til såkorn- og investeringsfond

Etableringsprovisjon ved utbetaling av innovasjonslån og andre risikolån blir inntektsført på utbetalingstidspunktet da provisjonen ikke overstiger de direkte kostnadene. De andre låneordningene har ikke etableringsprovisjon.

Verdifall på utlån

På balansedagen vurderes det om det finnes objektive indikasjoner på at utlån har falt i verdi. Eksempler på tapshendelser er vesentlige finansielle problemer hos debitor, svak økonomi, negativ økonomisk utvikling, betalingsmislighold, betydelige endringer i vilkår, negative endringer i interne og eksterne forhold, konkurs, gjeldsforhandlinger eller avvikling.

Individuelle nedskrivninger

Dersom det foreligger objektive indikasjoner nedskrives utlånet. Nedskrivningen måles som differansen mellom utlånets balanseførte verdi og nåverdien av de estimerte fremtidige kontantstrømmene, diskontert med den finansielle eiendelens effektive rente. Nedskrivningen innregnes i resultatet.

Gruppevise nedskrivninger

For lavrisikolånene foretas også gruppevise nedskrivninger. Porteføljen er inndelt i grupper med tilnærmet like risikoegenskaper. Utlån som er vurdert for nedskrivning individuelt, men hvor objektive bevis på verdifall ikke finnes, medtas i gruppevurdering av utlån. Gruppenedskrivningene fastsettes med utgangspunkt i risikoklassifiseringssystemet der kalkulert risiko beregnes som produktet av antatt driftsrisiko og risiko for manglende sikkerhetsdekning.

Tapsfond

Det er etablert tapsfond for innovasjons- og risikolån, garantier og lån til såkornfondene. Med begrepet tapsfond menes midler som skal dekke forventede tap på disse særskilte utlånsordningene og garantiene. Midlene inngår i bevilgninger fra staten, enten som særskilte bevilgninger eller som en del av tilskuddsmidlene. Midlene avsettes som en forpliktelse i balansen. Når det foretas en nedskrivning av utlån i en utlånsordning som har et tapsfond, foretas en tilsvarende inntektsføring fra tapsfondet. Nedskrivninger og inntektsføring fra tapsfondet presenteres brutto i resultatregnskapet på regnskapslinjene «Tap på utlån og garantier» og «Tapsdekning». Nedskrivninger innenfor tapsfondets størrelse vil ikke ha netto resultateffekt for Innovasjon Norge. Eventuelle tap utover tapsfondets størrelse dekkes av staten i form av ekstra bevilgninger. Se nærmere omtale i note 32.

Nærmere beskrivelse av Innovasjon Norges finansieringstjenester

Lavrisikolån

Lavrisikolån er et tilbud til bedrifter med behov for finansiering av sitt langsiktige kapitalbehov. Lånene gis på konkurransedyktige markedsmessige rentebetingelser. Det forutsettes for disse lånene at det stilles betryggende pantesikkerhet, slik at sikkerheten forventes å gi full dekning for Innovasjon Norges lån i en situasjon med konkurs eller tvangssalg av pantet. Lavrisikolån prioriteres gitt til bedrifter i distrikter og til prosjekter hvor lånetilbudet fra andre banker er begrenset på grunn av risikomessige vurderinger fra bankenes side. Det er ingen begrensning på bedriftsstørrelse, men lånene gis i hovedsak til små og mellomstore bedrifter med inntil 250 ansatte. Innovasjon Norge har et spesielt ansvar for å ivareta finansiering av bedrifter i fiskeriene, i landbruket og i distriktene. Tap på denne type lån dekkes av rentemarginen og får resultateffekt. Innovasjon Norge bærer således den økonomiske risikoen ved disse lånene. Avdragstid er normalt 5-15 år. Lånene finansieres med rentebærende innlån fra staten. Resultat på ordningen tilbakebetales i sin helhet til staten gitt at egenkapitalandel på ordningen tilsvarer 10,5 %.

Risikolån

Risikolån gis som toppfinansieringslån med relativt høy grad av risiko og med til dels gunstige betingelser hva angår rente og nedbetalingstid sett i forhold til prosjektrisikoen. Risikolån kan benyttes til delfinansiering av investeringsprosjekter som handler om nyetablering, nyskaping, omstilling, internasjonalisering og utvikling og som det er vanskelig å finne tilstrekkelig risikovilje for å kunne gjennomføre i det private kredittmarkedet. Innovasjon Norges medvirkning skal ha en utløsende effekt for at prosjektet skal kunne gjennomføres. Rentene for risikolån ligger noe høyere enn for lån i det private kredittmarkedet og skal normalt ha noe kortere løpetid. Målgruppen er bedrifter over hele landet og i alle bransjer. Maksimalt engasjement per kunde er 50 millioner kroner. Maksimal løpetid på risikolån er 15 år inklusive avdragsfrie perioder. Lånene finansieres med rentebærende innlån fra staten. Eventuelle tap på lånene finansieres via tapsfond. Det betyr at tap på risikolån ikke har resultateffekt og Innovasjon Norge bærer ikke den økonomiske risikoen ved disse lånene. Tap med tilhørende tapsdekning vises brutto i regnskapet. Resultat på ordningen tilbakebetales i sin helhet til staten og fylkene.

Garantier

Innovasjon Norges garantiordninger er i hovedsak rette mot gründere og vekstbedrifter som på grunn av manglende sikkerhet har problemer med å få lån i private banker. Innovasjon Norges garantier er i praksis en sidesikkerhet som stilles ovenfor bedriftens lokale bankforbindelse for at banken skal kunne innvilge driftskreditt eller investeringslån. Primært benyttes våre garantier som garanti for driftskreditt. Garanti kan kun stilles som simpel garanti ovenfor bank med garantiansvar normalt inntil 50 %, men inntil 75 % for bedrifter yngre enn 3 år. For 50 % garantier er garantiprovisjonen på minimum 1 %. For 75 % garantier er garantiprovisjonen minimum 2 %. Tap på garantier dekkes av tapsfond og får ingen resultateffekt for Innovasjon Norge. Innovasjon Norge bærer således ikke den økonomiske risikoen ved garantiene. Det avsettes til tapsfond for alle garantier som gis. Ordningen ligger under delregnskapene for risikolån og innebærer at resultat på ordningen i sin helhet tilbakebetales til staten og fylkene.

Såkomkapitalordninger

Innovasjon Norges såkomordninger består av både ansvarlig lån til såkornfond selskaper og investering i aksjer. Ordningene finansieres via investeringsfond og tapsfond som mottas fra staten. Ordningene har ingen resultateffekt for Innovasjon Norge og vi bærer derved ingen økonomisk risiko. Ved opphør av ordningene skal eventuelt resultat tilbakebetales til staten i sin helhet.

Ansvarlig lån til Såkornfondene

Ansvarlige lån fra Innovasjon Norge løper i utgangspunktet uten avdrag og forfaller til betaling i sin helhet til pari kurs 15 år fra dato for avtale mellom fondet og Innovasjon Norge. Renter betales ikke løpende, men akkumuleres og tillegges hovedstol hvert år per 31.12. Såkornmidlene benyttes av såkornselskapene til egenkapitalinvesteringer i nystartet virksomhet. Avdrag som innbetales utenom ordinært forfall føres som nedbetaling på hovedstol.

Tapsfond for lån til såkornselskapene

Det er bevilget et tapsfond til hvert av såkornfondsselskapene som tilsvarer 25 % av opprinnelig lånekapital. Inntil 50 % av realiserte tap i enkeltselskaper kan føres direkte mot tapsfondet i Innovasjon Norge, maksimalt oppad til rammen for tapsfondet. Kun hovedstol uten tillegg av renter kan belastes tapsfondet. Tapte renteinntekter dekkes av en særskilt bevilgning fra NFD. De resterende 50 % av tapene dekkes av de private investorene i såkornselskapene. Dersom såkornfondene er insolvent ved oppgjørstidspunktet, må staten etterbevilge dekning av tap som er påløpt på innlån fra staten.

Aksjer Såkornfond

Innovasjon Norge skyter inn egenkapital i såkornselskaper på vegne av staten. Fondene finansieres i form av egenkapital med 50/50 fordeling mellom private investorer og Innovasjon Norge. Innovasjon Norge går imidlertid inn med overkurs på 15 % utover det de private investorene gjør. Med risikoavlastning på 15 % for private investorer innebærer det at Innovasjon Norges eierandel utgjør 42,5 %. Fondenes løpetid er minimum 10 år og begrenset oppad til 15 år. Eventuelle tap og nedskrivninger på aksjer, begrenset oppad til 35 % av investert beløp, dekkes av tapsfond. Tap utover tapsfondets størrelse dekkes via ekstrabevilgninger fra staten. Ved oppgjør av ordningene skal gevinst tilbakebetales til staten, et eventuelt tap dekkes av tapsfondet eller ekstrabevilgninger fra staten. Innovasjon Norge bærer derved ingen økonomisk risiko knyttet til disse ordningene.

Da Innovasjon Norges eierandel aldri skal overstige 50 % og man heller ikke vil ha bestemmende innflytelse i styret behandles fondene regnskapsmessig som tilknyttede selskaper.

Investeringsfondene for Nordvest-Russland og Øst-Europa

Disse investeringsfondene kan investere sammen med norsk næringsliv på kommersielle betingelser i Nordvest-Russland og Øst-Europa. Målgruppen er små- og mellomstore norske bedrifter med internasjonale vekstambisjoner og forutsetninger for å lykkes i fondenes virkeområder. Innovasjon Norge skyter inn egenkapital eventuelt også i kombinasjon med ansvarlig lån.

Fondene finansieres med investeringsfond fra staten. Ved positive resultater på ordningene utbetales det utbytte tilbake til staten på 75 % av årets resultat, begrenset oppad til innskutt kapital multiplisert med rentesats for statens kapital i forvaltningsbedriftene. Negative resultat dekkes av investeringsfondet og Innovasjon Norge bærer derfor ingen økonomisk risiko.

Aksjer

Aksjer er vurdert etter kostmetoden. For investeringer som anses som langsiktige nedskrives disse til virkelig verdi ved verdifall som forventes ikke å være forbigående. Investeringer som anses som kortsiktige vurderes til laveste verdi av anskaffelseskost og virkelig verdi. Mottatt utbytte fra selskapene inntektsføres som utbytte av verdipapirer.

Tilknyttet selskap er selskap der Innovasjon Norge har betydelig innflytelse. Normalt foreligger det betydelig innflytelse når Innovasjon Norge har en eierandel på 20 % eller mer. Som datterselskap regnes selskap der Innovasjon Norge har kontroll. Normalt foreligger det kontroll når selskapet har en eierandel på 50 % eller mer. Tilknyttede selskap og datterselskap regnskapsføres etter kostmetoden.

Tilskuddsfond

Innovasjon Norge har årlige tilsagnsrammer for tilskuddsordninger til ulike formål. For tilskuddsordningene som organiseres med fond gjelder følgende regler:

Tilskuddsmidlene, som bevilges over statsbudsjettet, blir inntil utbetaling plassert på øremerkede konti i Norges Bank som ikke er rentebærende for Innovasjon Norge. Tilskuddsmidlene innregnes i balansen til Innovasjon Norge og er klassifisert som bankinnskudd med motpost forpliktelse «Tilskuddsfond».

For tilskuddsordningene bortfaller tilsagn dersom midlene ikke er benyttet senest tre år etter innvilgningsåret. Ubrukte tilskuddsmidler for disse ordningene tilbakeføres til neste års ramme eller til staten avhengig av regelverket for tilskuddsordningen.

Tilskuddsmidler som utbetales til kunder har ingen resultateffekt for Innovasjon Norge og blir således ikke utgifts- eller inntektsført i resultatregnskapet. Kostnader knyttet til tjenesteleveranser i regi av Innovasjon Norge er kostnadsført i resultatregnskapet og tilhørende kostnadsdekning fra tilskuddsmidler er resultatført under offentlige inntekter.

Prinsipper for innteks- og kostnadsføring

Inntekter

Inntekter regnskapsføres som hovedregel i samme periode som tilhørende kostnader. I de tilfeller det ikke er en klar sammenheng mellom utgifter og inntekter fastsettes fordelingen etter skjønnsmessige kriterier. Øvrige unntak fra sammenstillingsprinsippet er angitt der det er aktuelt.

Offentlige inntekter

Offentlige bevilgninger til Innovasjon Norge inntektsføres i takt med påløpte kostnader for de formål som bevilgningene er ment å dekke. Dette betyr at deler av bevilgningen et år kan bli overført til neste år.

Rentestøttefond

Rentestøttefond er midler fra staten som skal dekke avtalte renter ved innvilgning av rentefrihet på innovasjonslån. Innbetalte midler avsettes som en forpliktelse i balansen på tidspunktet for innbetaling. Når det gis rentefrihet foretas en tilsvarende inntektsføring av forpliktelsen som tilsvarer inntektstapet.

Ordningen finansieres ved at det årlig avsettes tilskuddsmidler til rentestøttefondet. Avsetningene må tas av den årlige tilskuddsrammen for Regional utvikling fra Kommunal- og moderniseringsdepartementet og Innovasjonsordningen fra Nærings- og fiskeridepartementet. For hvert år skal det avsettes tilstrekkelige midler til å dekke innvilgning av rentefrihet i inneværende år.

Kostnader

Kostnader regnskapsføres som hovedregel i samme periode som tilhørende inntekt. I de tilfeller det ikke er en klar sammenheng mellom utgifter og inntekter fastsettes fordelingen etter skjønnsmessige kriterier. Øvrige unntak fra sammenstillingsprinsippet er angitt der det er aktuelt.

Renteinntekter og – kostnader

Renter resultatføres etter hvert som disse opptjenes som inntekter eller påløper som kostnader.

Renteinntekter og rentekostnader knyttet til låne- og investeringsfondene omtalt i note 35 presenteres brutto under regnskapslinjene «Renter av utlån» og «Renter på innlån». For såkornordningene skal rentekostnadene tilsvare renteinntektene. Såkornordningen er innrettet slik at den ikke skal gi resultateffekt for Innovasjon Norge.

Pensjoner

Innovasjon Norge regnskapsfører pensjonskostnader og pensjonsforpliktelser i henhold til Norsk Regnskapsstandard, NRS 6 Pensjonskostnader.

Ytelsespensjon

Ved regnskapsføring av pensjon som er ytelsesplan, kostnadsføres forpliktelsen over opptjeningstiden i henhold til planens opptjeningsformel. Allokeringsmetode tilsvarer planens opptjeningsformel med mindre det vesentlige av opptjeningen skjer mot slutten av opptjeningsperioden. Lineær opptjening legges da til grunn. For pensjonsordninger etter lov om foretakspensjon anvendes således lineær opptjening.

Estimatavvik og virkningen av endrede forutsetninger amortiseres over forventet gjenværende opptjeningstid i den grad de overstiger 10 % av den største av pensjonsforpliktelsen og pensjonsmidlene (korridor). Virkningen av planendringer med tilbakevirkende kraft som ikke er betinget av fremtidig ansettelse, innregnes i resultatregnskapet umiddelbart. Planendringer med tilbakevirkende kraft som er betinget av fremtidig ansettelse, fordeles lineært over tiden frem til ytelsen ikke lenger er betinget av fremtidig ansettelse.

Netto pensjonsforpliktelse er differansen mellom nåverdien av pensjonsforpliktelsene og verdien av pensjonsmidler som er avsatt for betaling av ytelsene. Pensjonsmidlene vurderes til virkelig verdi. Måling av pensjonsforpliktelse og pensjonsmidler gjennomføres på balansedagen. Arbeidsgiveravgift er inkludert i tallene, og er beregnet av netto faktisk underfinansiering. Avtalefestet pensjonsforpliktelse (AFP) innenfor LO/NHO-ordningen er en ytelsesbasert flerforetaksordning, men som regnskapsføres som en innskuddsbasert ordning da den ikke er målbar.

Kontantstrømoppstilling

Likviditetsbeholdningen er definert som kontanter og bankinnskudd. Kontantstrømoppstillingen er utarbeidet etter den indirekte metoden og er tilpasset de ulike virksomhetsområdene.

Innovasjon Norge har 7 delregnskap med bakgrunn i regelverk fra oppdragsgivere og eiere. Hvert delregnskap har separat resultat og balanse, samt egne regler for egenkapital og resultatdisponering. Se note 36.

DELREGNSKAP FOR INNOVASJON NORGE															
RESULTAT															
	Lavarisiko		Risikolån distriktsrettede		Innovasjons- og risikolån og øvrige ordninger		Tjenesteleveranser og tilskuddsforvaltning		Såkkornfondene		Investeringsfondene Nordvest-Rusland og Øst-Europa		Felles EK		Sum
	Regnskap	Regnskap	Regnskap	Regnskap	Regnskap	Regnskap	Regnskap	Regnskap	Regnskap	Regnskap	Regnskap	Regnskap	Regnskap	Regnskap	
	31.12.18	31.12.15	31.12.18	31.12.15	31.12.18	31.12.15	31.12.18	31.12.15	31.12.18	31.12.15	31.12.18	31.12.15	31.12.18	31.12.15	31.12.18
Renter av ulån	433	520	66	62	77	79	0	0	28	27	0	0	-	-	595
Renter av bankinnskudd	2	3	0	0	0	0	4	3	-	-	1	2	-	-	8
Sum renteinntekter	435	523	66	63	78	79	4	4	28	27	1	2	-	-	603
Renter på innlån	-113	-159	-7	-12	-9	-15	-0	-0	-28	-27	-	-	-	-	-157
Innlånsprovisjon til staten	-48	-49	-5	-5	-8	-6	-	-	-	-	-	-	-	-	-69
Sum rentekostnader	-161	-208	-12	-16	-18	-21	-0	-0	-28	-27	-	-	-	-	-217
Netto renteinntekter	275	315	48	46	62	59	4	4	-	-	1	2	-	-	386
Offentlige inntekter	-	-	-	-	-	-	1 052	1 053	5	5	-	-	-	-	1 057
Eksterne inntekter mv	1	0	2	0	2	1	154	171	-	-0	-4	14	-	-	155
Sum driftsinntekter	1	0	2	0	2	1	1 206	1 224	5	5	-4	14	-	-	1 213
Sum driftskostnader	-99	-93	-28	-28	-36	-36	-1 210	-1 218	-5	-5	-0	-7	-	-	-1 376
Resultat før tap	186	222	18	19	28	24	9	9	9	0	-8	9	-	-	222
Tap på ulån og garantier	-9	-19	-13	-15	-26	-10	-2	-1	11	-45	-2	-2	-	-	-41
Tapstdekning	-	-	13	15	26	10	1	1	-11	45	-	-	-	-	31
Sum netto tap på ulån og garantier	-9	-19	-	-	-	-0	-0	-0	-	-	-2	-2	-	-	-10
Resultat	177	203	18	19	28	24	-0	9	9	0	-10	8	-	-	211
Disponering av resultatet:															
Utbytte / overføring til eier	188		18	19	28	24									201
Til / (fra) låne- og investeringsfond															-10
Til / (fra) offentlig egenkapital	20	14						9							20
Sum disponert	177	203	18	19	28	24		9			-10	8			211

NOTE 1

DELREGNSKAP - FORTSETTELSE

(Beløp i 1 000 000 kr)

BALANSE																
DELREGNSKAP INNOVASJON NORGE																
	Lavrisiko		Risikolån distriktsrettede		Innovasjons- og risikolån og øvrige ordninger		Tjenesteleveranser og tilskuddsforvaltning		Sakornfondene		Investeringsfondene Nordvest-Russland og Øst-Europa		Felles egenkapital		Sum	
	Regnskap		Regnskap		Regnskap		Regnskap		Regnskap		Regnskap		Regnskap		Regnskap	
	31.12.16	31.12.15	31.12.16	31.12.15	31.12.16	31.12.15	31.12.16	31.12.15	31.12.16	31.12.15	31.12.16	31.12.15	31.12.16	31.12.15	31.12.16	31.12.15
Eiendeler																
Bankinnskudd	145	321	889	804	1 328	1 100	1 990	2 148	1 800	1 486	249	254	-	-	8 210	6 112
Brukt utlån	14 016	13 862	1 066	1 107	1 700	1 585	252	327	1 227	1 095	8	9	-	-	18 259	17 983
Tapsnedskrivning	-399	-433	-145	-174	-203	-227	-	-	-270	-284	-5	-5	-	-	-1 021	-1 122
Netto utlån	13 616	13 428	911	933	1 497	1 358	252	327	956	811	3	4	-	-	17 236	16 861
Aksjer og andeler	-	-	-	-	-	-	0	0	4	6	33	39	-	-	38	46
Eierinteresser i tilknyttede selskap	-	-	-	-	-	-	-	-	108	59	-	-	-	-	108	59
Eierinteresser i konsernselskap	-	-	-	-	-	-	0	0	-	-	-	-	-	-	0	0
Immaterielle eiendeler	17	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	17	-
Værdige driftsmidler	29	27	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	29	27
Andre eiendeler	85	98	124	174	-	39	54	91	187	226	3	5	20	20	474	653
Ikke palaple kostnader og opptjente ikke mottatte inntekter	-	-	8	10	12	12	75	75	-	-	-	-	-	-	96	97
Sum eiendeler	13 895	13 875	1 943	1 920	2 837	2 509	2 372	2 641	2 865	2 589	289	302	20	20	24 210	23 855
Gjeld og egenkapital																
Innlån fra staten	12 200	12 155	1 186	1 175	1 632	1 495	-	-	-	-	-	-	-	-	15 020	14 825
Annen gjeld	256	303	43	44	148	56	632	704	415	380	0	3	-	-	1 493	1 490
Avsetning til forpliktelser	8	8	713	700	1 057	958	1 634	1 831	471	418	6	7	-	-	3 899	3 921
Låne- og investeringsfond	-	-	-	-	-	-	-	-	1 970	1 792	282	292	-	-	2 252	2 084
Egenkapital	1 430	1 410	-	-	-	-	106	106	-	-	-	-	20	20	1 555	1 535
Sum gjeld og egenkapital	13 896	13 875	1 943	1 920	2 837	2 509	2 372	2 641	2 865	2 589	289	302	20	20	24 210	23 855

Fortelling på differanse mellom årsregnskap og sum delregnskap:

Balansesum delregnskap

Balansesum årsregnskap

Differanse

Intern fortelling presentert under andre eiendeler og annen gjeld som er netto i årsregnskapet, men ikke i delregnskapene

Splitt delregnskap risiko-lån distriktsrettede og innovasjons- og risiko-lån

Omklassifisering mellom andre eiendeler og annen gjeld på delregnskapene

Sum

24 210	23 855
24 043	23 565
167	290
-43	-247
-44	-43
-80	-

NOTE 2**RENTER AV UTLÅN**

(Beløp i 1 000 kr)

	2016	2015
Renter av ordinære lavrisikolån	123 583	164 473
Renter av fiskefartøyslån	171 160	185 551
Renter av landbrukslån	138 718	169 807
Rentestøtte og renter av innovasjons- og risikolån	133 454	141 345
Rentestøtte og renter av lån fra såkornfondene	28 044	27 382
Renter av andre utlån	431	514
Sum	595 390	689 072

NOTE 3**RENTER PÅ INNLÅN**

(Beløp i 1 000 kr)

	2016	2015
Renter på innlån til lavrisikolån	112 799	158 931
Renter på innlån til innovasjons- og risikolån	16 251	26 688
Renter på såkornfondene	28 044	27 382
Andre rentekostnader	57	25
Sum	157 152	213 026

NOTE 4**INNLÅNSPROVISJON TIL STATEN**

(Beløp i 1 000 kr)

	2016	2015
Provisjon på innlån til lavrisikolån	48 284	49 064
Provisjon på innlån til innovasjons- og risikolån	11 163	10 551
Sum	59 447	59 616

Innovasjon Norge betaler 0,4 % provisjon til staten på alle innlån

NOTE 5**UTBYTTE OG NETTO GEVINST / TAP PÅ VERDIPAPIRER**

(Beløp i 1 000 kr)

	2016	2015
Mottatt utbytte	100	199
Urealisert tap / gevinst aksjer	-4 683	462
Realisert tap / gevinst aksjer	766	12 897
Sum	-3 818	13 558

NOTE 6

OFFENTLIGE INNTEKTER

(Beløp i 1 000 kr)

Spesifikasjon av inntektsførte offentlige inntekter

Departement, kapittel og post i statsbudsjettet			2016	2015
Nærings- og fiskeridepartementet				
Kap. 2421 post 50	Innovasjon – prosjekter, fond		44 401	52 360
Kap. 2421 post 70	Bedriftsutvikling og administrasjon		148 150	167 877
Kap. 2421 post 71	Innovative næringsmiljøer		14 178	13 068
Kap. 2421 post 72	Forsknings- og utviklingskontrakter		21 019	20 146
Kap. 2421 post 74	Reiseliv, nettverks- og kompetanseprogrammer		482 742	456 155
Kap. 2421 post 76	Miljøteknologi		46 285	38 930
Kap. 2421 post 77	Tilskudd til pre-såkerfond		1 422	-
Kap. 2421 post 80	Næringstiltak på Svalbard		1 610	-
Kap. 2415 post 75	Marint verdiskapingsprogram		1 686	7 745
Kommunal- og moderniseringsdepartementet				
Kap. 550 post 62	Bedriftsrettede lån og tilskudd til distriktene		5 000	-
Kap. 551 post 60	Tilskudd til fylkeskommuner for regional utvikling		71 426	74 850
Kap. 551 post 61	Næringsrettede midler til regional utvikling, kompensasjon for økt arbeidsgiveravgift		3 781	7 880
Kap. 552 post 72	Nasjonale tiltak for regional utvikling		66 515	72 089
Landbruks- og matdepartementet				
Kap. 1149 post 72	Tilskudd til økt bruk av tre		2 672	6 204
Kap. 1149 post 74	Bioraffineringsprogrammet		290	275
Kap. 1150 post 50	Til gjennomføring av jordbruksavtalen		86 444	84 084
Kap. 1151 post 51	Til gjennomføring av reindriftsavtalen		1 842	1 600
Utenriksdepartementet				
Kap. 117 post 76	EØS-finansieringsordningene		10 583	4 583
Kap. 118 post 01	Nordområdetiltak driftsutgifter		3 651	3 745
Kap. 169 post 70	Vision 2030		425	-
Kunnskapsdepartementet				
Kap. 285 post 53	Strategiske satsinger		3 664	-
Klima- og miljødepartementet				
Kap. 1422 post 70	Klima- og miljøvennlig skipsfart		203	-
Øvrige offentlige inntekter			39 470	46 268
Sum inntektsførte offentlige inntekter			1 057 463	1 057 857

Øvrige offentlige inntekter består av inntekter fra fylkeskommunene, EU, departementene og flere

NOTE 6

OFFENTLIGE INNTEKTER - FORTSETTELSE

(Beløp i 1 000 kr.)

Spesifikasjon av disponible rammer og bevilgninger via oppdragsbrev.

Departement, kapittel og post i statsbudsjettet		2016	2015
Nærings- og fiskeridepartementet			
Kap. 2421 post 50	Innovasjon – prosjekter, fond	553 500	405 100
Kap. 2421 post 51	Tapsfond - såkornkapitalfond	44 625	89 250
Kap. 2421 post 53	Nye såkornfond, risikoavlastning	22 500	45 000
Kap. 2421 post 70	Bedriftsutvikling og administrasjon	168 970	165 048
Kap. 2421 post 71	Innovative næringsmiljøer	116 500	89 000
Kap. 2421 post 72	Forsknings- og utviklingskontrakter	306 100	131 100
Kap. 2421 post 74	Reiseliv, profilering og kompetanse	517 900	480 200
Kap. 2421 post 76	Miljøteknologi	464 500	50 000
Kap. 2421 post 77	Tilskudd til pre-såkornfond	100 000	40 000
Kap. 2421 post 78	Administrasjonsstøtte for distriksrettede såkornfond	4 400	4 300
Kap. 2421 post 80	Næringstiltak på Svalbard	-	20 000
Kommunal- og moderniseringsdepartementet			
Kap. 551 post 60	Tilskudd til fylkeskommuner for regional utvikling	46 000	48 000
Kap. 552 post 72	Nasjonale tiltak for regional utvikling	178 700	197 800
Landbruks- og matdepartementet			
Kap. 1149 post 72	Tilskudd til økt bruk av tre	19 500	27 600
Kap. 1149 post 74	Bioraffineringsprogrammet	2 740	2 670
Kap. 1150 post 50	Til gjennomføring av jordbruksavtalen	613 500	677 900
Kap. 1151 post 51	Til gjennomføring av reindriftsavtalen	8 200	8 200
Sum		3 167 635	2 481 168

I tillegg har Innovasjon Norge rammer og bevilgninger fra fylkeskommunene, Utenriksdepartementet, EU og flere.

NOTE 7

EKSTERNE INNTEKTER

(Beløp i 1 000 kr.)

	2016	2015
Brukerbetaling, profilering av Norge som reisemål	71 320	76 490
Brukerbetaling, norske fellesstands i utlandet	28 617	27 462
Inntekter fra samarbeidspartnere	6 918	7 828
Øvrige brukerbetalinger	45 745	42 066
Sum	152 600	153 846

Geografisk fordeling

	2016	2015
Norge	64 445	64 316
Vest-Europa	42 031	46 899
Amerika	1 430	25 498
Asia	3 220	6 201
Kina	3 145	4 221
Russland	23 195	3 287
Midtøsten og Afrika	6 384	1 753
Baltikum og Sentral-Europa	8 752	1 672
Sum	152 600	153 846

NOTE 8

LØNN- OG PERSONALKOSTNADER

(Beløp i 1 000 kr)

	2016	2015
Lønn	473 992	488 067
Arbeidsgiveravgift	61 720	68 216
Pensjonskostnader	87 151	122 831
Andre ytelser	68 506	33 924
Sum	691 369	713 039

I lønnskostnadene for 2016 inngår omstillingskostnader for 2016 med 17 mill kr

Lån til ansatte ¹	1 698	1 765
Gjennomsnittlig antall årsverk	689	722

¹ Lån til ansatte er dels rentefrie og hovedsakelig uten pant. Administrerende direktør og styreleder har ikke lån i selskapet.

Administrerende direktør har avtale om fratreddesvederlag. Vederlaget er 6 måneders fastlønn ved fratreddesetidspunktet.

Ytelser til ledende personer:	Lønn / honorar	Ånn	Sum
Ledelse:			
Anita Krohn Traaseth, administrerende direktør	2 710	12	2 722
Hans Martin Vikdal	1 480	18	1 498
Yvonne Fosser	1 483	12	1 495
Per Eckehard Niedebach	1 429	18	1 446
Cathrine Pia Lund	1 402	12	1 415
Inger Solberg	1 322	27	1 349
Rodin Lie	1 289	12	1 302
Toril Barludotter Ressem (til 31.08)	1 282	8	1 290
Mona Skaret	1 153	17	1 170
Kristin Welle-Strand ²	841	12	854
Silje Aspholm Hole (fra 01.05)	719	15	733
Pål Thorvik Næss (fra 01.08)	567	22	589
Bård Stranheim (til 31.08)	560	8	568
Anne Mette Hoel ¹ (til 31.07)	538	9	547
Bjørn Olav Olsen (fra 31.08)	400	6	406
Frank Langva ³ (fra 01.09)	299	6	305
Sum	17 475	214	17 689

¹ Vikar for Bård Stranheim

² Permisjon fra 29.08

³ Vikar for Kristin Welle-Strand

Ledende ansatte omfattes av samme pensjonsordninger som øvrige ansatte i selskapet.

Styret 2016:

Per Otto Dyb	294
Jørund Ødegård Lunde	180
Jan Løking	160
Wenche Kjølås	146
Heidi Wang	146
Kristin Misund (fra 01.07)	94
Tone Merethe Lindberg (til 30.06)	87
Arvid Andenæs (fra 01.07)	86
Kim Daniel Victor Arthur (fra 01.07)	86
Helene Falch Fladmark (fra 01.07)	86
Reidar Bye (til 30.06)	78
Einar Enger (til 30.06)	72
Martha Kold Bakkevig (til 30.06)	72
Leela Borring Låstad (fra 01.07)	56
Gaute Hagerup (fra 01.07)	56
Ove Haaversen-Westhassel (til 30.06)	47
Toini H. A. Ness (til 30.06)	47
Sum utbetalte styrehonorar 2016	1 792

Erklæring om fastsettelse av lønn og annen godtgjørelse til ledende ansatte

Erklæring vedrørende godtgjørelse til administrerende direktør og ledergruppen er i tråd med:

1 allmennaksjelovens bestemmelser, ref § 6-16a

2 regnskapsloven

3 retningslinjer for ansettelsesvilkår for ledere i statlige foretak og selskaper fastsatt av Regjeringen Stoltenberg II 31.03.2011 og med virkning fra 01.04.2011

4. Norsk anbefaling for eierstyring og selskapsledelse, ref. kapittel 12

NOTE 8

LØNN- OG PERSONALKOSTNADER - FORTSETTELSE

Hovedprinsipper

Retningslinjer for lønn og annen godtgjørelse

Innovasjon Norge forholder seg til hovedprinsippet om at lederlønnene i selskaper med helt eller delvis statlig eierskap skal være konkurransedyktige, men ikke lønnsledende sammenlignet med tilsvarende selskaper. Prinsippet gjelder for alle ansatte og ikke spesifikt for administrerende direktør og ledergruppen. Det betyr at det gjennomgående ikke er egne incentivordninger som kun gjelder for ledende ansatte.

Med virkning fra 1. april 2011 fastsatte Regjeringen «Retningslinjer for ansettelsesvilkår for ledere i statlige foretak og selskaper» som beskriver forventningene på dette feltet. Hovedprinsippene fra tidligere retningslinjer ble videreført, men det ble foretatt innstramminger på områdene pensjonsytelser og sluttvederlag, og det ble eksplisitt uttrykt at selskapene skal bidra til moderasjon i lederlønnene. Innovasjon Norge følger disse retningslinjene og vil bidra til lønnsmoderasjon i lederlønnene.

Beslutningsprosess

Lønn til administrerende direktør fastsettes av styret, og kommuniseres av styreleder.

Lønn til ledergruppen fastsettes av administrerende direktør og styreleder i fellesskap, og kommuniseres av administrerende direktør.

Hovedprinsippene for godtgjørelser kommende regnskapsår

Innovasjon Norge omfattes av tariffavtale inngått mellom Spekter (Innovasjon Norge), hovedorganisasjonene (LO og YS) og lokale organisasjoner (SAN, Unio og Akademikerne). Ansatte i ledende stillinger omfattes ikke av avtalen, men i praksis følges avtalen på de fleste punkter også for disse. Innovasjon Norge har et lønssystem som skal baseres på følgende faktorer: den enkeltes stillingsinnhold, stillingsinnehavers ytelse og lønnsnivå i markedet for øvrig.

Total godtgjørelse til administrerende direktør og ledergruppen reflekteres i den rolle og rolleinnehavers ansvar og påvirkning, virksomhetens bredde og kompleksitet. Ordningene er transparente og i tråd med prinsipper for god eierstyring og selskapsledelse.

1. Fast lønn

Innovasjon Norge følger grunnprinsippet fra retningslinjene om at hovedelementet i godtgjørelsesordningen bør være den faste grunnlønnen. Grunnlønnen vurderes årlig og justeres med virkning fra 1. april.

2. Bonus

Innovasjon Norge har ingen bonusprogram for sine ledere.

3. Aksjer, opsjoner eller andre former for godtgjørelse som er knyttet til aksjer

Innovasjon Norge er et særlovsselskap og har ingen aksje- eller opsjonsprogrammer for sine ledere.

4. Pensjonsytelser

Ledende ansatte omfattes av samme pensjonsordninger som alle ansatte i selskapet. Pensjonsordninger i Innovasjon Norge er Statens Pensjonskasse, eller den lukkede ordningen i DNB Livsforsikring for ansatte som kom fra tidligere Norges Eksportråd. Pensjonsgrunnlaget er begrenset til 12 G.

5. Sluttvederlag og etterlønsordninger

Administrerende direktør har en avtale om etterlønn ved oppsigelse, som gir rett til en kompensasjon tilsvarende seks måneders fastlønn. Det er ikke avtalefestet sluttvederlag eller etterlønsordninger utover dette for andre ledende stillinger i Innovasjon Norge.

6. Variable elementer i godtgjørelsen eller særskilte ytelser

Annen godtgjørelse utover ordinær månedslønn inkluderer fast bilgodtgjørelse, forsikringer og dekning av fordel elektroniske kommunikasjonstjenester.

Engangsutbetalinger kan utbetales til ansatte som har gjort en ekstraordinær innsats utover det som forventes i stillingen. Dette er en ordning som gjelder for alle ansatte i Innovasjon Norge, og er en del av det fremforhandlede lønnsoppgjøret. Sum engangstillegg var på 0,7 mill. kr i 2015. For 2016 er tillegget på tilsvarende nivå, men er fordelt med kr 1 200 til alle ansatte innenfor overenskomsten.

Godtgjørelsesprinsipper

Prinsippene for foregående regnskapsår ble også benyttet i 2016.

Rapportering

Styret får forelagt årlig oversikt over total lønn og annen godtgjørelse til ledende ansatte i henhold til retningslinjene.

NOTE 9**IMMATERIELLE EIENDELER**

(Beløp i 1 000 kr)

	Applikasjonsutvikling
Anskaffelseskost 01.01	-
Tilgang	21 383
Avgang	-
Anskaffelseskost 31.12	21 383
Akkumulerte avskrivninger 01.01	-
Årets avskrivninger	4 062
Akkumulert avskrivninger avgang	-
Akkumulert avskrivning 31.12	4 062
Bokført verdi 31.12	17 320
Avskrivningssats	33 %

Immaterielle eiendeler er knyttet til applikasjonsutvikling, det vil si utgifter til systemdesign, programmering, installasjon og testing av systemer.

NOTE 10**VARIGE DRIFTSMIDLER**

(Beløp i 1 000 kr)

	Utstyr og inventar	Bygg og eiendommer	Sum
Anskaffelseskost 01.01	66 530	107 068	173 598
Tilgang	3 193	1 395	4 588
Avgang	65 165	44 392	109 557
Anskaffelseskost 31.12	4 557	64 071	68 629
Akkumulerte avskrivninger 01.01	65 997	80 202	146 199
Årets avskrivninger	661	2 079	2 739
Akkumulert avskrivninger avgang	65 165	44 392	109 557
Akkumulerte avskrivninger 31.12	1 493	37 889	39 381
Bokført verdi 31.12	3 065	26 183	29 247
Avskrivningssatser	17-25 %	2-20 %	

NOTE 11**DIREKTE PROSJEKTKOSTNADER**

(Beløp 1 000 kr)

	Reiselivsprosjekter		Andre tjenester og programmer		Sum	
	2016	2015	2016	2015	2016	2015
Fremmede tjenester	28 137	34 523	107 661	118 636	135 799	153 159
Reiser	15 317	12 704	30 868	30 768	46 185	43 472
Profilering og markedsføring	165 204	160 481	74 147	60 775	239 351	221 255
Kontor- og kommunikasjonskostnader	11 460	14 105	51 693	49 189	63 154	63 294
Sum	220 119	221 813	264 370	259 367	484 489	481 180

NOTE 12**ANDRE DRIFTSKOSTNADER**

(Beløp i 1 000 kr)

	2016	2015
Lokaler og andre kontorkostnader	80 997	83 828
Leie, kjøp og vedlikehold	41 876	33 850
Fremmede tjenester	48 166	49 929
Kommunikasjonskostnader	7 245	12 288
Diverse driftskostnader	16 574	10 524
Sum	194 858	190 419

Honorar til revisor (ekskl. mva):	2016	2015
Lovpålagt revisjon	719	650
Andre attestasjonstjenester	36	121
Tjenester utenfor revisjon	75	327
Sum	830	1 097

NOTE 13**LEIEFORHOLD**

(Beløp i 1 000 kr)

	2016	2015
Leie lokaler	72 378	69 421
Andre leiekostnader	23 778	10 915
Sum	96 156	80 336

Innovasjon Norge har inngått leieavtaler i Norge og i utlandet. Avtalene gjelder leie av kontortokaler og leie av boliger.

Leieavtalene for kontorlokaler har en kontraktstid fra 5 til 10 år, med opsjon på videre leie i 3 til 5 år. Leieavtalene for boliger har en kontraktstid fra 2 til 3 år, med opsjon på videre leie i 1 til 2 år, relatert til den utsendte medarbeiders arbeidsavtale.

Andre leiekostnader er i all hovedsak knyttet til leie av datasystemer.

NOTE 14

TAP PÅ UTLÅN OG GARANTIER

(Beløp i 1 000 kr)

Alle tap på innovasjons- og risikolån, såkornfondene, BU-lån og garantier er dekket av tapsfond og har ikke resultat effekt. Derfor bærer Innovasjon Norge ingen risiko knyttet til disse lånene. Se nærmere omtale av tapsfond i note 32.

Nedskrivninger	Lavrisikolån	Innovasjons- og risikolån	Såkornfond, investeringsfond og BU-lån	Sum lån	Garantier	Sum lån og garantier
Individuelle nedskrivninger på utlån per 01.01 inkludert hovedstol, forfalte renter og utlegg	172 086	400 885	288 346	861 318	8 330	869 647
Økte og nye individuelle nedskrivninger på hovedstol	78 255	105 443	-6 219	177 480	3 000	180 480
Endring individuelle nedskrivninger på forfalte renter og utlegg	-242	-358	10 594	9 994	-	9 994
Tilbakeførte individuelle nedskrivninger på hovedstol (friskmeldinger)	-44 643	-70 192	-	-114 835	-5 085	-119 920
Konstaterte tap på hovedstol med individuelle nedskrivninger	-33 705	-88 538	-17 587	-139 830	-2 000	-141 830
Sum individuelle nedskrivninger på utlån per 31.12. inkludert hovedstol, forfalte renter og utlegg	171 751	347 241	275 135	794 126	4 245	798 371
Gruppevisse nedskrivninger per 01.01	261 000	-	-	261 000	-	261 000
Endring gruppevisse nedskrivninger	-34 000	-	-	-34 000	-	-34 000
Sum gruppevisse nedskrivninger per 31.12.	227 000	-	-	227 000	-	227 000
Bokførte tap						
Økte og nye individuelle nedskrivninger på hovedstol	78 255	105 443	-6 219	177 480	3 000	180 480
Tilbakeførte individuelle nedskrivninger på hovedstol	-44 643	-70 192	-	-114 835	-5 085	-119 920
Konstaterte tap på hovedstol med individuelle nedskrivninger	-33 705	-88 538	-17 587	-139 830	-2 000	-141 830
Sum endringer individuelle nedskrivninger på hovedstol	-93	-53 287	-23 806	-77 185	-4 085	-81 270
Endringer individuelle nedskrivninger på utlegg	-723	819	-	96	-	96
Endring gruppevisse nedskrivninger	-34 000	-	-	-34 000	-	-34 000
Konstaterte tap på hovedstol og utlegg, samt innbetalt på tidligere nedskrevet	43 610	94 271	16 181	154 062	2 150	156 212
Sum bokførte tap på utlån og garantier	8 794	41 803	-7 625	42 973	-1 935	41 038
Tapsdekning fra tapsfond, ref. note 15*	-	-41 803	9 246	-32 557	1 935	-30 623
Netto tap på utlån	8 794	-	1 621	10 415	-	10 415
Konstaterte tap hovedstol						
Konstaterte tap på hovedstol uten individuelle nedskrivninger	5 907	5 824	1 604	13 335	150	13 485
Konstaterte tap på hovedstol med individuelle nedskrivninger	33 705	88 538	17 587	139 830	2 000	141 830
Konstaterte tap på hovedstol	39 612	94 362	19 191	153 165	2 150	155 315

*Avvik mellom bokførte tap og tapsdekning på såkornfond, investeringsfond og BU-lån, skyldes at det ikke er tapsdekning på investeringsfond og utlegg til BU-lån.

NOTE 15**TAPSDEKNING**

(Beløp i 1 000 kr)

	2016	2015
Landsdekkende innovasjonslån	-40 003	-6 526
Distriktsrettede risikolån	-14 208	-13 183
Distriktsrettet låneordning	-	857
Lån fra Miljøfondet	11 621	244
Bygdeutvikling risikolån landbruk	787	-2 878
Landsdekkende garantier	1 100	-2 670
Distriktsrettede garantier	835	-1 906
Fiskerigarantier	-	1 445
Bygdeutvikling investeringslån landbruk	-1 497	-1 144
Lån fra såkornfondene	10 743	-44 592
Sum	-30 623	-70 353

Tapsdekning er konstaterte tap på lån og garantier som er dekket av tapsfond
 Tall med positivt fortegn er tilbakeføringer til tapsfondet.

NOTE 16**BUNDNE BANKINNSKUDD**

(Beløp i 1 000 kr)

	2016	2015
Til investering i ansvarlig kapital	1 233 879	1 154 597
Til utbetaling av tilskudd	1 332 057	1 588 959
Til dekning av tap på lån og garantier	2 732 023	2 462 272
Sum bundne innskudd i Norges Bank	5 297 959	5 205 827

Ordinære innskudd i banker, herav bundne:

Skattetrekksmidler	27 589	27 331
--------------------	--------	--------

Bundne innskudd i Norges Bank er øremerkede midler knyttet til de ulike ordningene. Kun en mindre del av disse midlene er rentebærende.

NOTE 17**LAVRISIKOLÅN OG INNOVASJONS- OG RISIKOLÅN**

(Beløp i 1 000 kr)

LAVRISIKOLÅN	2016	2015
Ordinære lavrisikolån	3 805 573	3 845 376
Lån til landbruket	4 649 184	4 876 896
Lån til fiskerifartøy	5 561 724	5 139 257
Sum	14 016 480	13 861 529

INNOVASJONS- OG RISIKOLÅN	2016	2015
Landsdekkende innovasjonslån	1 559 775	1 438 089
Distriktsrettede risikolån	1 055 742	1 106 819
Risikolån landbruk	133 944	127 330
Lån Statens Miljøfond	6 040	19 320
Sum	2 755 501	2 691 558

I 2016 var Distriktsrettet låneordning en egen ordning og var presentert på egen linje.
 Denne ordningen er avsluttet og resterende lån er overført til Landsdekkende innovasjonslån.

NOTE 18**ANDRE UTLÅN**

Beløp i 1 000 kr

	2016	2015
Bygdeutviklingslån til landbruket	250 438	324 944
Ansvarlige lån såkornfondene	1 226 579	1 094 670
Ansvarlige lån investeringsfondet for Nordvest-Russland	5 016	6 019
Ansvarlige lån investeringsfondet for Øst-Europa	3 096	3 000
Lån til ansatte	1 698	1 765
Sum	1 486 828	1 430 398

Bygdeutviklingslån forvaltes for Landbrukets utviklingsfond.

Lån fra såkornfondene til de enkelte såkornsekskaper er gitt som ansvarlige lån og løper uten avdrag med full innfrielse etter 15 år. Renter betales ikke løpende, men akkumuleres og tillegges hovedstol hvert år per 31.12. Såkornmidlene benyttes av såkornsekskapene til egenkapitalinvesteringer i nystartet virksomhet.

NOTE 19**LIKVIDITETSRISIKO**

Beløp i 1 000 kr

Likviditetsrisiko er den risiko som er knyttet til Innovasjon Norges mulighet til å finansiere økning i utlån og evnen til å gjøre opp for sine forpliktelser ved forfall. Størrelsen på innlån og utlån styres gjennom oppdragsbrev fra Nærings- og fiskeridepartementet. Likviditetsrisikoen er således minimal. Nærings- og fiskeridepartementet er eneste lånegiver og yter utlån etter selskapets behov.

Likviditetsforfall per 31.12.2016	Udefinert	Inntil 1 måned	Fra 1 til 3 måneder	Fra 3 til 12 måneder	Over 1 år	Over 5 år	Sum
Ordinære innskudd i banker	912 009	-	-	-	-	-	912 009
Bundne innskudd i Norges Bank	5 297 959	-	-	-	-	-	5 297 959
Lavrisikolån	90 887	519	860	40 339	561 431	13 322 444	14 016 480
Innovasjons- og risikolån	13 721	458	4 604	57 738	765 745	1 913 235	2 755 501
Andre utlån	303	162	600	10 219	956 916	518 628	1 486 828
Sum eiendeler	6 314 880	1 138	6 065	108 295	2 284 092	15 754 307	24 468 778
Innlån fra staten, lavrisikolån	-	3 000 000	6 060 000	1 325 000	1 660 000	155 000	12 200 000
Innlån fra staten, innovasjons- og risikolån	-	1 000 000	1 740 000	80 000	-	-	2 820 000
Sum gjeld	-	4 000 000	7 800 000	1 405 000	1 660 000	155 000	15 020 000

NOTE 20**RENTESIKO**

Beløp i 1 000 kr

Rentesisiko er risiko for tap som oppstår ved endringer i rentenivået. For lange lån (fastrente) er forfallsstrukturen på innlånene tilpasset rentebindingsperiodene og vilkårene for utlånene. Dette gjøres som ledd i arbeidet med å styre renterisikoen i porteføljen.

Hoveddelen av innlånene er korte lån (flytende rente) med løpetid innenfor tre måneder. Disse finansierer utlån til kunder med lån på flytende betingelser, det vil si lån med rente som kan endres med seks ukers varsel. Renterisikoen vedrørende disse lånene er begrenset til varslingsperioden og vurderes å ha moderat resultateffekt.

Innlånene skal tilpasses utlånene, samt sørge for nødvendig likviditet for å operere ordningene. Innlånene avspeiler renteprofilen på utlånsmassen.

NOTE 21**KREDITTRISIKO**

(Beløp i 1 000 kr)

Innovasjon Norges utlånsportefølje består av forskjellige typer lån med ulik risikoprofil. I tabellen under er de ulike lånetypene innen lavrisikolån, innovasjons- og risikolån og garantier klassifisert i 3 grupper med henholdsvis høy, normal og lav risiko. Tallene er eksklusive ansvarlig lån til Sårnordfondene, Investeringsfondet for Nordvest-Russland og Investeringsfondet for Øst-Europa og forvaltningsordninger.

Risiko-grupper	Brutto utlån hovedstol	Individuelle nedskrivninger hovedstol	Individuelle nedskrivninger av brutto utlån	Utlån uten individuelle nedskrivninger	Gruppe- nedskrivninger
Høy risiko *	2 797 661	342 379	12,2 %	2 366 419	-
Normal risiko**	9 359 742	153 489	1,6 %	9 094 863	212 000
Lav risiko***	4 643 590	11 268	0,2 %	4 609 124	15 000
Sum	16 800 993	507 136		16 070 406	227 000

* Høyrisikogruppen omfatter innovasjons- og risikolån og garantier. For disse lånetypene er det foretatt avsetninger til tapsfond for å møte fremtidige tap. Se note 32 om tapsfond. Avsetningen til tapsfond skal reflektere risikoen i porteføljen. Det gjøres ikke gruppenedskrivninger. Tapsfond gir mulighet til å ta større risiko enn hva som er mulig for lavrisikolånene. Mindre lån kan gis uten pantesikkerhet, mens større lån har pantesikring som kan ha underdekning mellom 25 % og 75 %.

**Normalrisikogruppen omfatter lavrisikolån til fiskefartøy, industri og tjenesteyting. Lånene skal sikres med pant, og skal normalt ha sikkerhetsmessig dekning.

***Lavrisikogruppen omfatter lavrisikolån til landbruket. Lånene er sikret innenfor 90 % av landbrukstakst, og låntaker har normalt personlig debitoransvar.

Brutto mislighold > 90 dager	Lavrisikolån (risikogruppe lav og normal)		Innovasjons- og risikolån og garantier (risikogruppe høy)	
	Mill. kroner	av brutto portefølje	Mill. kroner	av brutto portefølje
31.12.2012	336	2,7 %	239	7,6 %
31.12.2013	318	2,4 %	195	6,5 %
31.12.2014	307	2,2 %	194	6,4 %
31.12.2015	221	1,6 %	143	5,3 %
31.12.2016	312	2,2 %	219	7,8 %

NOTE 22**AKSJER OG ANDELER**

(Beløp i 1 000 kr)

Selskapets navn	Eierandel i %	Kostpris	Nedskrivning/ verdiendring	Bokført verdi
Scandinavian Tourist Board Aps	50	274	-274	-
Investeringsfondet for Øst-Europa	1-33	43 617	-13 658	29 959
Investeringsfondet for Nordvest-Russland	23-40	17 775	-14 350	3 426
Overtatte aksjer såkornlån	2-18	8 792	-4 332	4 460
Saldo per 31.12		70 458	-32 614	37 845

Ingen av selskapene er registrert på børs og det foreligger således ingen kjente markedsverdier

Innovasjon Norge har mottatt bevilgninger fra staten til å gjøre investeringer i selskaper som driver næringsvirksomhet i Nordvest-Russland og Øst-Europa. Linjene med benevnelse "Investeringsfondet for Øst-Europa" og "Investeringsfondet for Nordvest-Russland" består av aksjer eiet i selskaper som driver næringsvirksomhet i disse landområdene.

NOTE 23**EIERINTERESSER I TILKNYTTETE SELSKAP**

(Beløp i 1 000 kr)

Selskapets navn	Ervervet	Kontor	Eierandel
Alliance Venture Spring AS	09.07.2014	Oslo	42 %
ProVenture Seed II AS	09.07.2014	Trondheim	41 %
Skagerak Maturo Seed AS	07.12.2016	Kristiansand	43 %

Selskapets navn	Kommitert kapital	Aksje-kapital	Antall aksjer	Egen-kapital	Resultat
Alliance Venture Spring AS	509 700	152 910	156 876	68 692	-12 986
ProVenture Seed II AS	525 000	10 130	101 130	43 348	-13 818
Skagerak Maturo Seed AS	150 000	9 000	9 207		

Aksjekapital og antall aksjer tilsvare tallene per 31.12.16. Egenkapital og resultat er hentet fra 2015 årsregnskapet da årsregnskaper for 2016 ikke er avlagt på tidspunktet for utarbeidelse av Innovasjon Norges årsregnskap.

NOTE 24**EIERINTERESSER I DATTERSELSKAPER**

(Beløp i 1 000 kr)

Selskapets navn	Ervervet	Kontor	Eierandel
VisitNorway AS	01.07.1999	Oslo	100 %
Så Korninvest Midt-Norge AS	16.12.2014	Trondheim	80 %

Selskapets navn	Valuta	Aksje-kapital	Antall aksjer	Egen-kapital	Resultat
VisitNorway AS ¹⁾	NOK	300	300	340	33
Så Korninvest Midt-Norge AS	NOK	60 489	604 887	-34 232	1 853

¹⁾ Egenkapital og resultat er for 2015.

NOTE 25**ANDRE EIENDELER**

(Beløp i 1 000 kr)

	2016	2015
Kundefordringer	29 919	35 172
Fordring på statskassen	192	40 000
Fordring på staten	160 578	159 780
Fordring på såkornsekskaper	26 186	26 186
Andre fordringer	4 871	3 552
Sum	221 746	264 690

Fordring på staten er knyttet til bokførte tap på såkornlån som går utover tapsfond, samt krav på rentestøtte. Fordringene er ikke rentebærende.

NOTE 26**MELLOMVÆRENDE MED DATTERSELSKAP**VisitNorway AS:

Morselskapet har per 31.12.16 en gjeld til datterselskapet på 3 TNOK. Per 31.12.15 var gjelden 30 TNOK.

Såkominvest Midt-Norge AS:

Morselskapet har en fordring på datterselskapet per 31.12.16 på 68 574 TNOK. Fordringen står uforandret fra 31.12.15.

NOTE 27**IKKE PÅLØPTE KOSTNADER OG OPPTJENTE IKKE MOTTATTE INNTEKTER**

(Beløp i 1 000 kr)

	2016	2015
Opptjente ikke forfalte renter på utlån	105 961	119 967
Opptjente ikke fakturerte driftsinntekter	48 406	32 270
Ikke påløpte driftskostnader (forskuddsbetalt)	26 346	42 459
Sum	180 713	194 696

NOTE 28**INNLAN FRA STATEN**

(Beløp i 1 000 kr)

	Forfall	Innlån	Effektiv rente		Forfall	Innlån	Effektiv rente
Lavrisikolån	2017	10 385 000	0,6 %	Innovasjons- og risikolån	2017	2 820 000	0,5 %
	2018	890 000	2,0 %				
	2019	310 000	2,0 %				
	2020	295 000	1,5 %				
	2021	165 000	0,9 %				
	2022-2026	155 000	1,7 %				
Sum		12 200 000	0,8 % *	Sum		2 820 000	0,5 %

* Sum effektiv rente representerer gjennomsnittlig rente. Denne er beregnet som et gjennomsnitt av effektiv rente per år, med hensyn til forholdsmessig andel av totale lån.

NOTE 29**ANNEN GJELD**

(Beløp i 1 000 kr)

	2016	2015
Leverandørgjeld	79 278	77 619
Ikke utbetalte tilskudd	166 366	180 062
Avsatt utbytte	201 498	235 345
Oppgjør på taps- og tilskuddsfond	228 727	169 824
Skyldige offentlige avgifter	22 770	22 721
Diverse gjeld	44 856	32 399
Sum	743 495	717 970

NOTE 30**PALØPTE KOSTNADER OG MOTTATTE IKKE OPPTJENTE INNTEKTER**

(Beløp i 1 000 kr)

	2016	2015
Påløpte ikke forfalte renter på innlån	285 480	271 324
Påløpt ikke forfalt innlånsprovisjon	59 447	59 616
Påløpte driftskostnader	80 979	62 511
Mottatte drifts- og programbevilgninger, ikke inntektsført	174 626	98 192
Andre mottatte ikke opptjente inntekter	17 056	21 116
Sum	617 588	512 759

NOTE 31

PENSJONSFORPLIKTELSE

(Beløp i : 000 kr)

Innovasjon Norge er pliktig til å ha tjenstepensjonsordning etter lov om obligatorisk tjenstepensjon. Pensjonsordningene er alle ytelsesplaner og omfatter 568 aktive medlemmer og 461 pensjonister. Forpliktelsene er dekket gjennom forsikringsselskap, i hovedsak Statens Pensjonskasse og Gabler Pensjonstjenester AS. Pensjonsordningene tilfredsstiller kravene i denne lov.

Det er i dag 3 ulike pensjonsordninger i Innovasjon Norge. Ordningene kan ikke overføres mellom hverandre og er derfor ikke nettoført. Ansatte i Innovasjon Norge er også tilknyttet AFP-ordninger.

	2016	2015
<u>Økonomiske forutsetninger:</u>		
Diskonteringsrente	2,60 %	2,70 %
Forventet avkastning på pensjonsmidler	3,60 %	3,30 %
Forventet lønnsvekst	2,50 %	2,50 %
Forventet regulering av pensjoner under utbetaling, offentlig ordning	1,50 %	1,50 %
Forventet regulering av pensjoner under utbetaling, privat ordning	2,25 %	2,25 %
Forventet G-regulering	2,25 %	2,25 %
<u>Demografiske forutsetninger:</u>		
Anvendt dødelighetstabell	K2013	K2013
Anvendt uføretariff	200 %*K63	200 %*K63
Frivillig avgang	5% / 0%	5% / 0%
Uttakstilbøyelighet AFP	5% / 15%	5% / 25%
<u>Årets pensjonskostnad fremkommer slik:</u>		
Nåverdi av årets pensjonsopptjening	62 065	76 375
Rentekostnad av pensjonsforpliktelsene	37 139	34 705
Avkastning på pensjonsmidlene	-34 574	-32 180
Administrasjonskostnader	3 040	2 988
Arbeidsgiveravgift av pensjonskostnaden	9 542	11 546
Resultatført aktuarielt tap (gevinst)	18 215	43 963
Total netto pensjonskostnad	95 427	137 397
	Midler < forpliktelse	Midler < forpliktelse
<u>Pensjonsforpliktelser og pensjonsmidler fremkommer slik:</u>		
Påløpte pensjonsforpliktelser	1 485 339	1 401 212
Verdi av pensjonsmidler	-1 067 084	-1 043 229
Periodisert arbeidsgiveravgift	58 974	50 463
Ikke resultatført virkning av estimatavvik	-370 942	-328 170
Balanseført pensjonsforpliktelse netto	106 287	80 276

NOTE 31

PENSJONSFORPLIKTELSE - FORTSETTELSE

(Beløp i 1 000 kr)

Ikke resultatført virkning av estimatavvik periodiseres over 11 år eller gjenværende opptjeningsstid i den aktuelle ordningen.

Aktuarielle forutsetninger

Som aktuariemessige forutsetninger for demografiske faktorer og avgang er det brukt forutsetninger fra NRS 6 Pensjonskostnader per 31.12.16.

Økonomiske forutsetninger

Pensjonsforutsetningene er oppdatert basert på markedssituasjonen per 31.12.16 og er den gjeldende anbefalingen fra Norsk RegnskapsStiftelse (NRS).

Pensjonsordningens midler i Gabler Pensjonstjenester AS er investert i en portefølje med moderat investeringsprofil og med lav aksjeandel, der noe er i eiendom, men hoveddelen er i obligasjoner med høy kredittverdighet. For pensjonsordningen i Statens Pensjonskasse er det etablert et fiktivt fond for beregning av avkastning, siden ordningen finansieres direkte over Statsbudsjettet.

Avtalefestet pensjonsordning (AFP)

Ansatte i Innovasjon Norge har to forskjellige AFP-ordninger ut fra om de er knyttet til pensjonsordningen i Statens Pensjonskasse for offentlige ansatte eller om de er knyttet til ordning med i AFP i privat sektor.

For de ansatte i Innovasjon Norge som har sin pensjonsordning i Statens Pensjonskasse er AFP-ordningen videreført, jfr. lov om avtalefestet pensjon for medlemmer av Statens Pensjonskasse. Forpliktelsen knyttet til denne ordningen er beregnet og inngår i pensjonsforpliktelsen.

Den lukkede ordning i Gabler Pensjonstjenester AS behandles regnskapsmessig som en innskuddsbasert pensjonsordning hvor premiebetalingen kostnadsføres løpende, og ingen avsetninger foretas i regnskapet. Dette fordi det ikke foreligger pålitelig måling og allokering av forpliktelse og midler i ordningen

NOTE 32

TAPSFOND

(Beløp i 1 000 kr)

	2016			2015	
	Disponibelt tapsfond	Netto lån, garantier og aksjer	Tilsagn lån og garantier	Disponibelt tapsfond	Utbetalte lån, garantier og aksjer
Lane- garanti- og aksjeordninger					
Landsdekkende innovasjonslån og garantier	954 596	1 404 660	570 120	825 388	1 250 864
Distriktstrettede risikolån og garantier	699 807	921 359	407 034	676 776	943 673
Distriktstrettet låneordning	-	-	-	48 100	4 448
Lån fra Statens miljøfond	37 604	4 783	-	25 901	6 432
Risikolån landbruk	43 516	124 480	22 449	37 205	116 662
Lån til såkornfondene	64 812	704 294	-	70 323	670 975
Aksjer i såkornfondene	282 675	107 950	-	238 050	59 500
Risikoavlastningsfond såkornaksjer	123 450	-	-	109 500	-
Sum	2 206 460	3 267 526	999 603	2 031 244	3 052 554

Beskrivelse av tapsfond for risikolån og garantier 1)

Det er etablert tapsfond for innovasjonslån, risikolån og garantier. Målsætningen med tapsfond er å gjøre innovasjon Norge i stand til å avlaste risiko i innovative prosjekter med vekstpotensial og derved bidra til å realisere flere lønnsomme prosjekter som det ellers ville være vanskelig å finne tilstrekkelig risikovilje for i markedet. Dette innebærer at Innovasjon Norge kan gi lån og garantier med gunstigere betingelser enn risikoen i prosjektene ellers skulle tilsi.

Ved tilsagn om innovasjonslån, risikolån og garantier foretas en avsetning til tapsfond til dekning av fremtidige tap. Tapsfondene belastes med konstaterte tap, inklusive tapte renter og omkostninger, og endringer i tapsnedskrivninger. Rest tapsfond skal dekke tap som oppstår på netto utlån og innvilgede, ikke utbetalte tilsagn. Netto utlån / netto garantiansvar er brutto utlån / garantiansvar redusert med tapsnedskrivninger. Tapsfondsmidlene plasseres på øremerkede konti i Norges Bank og er ikke rentebærende for innovasjon Norge.

For alle innovasjonslån, risikolån og garantier skal innovasjon Norge sørge for at det er et forsvarlig forhold mellom tapsfondets størrelse og den anslåtte risikoen i porteføljen. For landsdekkende innovasjonslån, distriktstrettede risikolån og garantier er innovasjon Norge ansvarlig for å etterfylle tapsfondet dersom den kalkulerte porteføljerisikoen avviker negativt med mer enn ti prosentpoeng av tapsfondet. Som grunnlag for vurderingen sammenliknes tapspotensialet (kalkulert risiko) med rest tapsfond i den del av porteføljen hvor det ikke er foretatt individuelle nedskrivninger og tilsagn.

Tapsfond for lån fra Statens miljøfond og Distriktstrettet låneordning ble etablert som engangsbevilgninger da disse låneordningene ble etablert. Den distriktstrettede låneordning er avsluttet, og rest tapsfond er tilbakeført til Nærings- og fiskeridepartementet.

Per 31.12.16 er kalkulert porteføljerisiko vurdert å være 32 % for landsdekkende innovasjonslån og garantier, mens rest tapsfond utgjør 49 %. For distriktstrettede risikolån og garantier er kalkulert risiko 28 %, mens tapsfondet utgjør 54 %. For risikolån landbruk er kalkulert risiko 17 %, mens tapsfondet utgjør 29 %. Tapsfondene vurderes dermed å være på et meget tilfredsstillende nivå sett i forhold til den risiko som er beregnet å være i porteføljen.

Beskrivelse av tapsfond for lån til såkornfondene 2)

Det er bevilget et tapsfond til hvert av såkornfondene. Tapsfondet belastes med 50 % av tap på enkeltinvesteringer foretatt av såkornfondene inntil 25 % av utlånskapitalen er tapt. Kun hovedstol uten tillegg av renter kan belastes tapsfondet. Tapsførte renter dekkes av en særskilt bevilgning fra Nærings- og fiskeridepartementet. Såkornfondene er en statlig ordning hvor statens interesser er forvaltet av innovasjon Norge. Det er derfor en underliggende forutsetning at tap utover tapsfond ikke skal belaste innovasjon Norges resultat og egenkapital, men dekkes av staten.

Beskrivelse av tapsfond og risikoavlastningsfond for aksjeinvesteringer i såkornfondene 3)

Innovasjon Norge bidrar med inntil 50 % av egenkapitalen til nye såkornfond vedtatt av Stortinget. Herav utgjør risikoavlastning til de private 15 % av kapitalen fra innovasjon Norge. Dette kommer til uttrykk ved at innovasjon Norge tegner seg til en overkurs og således får en mindre eierandel enn de private investorene i fondet. Alt annet likt, så tegner innovasjon Norge seg for 42,5 % av kapitalen og de private 57,5 %. De private kan øke rammen av kommitert kapital i fondet om det er ønskelig. Risikoavlastningen og tapsfond endres ikke som en følge av en slik økning.

Innovasjon Norge mottar en bevilgning fra staten som skal dekke eventuelle tap ved oppløsning av fondet. Dette utgjør 35 %, der beregningsgrunnlaget er egenkapitalen fra innovasjon Norge fratrukket risikoavlastningen til de private. Tapsfond for aksjer er knyttet til såkornfondene Proventure Seed II AS, Alliance Venture Spring AS, Skagerak Maturo Seed AS og Sarsia Seed II AS som er under opprettelse og et fond i Nord Norge som det er bevilget tapsfond til, men som per nå ikke er opprettet.

NOTE 33**RENTESTØTTEFOND**

(Beløp i 1 000 kr)

	2016	2015
Inngående balanse 01.01	31 549	37 601
Avsatt til fond	-	-
Inntektsført rentestøtte	-7 605	-6 052
Utgående balanse 31.12	23 943	31 549

For innovasjon- og risikolån kan det innvilges rentefrihet for en definert periode. Det er etablert et rentestøttefond slik at en kan dekke inntektstapet ved rentefrihet på lånet.

NOTE 34**TILSKUDDSFOND**

(Beløp i 1 000 kr)

Departement	Bevilgning	2016	2015
Nærings- og fiskeridepartementet	Kap. 2421 post 50	262 666	243 474
Nærings- og fiskeridepartementet	Kap. 0962 post 51	6 331	6 581
Kommunal- og moderniseringsdepartementet	Kap. 0552 post 72	321 361	366 850
KMD / Fylkeskommunene	Kap. 0551 post 60 / 61	667 559	785 160
Landbruks- og matdepartementet	Kap. 1150 post 50	255 687	336 951
Sum		1 513 605	1 739 015

I 2016 ble det utbetalt tilskudd på 2 864 737 TNOK.

NOTE 35**LANE- OG INVESTERINGSFOND**

(Beløp i 1 000 kr)

	Så Kornfondene	Investeringsfondet for Nordvest- Russland	Investeringsfondet for Øst-Europa	Sum
Innskutt kapital fra staten 01.01	1 791 700	150 000	120 000	2 061 700
Innskutt kapital 2016	225 527			225 527
Tilbakeført innskutt kapital 2016	-47 529	-	-	-47 529
Sum innskutt kapital fra staten 31.12	1 969 698	150 000	120 000	2 239 698
Opptjent kapital 01.01	-	34 003	-11 859	22 144
Årets avkastning		7 855	2 060	-9 915
Opptjent kapital per 31.12	-	26 147	-13 919	12 229
Sum kapital 31.12	1 969 698	176 147	106 081	2 251 927

Innskutt kapital fra staten er øremerkede midler til å yte lån og investere i aksjer i såkornsselskaper, samt selskaper som investerer i Nordvest-Russland og Øst-Europa.

Tilbakeført innskutt kapital er avdrag og tap på såkornlån, samt tilbakeføring av ubrukte utlånsmidler på såkornfond.

NOTE 36**EGENKAPITAL**

(Beløp i 1 000 kr)

De ulike ordningene har forskjellige regler for egenkapital og resultatdisponering. Forholdet mellom eieme og utdeling av utbytte er regulert i eieravtale.

Risikolåneordningene:

Resultatet overføres i sin helhet til eieme. Utbytte til fylkene er basert på fylkeskommunene sin andel av låneporteføljen knyttet til distriktrettede risikolån.

Investeringsfondene:

Utbytte skal utgjøre 75 % av årets resultat, begrenset oppad til innskutt kapital multiplisert med rentesats for statens kapital i forvaltningsbedriftene.

Lavrisikordningen:

Overskuddet på ordningen utover egenkapitalkrav på 10,5 % deles ut som utbytte. Egenkapitalkravet regnes som forholdet mellom netto utlån lavrisiko per 31.12 sett i forhold til egenkapitalen per 31.12 på ordningen.

Tjenesteleveranser og tilskuddsforvaltning:

Det utbetales ikke utbytte på ordningen.

	Felles	Risikolån og investerings- fond	Lavrisiko- ordningen	Tjeneste- leveranser og tilskudds- forvaltning	Sum
Innskutt egenkapital	19 600	-	619 788	26 257	665 645
Opptjent egenkapital	-	-	790 198	79 503	869 701
Sum egenkapital 01.01	19 600	-	1 409 987	105 760	1 535 347
Årets andel av resultatet	-	34 005	177 453	-	211 458
Overføring / utbytte til eieme	-	-43 920	-157 578	-	-201 498
Overført fra opptjent kapital låne- og investeringsfond	-	9 915	-	-	9 915
Overført til opptjent egenkapital	-	-	-19 875	-	-19 875
Innskutt egenkapital	19 600	-	619 788	26 257	665 645
Opptjent egenkapital	-	-	810 073	79 503	889 576
Sum egenkapital 31.12	19 600	-	1 429 862	105 760	1 555 222

NOTE 37**EIERE**

(Beløp i 1 000 kr)

Eier	Andel av innskuddskapital
Staten ved Nærings- og fiskeridepartementet	51,0 %
Akershus fylkeskommune	2,58 %
Aust-Agder fylkeskommune	2,58 %
Buskerud fylkeskommune	2,58 %
Finnmark fylkeskommune	2,58 %
Hedmark fylkeskommune	2,58 %
Hordaland fylkeskommune	2,58 %
Møre og Romsdal fylkeskommune	2,58 %
Nordland fylkeskommune	2,58 %
Nord-Trøndelag fylkeskommune	2,58 %
Oppland fylkeskommune	2,58 %
Oslo kommune	2,58 %
Rogaland fylkeskommune	2,58 %
Sogn og Fjordane fylkeskommune	2,58 %
Sør-Trøndelag fylkeskommune	2,58 %
Telemark fylkeskommune	2,58 %
Troms fylkeskommune	2,58 %
Vest-Agder fylkeskommune	2,58 %
Vestfold fylkeskommune	2,58 %
Østfold fylkeskommune	2,58 %
Sum	100,0 %

Det foreligger en eieravtale av 24. mars 2010.

NOTE 38**BETINGEDE FORPLIKTELSER**

(Beløp i 1 000 kr)

Garantier

	2016	2015
Distriktsrettede risikogarantier	10 451	14 751
Landsdekkende risikogarantier	41 425	26 258

Tap på garantier dekkes av tapsfond for de enkelte ordningene, jfr. note 32

Tvistesaker

Innovasjon Norge har ingen tvistesaker per 31.12.16 som vi med sannsynlighetsovervekt kan si kan medføre tap av betydning utover de avsetninger som er gjort i regnskapet.

UAVHENGIG REVISORS BERETNING

Konklusion

Etter vår mening er det medfølgende årsregnskapet avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir et rettviseende bilde av selskapets finansielle stilling per 31. desember 2016, og av dets resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret avsluttet per denne datoen i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge.

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder de internasjonale revisjonsstandardene International Standards on Auditing (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet i Revisors oppgaver og plikter ved revisjon av årsregnskapet. Vi er uavhengige av selskapet slik det kreves i lov og forskrift, og har overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Ledelsen er ansvarlig for øvrig informasjon. Øvrig informasjon består av årsberetningen, men inkluderer ikke årsregnskapet og revisjonsberetningen.

Vår uttalelse om revisjonen av årsregnskapet dekker ikke øvrig informasjon, og vi attesterer ikke den øvrige informasjonen.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese øvrig informasjon med det formål å vurdere hvorvidt det foreligger vesentlig inkonsistens mellom øvrig informasjon og årsregnskapet, kunnskap vi har opparbeidet oss under revisjonen, eller hvorvidt den tilsynelatende inneholder vesentlig feilinformasjon.

Dersom vi konkluderer med at den øvrige informasjonen inneholder vesentlig feilinformasjon er vi pålagt å rapportere det. Vi har ingenting å rapportere i så henseende.

Styret og daglig leder (ledelsen) er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet i samsvar med lov og forskrifter, herunder for at det gir et rettviseende bilde i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge. Ledelsen er også ansvarlig for slik intern kontroll som den finner nødvendig for å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller feil.

Ved utarbeidelsen av årsregnskapet må ledelsen ta standpunkt til selskapets evne til fortsatt drift og opplyse om forhold av betydning for fortsatt drift. Forutsetningen om fortsatt drift skal legges til grunn for årsregnskapet så lenge det ikke er sannsynlig at virksomheten vil bli avviklet.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet

Vårt mål med revisjonen er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgi en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betryggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon som eksisterer. Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede feil. Feilinformasjon blir vurdert som vesentlig dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke økonomiske beslutninger som brukerne foretar basert på årsregnskapet.

Som del av en revisjon i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, utøver vi profesjonelt skjønn og utviser profesjonell skepsis gjennom hele revisjonen. I tillegg:

- identifiserer og anslår vi risikoen for vesentlig feilinformasjon i regnskapet, enten det skyldes misligheter eller utilsiktede feil. Vi utformer og gjennomfører revisjonshandlinger for å håndtere slike risikoer, og innhenter revisjonsbevis som er tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon. Risikoen for at vesentlig feilinformasjon som følge av misligheter ikke blir avdekket, er høyere enn for feilinformasjon som skyldes utilsiktede feil, siden misligheter kan innebære samarbeid, forfalskning, bevisste utelatelser, uriktige fremstillinger eller overstyring av intern kontroll.
- opparbeider vi oss en forståelse av den interne kontroll som er relevant for revisjonen, for å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av selskapets interne kontroll.
- evaluerer vi om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige og om regnskapsestimatene og tilhørende noteopplysninger utarbeidet av ledelsen er rimelige.
- konkluderer vi på hensiktsmessigheten av ledelsens bruk av fortsatt drift-forutsetningen ved avleggelsen av regnskapet, basert på innhentede revisjonsbevis, og hvorvidt det foreligger vesentlig usikkerhet knyttet til hendelser eller forhold som kan skape tvil av betydning om selskapets evne til fortsatt drift. Dersom vi konkluderer med at det eksisterer vesentlig usikkerhet, kreves det at vi i revisjonsberetningen henleder oppmerksomheten på tilleggsopplysningene i regnskapet, eller, dersom slike tilleggsopplysninger ikke er tilstrekkelige, at vi modifierer vår konklusjon om årsregnskapet og årsberetningen. Våre konklusjoner er basert på revisjonsbevis innhentet inntil datoen for revisjonsberetningen. Etterfølgende hendelser eller forhold kan imidlertid medføre at selskapet ikke fortsetter driften.
- evaluerer vi den samlede presentasjonen, strukturen og innholdet, inkludert tilleggsopplysningene, og hvorvidt årsregnskapet representerer de underliggende transaksjonene og hendelsene på en måte som gir et rettviseende bilde.

Vi kommuniserer med dem som har overordnet ansvar for styring og kontroll blant annet om det planlagte omfanget av revisjonen og til hvilken tid revisjonsarbeidet skal utføres. Vi utveksler også informasjon om forhold av betydning som vi har avdekket i løpet av revisjonen, herunder om eventuelle svakheter av betydning i den interne kontrollen.

Uttalelse om øvrige lovmessige krav

Konklusjon om årsberetningen

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at opplysningene i årsberetningen om årsregnskapet, forutsetningen om fortsatt drift og forslaget til anvendelse av overskuddet er konsistente med årsregnskapet og i samsvar med lov og forskrifter.

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendig i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000

«Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon», mener vi at ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av selskapets regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringsskikk i Norge.

Oslo, 23. mars 2017

Deloitte AS


Henrik Woxholt
statsautorisert revisor